

Priznanje za 30 let dela

V Metliki je bila slavnostna seja zveze rezervnih vojaških starešin Slovenije — Ob jubileju zvezno priznanje

Metlika, zibelka slovenskega vojaškega šolstva, je v nedeljo, 5. septembra, gostila udeležence slavnostne seje republiške konference zveze rezervnih vojaških starešin, ki je bila ob 30-letnici delovanja te organizacije v Kulturnem domu Edvarda Kardelja.

Slavnostne seje so se med drugimi udeležili tudi visoki predstavniki družbenopolitičnega življenja v republiki Vinko Hafner, Franc Setine, Marjan Orožen in Janez Vipotnik. Janez Japelj, predsednik RK ZRVS, je v pozdravnem govoru dejal, da je ena najpomembnejših nalog njihove organizacije prenašanje izkušenj na mlado generacijo. Bojan Fertin, podpredsednik RK ZRVS, pa je v slavnostnem govoru orisal delovanje organizacije ter poudaril, da si leta neprestano prizadeva krepiti mo-

ralni in politični lik rezervnega oficirja.

Zveza rezervnih vojaških starešin Slovenije je ob jubileju prejela zvezno odlikovanje, red bratstva in enotnosti z zlatim vencem, 35 zaslužnih posameznikov prve zlate značke ZRVS Jugoslavije, med sedmimi prejemniki plaket pa je bil tudi Belokranjski muzej iz Metlike, ki je ob tej priložnosti pripravil v svojih prostorih razstavo, posvečeno oficirski šoli glavnega štaba Slovenije in 15. SNOUB-belokranjski.

M. K.

V NEDELJO NA KARLOVCE

Ob 40-letnici ustanovitve Železniškega rajonskega komiteja in 39-letnici ustanovitve Železničarske brigade bo v nedeljo, 12. septembra, pri spominskem domu na Karlovcih pri Hmeljniku spominska svečanost. Na proslavo s programom in družabnim srečanjem bo organiziran prevoz izpred železniške postaje v Novem mestu (med 8. in 9. uro).

MANJKA LE ŠE RIBICA — Park kulturnikov v Ribnici je dokončan. Njegov začetek je tale vodnjak (pri katerem manjka le še bakrena ribica), ki pomeni nenehen vir novega. (Foto: Primc)

V Ribnici bodo odprli „Park kulturnikov“

Na osrednji svečanosti ob 900-letnici Ribnice, ki bo v nedeljo, bosta govorila France Popit in Matjaž Kmecl

Spominu pesnikov, pisateljev, likovnikov, znanstvenikov, politikov, organizatorjev in mecenov — domačinov in gostov — Ki jih je rodila ali hranila, vedno pa navdihovala Ribniška dolina, je posvečen „Park kulturnikov“, ki ga bodo v nedeljo, 12. septembra, odprli v Ribnici. To bo tudi osrednja proslava ob 900-letnici Ribnice, ki jo priznaje ta kraj letos.

Glavna svečanost se bo začela v nedeljo ob 10. uri v parku znotraj obzidja ribniškega gradu, kjer je tudi „Park kulturnikov“. Na njej bosta govorila član predsedstva SRS France Popit in predsednik republiškega komiteja za kulturo dr. Matjaž Kmecl. Na proslavi bodo nastopili združeni pevski zbori iz vse občine in še Ribniški oktet, nonet „Vitra“, delavska godba, člani ribniškega KUD „Jakob Gallus — Petelin“ pa bodo izvedli priložnostni recital.

Zjutri, v petek, 10. septembra, pa bo ob 19. uri v cerkvi pri Novi Stifiti koncert ribniškega moneta „Vitra“, ki ga vodi prof. Bernarda Kogovšek. Osrednja tema koncerta bo renesančna glasba slovenskih in jugoslovanskih avtorjev, razen tega bodo na sporedu narodne in stare ribniške pesmi.

J. P.

PREDANIČ RAZSTAVLJA V LJUBLJANI

V prostorih Inštituta za celulozo in papir v Ljubljani je ves september na ogled razstava krškega slikarja Pavleta Predaniča. Za Predaniča je to novo lepo priznanje, po številnih nagradah, ki jih je ta likovni samostanek dobil na raznih ektemporih. Pred Predaničem je v istih prostorih razstavljal Novomeščan Tone Vovko.

USPEH NAŠIH TRAKTORISTOV

Na 26. republiškem tekmovanju traktoristov in 10. tekmovanju mladih zadržnikov ter žena zadržnic Slovenije so naši tekmovalci dosegli viden uspeh. V članski konkurenci so dosegli 2. mesto. Prvo mesto je dosegla ekipa Pomurja, drugo mesto ekipa Dolenjske in tretje mesto ekipa Posavja. Med posamezniki je največji uspeh dosegel tekmovalec Janez Miklič iz Kamenc, ki je zasedel tretje mesto v članski konkurenci in je bil proglašen za najboljšega orača med kmeti. Ekipi mladih zadržnikov in žena zadržnic sta osvojili peto mesto. Dolgoleten trud zadržnih strokovnjakov pri pripravi tekmovalcev v kvaliteti oranja je s tem dosežkom skorajda poplavalan.

J. B.

Bojan Fertin: „Spremeniti smo morali naziv naše organizacije.“

PRI SLONU V GOSTEH ČLANI LIKOVNE SOLE

V likovnem razstavišču Pri slonu v Novem mestu so že nekaj tednov na ogled izdelki obiskovalcev likovne šole, ki je več zapovrtnih sezon delovala v Novem mestu. Razstavljeni so dela, ki so jih nekateri najboljši „učenci“ ustvarili pod mentorstvom vodstva. Iz njih se dobro vidi, čemu so v likovni šoli posvečali največjo pozornost.

V smer, ki ji ljudje zaupajo

Na Grabrovcu slavje ob 39. obletnici ustanovitve 15. SNOUB — belokranjske — Slavnostna govornica Majda Gaspari o dogodkih doma in po svetu — Asfaltna cesta

Tradicionalno srečanje borcev, aktivistov, mladine, občanov Metlike, ki je letos sovpadalo s 39. obletnico ustanovitve 15. SNOUB-belokranjske, delovanjem vojaškega šolstva v Metliki ter svečanostjo rezervnih vojaških starešin ob 30-letnici ustanovitve njihove organizacije, je bilo v nedeljo na Grabrovcu nad Metliko.

Martin Stublar je predstavil to najmanjšo krajevno skupnost v metliški občini, ki zajema le eno vas s 130 prebivalci, a je z lastnim delom in denarno pomočjo dala velik prispevek k temu, da se je naselje izkopal iz revščine. Zadnja pridobitev je asfaltna cestna povezava z Metliko.

Slavnostna govornica Majda Gaspari, članica predsedstva SR Slovenije, je spregovorila o vlogi neutr-

VEČ KOT TRI TISOČ UDELEŽENCEV — Ob 40-letnici ustanovitve Gubčeve brigade — ta dan si je trebanjska občina izbrala za svoj praznik — se je na kraju, kjer je bila ustanovljena ta partizanska enota, zbralo več kot tri tisoč ljudi. Med njimi številni preživeli borci Gubčeve brigade, znani družbenopolitični delavci iz Slovenije in gostje iz krške občine, kjer imajo gubčevci tudi domicil. (Foto: J. Simčič)

Vrline borcev so še potrebne

Na osrednji proslavi trebanjskega občinskega praznika se je zbralo več kot tri tisoč ljudi. Zbranim je spregovoril predsednik predsedstva SRS Viktor Avbelj

Osrednja proslava trebanjskega občinskega praznika je bila v soboto, 4. septembra, v gozdu pri Trebelnem, kjer je bila pred 40 leti ustanovljena slavna Gubčeva brigada. Pred množico več kot tri tisoč domačinov, gostov iz krške občine, vojakov JLA, ki nadaljujejo borbeno tradicijo te partizanske enote, 650 preživelih borcev Gubčeve brigade, gostov iz pobratnih občin in znanih družbenopolitičnih delavcev je spregovoril najprej Tomaž Plazar, predsednik občinske konference SZDL Trebnje, medtem ko je bil slavnostni govornik

Viktor Avbelj-Rudi, predsednik predsedstva SRS in nekdanji komisar te partizanske enote.

„Spomine obujamo zato, da spodbujamo vse naše dobromisleče delovne ljudi k zvestemu uresničevanju idej o svobodi in pravici, za katere je bilo prelite toliko krvi.“ je med drugim dejal Avbelj. Primerjava med tedanjimi slavnimi časi in sedaj nas mora utrjevati v prepričanju, da lahko samo idejnopolično in delovno angažirani premagamo vse preizkušnje. Vse velike moralne vrline, ki so jih imeli borci med narodno-osvobodilno borbo, so potrebne tudi danes, če hočemo obvladati in premagati vse sedanje težave.

Ni treba posebej dokazovati, da je bil naš razvoj hiter, da je položaj delovnega človeka v sistemu socialističnega samoupravljanja bistveno drugačen, kot je bil prej. To velja seveda tudi za trebanjsko občino, ki je

VIKTOR AVBELJ — RUDI: Sedanje in bodoče težave je mogoče obvladati samo z opiranjem na delovne ljudi, na moč ljudskih množic, organiziranih v združenem delu in SZDL.

dveh desetletjih prestopila prag nerazvitih in postala gospodarsko, kulturno razvita.

Vendar je skupni razvoj v zadnjih letih prehitel glede na razpoložljiv denar, zato bo treba v prihodnosti poskrbeti, da planiranje ne bo odtujeno delovnim ljudem in bodo ti lahko odločali o svojem jutri samo z realno razpoložljivimi sredstvi. Jasno je namreč, da nizka družbena produktivnost in prevelika poraba ne moreta iti v korak, slabosti, ki so pihala iz Metlike.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Deset tisoč planincev na slavnostni Lisci

V nedeljo dan slovenskih planincev — Povabljeni tudi s sosednje Hrvaške

Orumeneli listi slovenskega planinskega vestnika izpred 80 let poročajo, da se je takrat ob otvoritvi skromne Jurkove kočice (več o jubilejih koč na Lisci v današnji Prilogi) zbralo 3.000 slovenskih in hrvaških rodoljubov, ljubiteljev planin.

Marljivi odbor Planinskega društva Lisca Sevnica — Krško je vse pripravil, da bo ob nedeljski proslavi teh jubilejev, hkrati s tokrat že 14. dnevom slovenskih planincev, vse nared za dobro počutje 10.000 in več planincev.

Na večer pred proslavo bo v soboto na Lisci zagorel mogočen kres. Osrednja slovesnost bo v nedeljo ob 10.30. Pričakujejo, da bo imel slavnostni govor sekretar republiškega sveta Zveze sindikatov Zdravko Krvina. V kulturnem delu sporeda bodo nastopili gasilski pevski zbor in mešani zbor Lisce iz Sevnice, mešani pevski zbor iz Loke, folklorna skupina iz Boštjanja in delavska godba iz Sevnice.

Vse markacije na goro so objavljene. Na Lisci in Razborju bo urejeno tudi parkiranje avtobusov in osebnih vozil. V nedeljo od 8. do 14. ure bo veljal enosmerni promet na cesti Breg — Lisca (gor), za povratek pa bo veljal čas od 14. do 17. ure. Dogovorjeno je, da bo Izletnik v nedeljo vozil z avtobusom izpred sevnškega avtobusnega postajališča od 7. do 8.30 do Krakovega, ravno tako bo poskrbljeno za povratek. Planince iz sosednje Hrvaške pričakujejo v Sevnici z vlakom, ki odpelje iz Zagreba ob 5.20. Društveni vodniki bodo pričakovali udeležence proslave, ki se bodo pripeljali na Breg s posebnim vlakom iz Ljubljane. Le-ta odpelje s tamkajšnjega kolovoza ob 6.25, z Brega se bo vračal ob 17. uri. Poleg značke bo na Lisci na voljo poseben spominski žig in ovitek. Na Lisci bo delala posebna pošta.

A. Z.

OTOK: SPOMINSKA SVEČANOST

V nedeljo, 12. septembra, bo ob 10. uri na Otoku pri Dobravi spominska svečanost ob 40-letnici ustrelitve talcev na pokopališču. Svečanost s programom pripravljajo krajevne organizacije ZZB in družbenopolitične organizacije iz Kostanjevice, Rake, Skočjana in Sentjerneja.

Ob koncu tedna se bo vreme izboljšalo. Prevladovalo bo sončno in razmeroma toplo vreme.

M. B.

Po griži dve ovadbi

Epidemija v Novem mestu jenjuje — Ukrepi zoper DO Komunala — O vodi tudi izvršni svet

Epidemija griže v Novem mestu pojenjuje, zdravstveni delavci beležijo samo še posamezne, tako imenovane hišne primere. Zaradi te bolezni je iskalo zdravniško pomoč okoli 500 Novomeščanov, skupno število obolelih je seveda precej večje. Ker sumijo, da je bolezen v neposredni zvezi s stopiškim vodovodom oziroma oporečno vodo, so zoper DO Komunala in odgovorno osebo podali ovadbo, ker menijo, da so prodajali oporečno vodo in s tem naredili gospodarski prekršek; poleg tega pa je zoper odgovorno osebo DO Komunala podana tudi kazenska ovadba — zaradi onesnaževanja in uničevanja človekovega življenjskega okolja. O epidemiji griže in oskrbi z vodo je razpravljala tudi izvršni svet novomeške občinske skupščine. V vzorcu vode, ki so ga poslali v analizo v Ljubljano, še niso odkrili bacila griže, za neklorirano vodo na zajetju v Stopičah pa je z analizo dokazano, da je oporečna. Kloriranje je torej nujno potrebno.

M. B.

(Nadaljevanje s 1. strani)

posledica takega ravnanja, pa so nestabilnost gospodarstva, visoke cene in inflacija.

Viktor Avbelj - Rudi je posebej poudaril: „Potrebno je predvsem jasno spoznanje in trdna zavest, da je mogoče sedanje in bodoče težave resnično dolgoročno obvladati samo v takšnem družbenopolitičnem sistemu, ki se neposredno opira na delovne ljudi, organizirane v združenem delu. V sistemu, ki se opira na moč ljudskih množic, združenih v SZDL, v kateri zagotavlja Zveza komunistov stalno skrb za uresničevanje dolgoročnih interesov delovnih ljudi.“ Vse to je potrebno, ker so sedanje težave v veliki meri posledica ne dovolj uveljavljenega samoupravljanja. Jasno pa je, da se bo treba tudi v tako začetni politiki še bolj kot doslej zavestno angažirati in uporabiti moč vseh subjektivnih političnih sil in sredstev.

Viktor Avbelj - Rudi je v imenu predsedstva SFRJ izročil predsedniku skupnosti borcev Gubčeve brigade visoko državno odlikovanje red zasluga za narod z zlato zvezdo. Na prireditvi so podelili tudi priznanja in listine častnega članstva Gubčeve brigade, Mladinski odred Matija Gubec pa je razvil svoj prapor.

Ze dopoldne je bila v Trebnjem slavnostna seja vseh treh zborov trebnjske občinske skupščine, na kateri so podelili naslov častnega občana Marjanu Jenku iz Ljubljane. J. SIMČIČ

SEVNICA: PREMALO POGUMNI?

Na seji občinskega izvršnega sveta v Sevnici 23. avgusta so člani dokaj nelagodno ugotavljali, da Ljubljanska banka, njena temeljna banka v Krškem ni bistveno pospeševala hitre rasti gospodarstva te občine. Do zanimivega pojava prihaja tudi v malem gospodarstvu. Obrtniki namreč tožijo, da so jim posojila banke prava medvedja usluga. Zakaj? Pri poslovanju z združenim delom, to vedno znova in znova poudarjamo, namreč plačilni rok - sploh ne velja. Obrtniki tako združeno delo kreditirajo lep čas ne le v lastnem delu, temveč tudi v obrestih, ki jih morajo banki seveda v točno določenih rokih poravnati z odplačili posojil. Kdo lahko potem takšno posojilo še vzame? A. Ž.

A. Ž.

SODNIKI SO SE ZBRALI - Temeljno sodišče v Novem mestu je v novomeškem Domu JLA minuli petek pripravilo srečanje in že tradicionalno proslavo dneva slovenskega sodstva. Sodnikom je o delu sodstva na Dolenjskem govoril predsednik sodišča v Brežicah Marko Zupančič, kulturni program pa so pripravili dijaki novomeške glasbene šole. (Foto: J. P.)

(Iz zadnjega Pavliha) - O. hudico, ali nismo naročili šuš od okroglih glav za potrebe industrije kugeligerjev!

SPOMINSKA PLOŠČA - Spominsko ploščo narodnega heroja Franceta Kreseta-Čobana je odkril generalpolkovnik Stane Potočar-Lazar. V varstvo so jo sprejeli trebelski mladinci. (Foto: J. Simčič)

V spomin na heroja Čobana

V Bogneči vasi odkrili spominsko ploščo na hiši, kjer se je rodil narodni heroj Franc Kresc-Čoban

V Bogneči vasi pri Trebelnem so se pretekli petek zbrali mladina, pripadniki JLA, Gubčeve brigade in družbenopolitični delavci ter številni domačini, da bi prisostvovali odkritju spominske plošče na hiši, kjer se je rodil narodni heroj France Kresc-Čoban.

Zbranim je spregovoril generalmajor Lado Kocjan, ki je opisal bogato življenjsko pot narodnega heroja Kreseta. Ze zgodaj se je moral spopasti s socialnimi krivicami, zato ni niti najmanj čudno, da se je takoj ob začetku vojne povezal z OF. Kmalu je stopil v vrste partizanske vojske, kjer se je izkazal z izjemnim pogumom. Kot obveščevalec in komandant nekaterih partizanskih enot je sodeloval v napadih na Skočjan, Prekrižje, Jelenov žleb, Trško goro in na Štampetov most. Kot komandant 12. udarne brigade je sodeloval v bitkah v Suli krajini, kjer je bil težko ranjen v nogo.

Tudi po vojni se je takoj vključil v politično delo. Potein ko je nekaj časa deloval v Štabu KNOJ v Beogradu, je priskočil na pomoč vojaškim invalidom, bil je član glavnih odborov ZZZ NOV Slovenije in Jugoslavije, večkrat je bil poslanec in tudi član sveta republike.

Ploščo na rojstni hiši Franceta Kreseta-Čobana je odkril generalpolkovnik Stane Potočar in jo predal v varstvo osnovni organizaciji ZSMS Trebelno.

Ob koncu leta ne bo milosti

Kdor v sevniški občini do konca leta ne bo uskladiil izplačil OD, ga čaka ukrep družbenega varstva - V družbenih dejavnostih praviloma ne smejo zaposlovati

Bodo odločni ukrepi novomeškega izvršnega sveta zoper tiste, ki so preveč izplačevali v svoje kuverte res ostali osamljeni?

Izvršni svet sevniške občinske skupščine ne skriva, da ob koncu leta ne bo nikakršnih izvianj. Kdor sedaj sprejetih zaščitnih ukrepov ne bo upošteval, ga čaka ukrep družbenega varstva. Izjemoma so Koptitarni

in Stilesu dovolili poračun zneskov bruto osebnih dohodkov na račun rezerve iz predhodnega leta. To jih je zaenkrat rešilo, da niso ožigosani za prekoračitve. Tudi tozdr proizvodnja sevniškega Kmetijskega kombinata bo še šel skozi, ker na doseženi dohodek pač vpliva sezonska prodaja pridelkov.

Pač pa mora sevniška Komunalna do konca leta uskladiiti izplačila na delavca z republiškim povprečjem podskupine svoje dejavnosti. Očitno je namreč na rast njenega dohodka vplivalo zvišanje cen.

Poglavje zase so tako imenovane družbene dejavnosti. Prvotno ostrijšo oznako, naj bi se namreč začasno omejile samoupravne pravice, je izvršni svet nadomestil z ukrepi. Ti so,

da kratkoma v teh dejavnostih, kjer so že v prvem polletju pogumno preoračili resolucijsko rast OD, v drugem polletju tega ne bodo smeli več početi. Tudi ne smejo povečevati števila zaposlenih. Izvršni svet si je pri tem sicer pridržal pravico

Po kriteriju tako imenovane resolucijske rasti presega v sevniški občini od 20.tozdov in delovnih skupnosti kar enajst višjo rast OD. Celotno možno letoletno rast OD so v polletju že prekoračili na osnovnih šolah v Sevnici, Boštanju in Blanci in srednji tekstilni šoli. Tako so ravnali tudi v impoljskem Domu počitka in strokovni službi komunalne in stanovanjske skupnosti. Vsi ti presegajo tudi republiška povprečja.

Izjemno dovoliti primaknitev kakšnega stolčka v teh dejavnostih, predlogi pa bodo morali biti hudo utemeljeni in denarno ovrednoteni. ALFRED ZELEDNIK

ZELENI JURIJ V VINKOVCIH

Crnomaljska folklorna skupina Zeleni Jurij bo v soboto in nedeljo kot edina slovenska skupina sodelovala na eni največjih folklornih prireditvah v Hrvaški in Jugoslaviji, Vinkovcah jeseh in v Vinkovcih. V soboto bodo izvedli celovečerni program, v katerem bodo predstavili belokranjske, štajerske in prekmurjske plesne, naslednji dan so se za spreved pripravili obredje zelelega Jurija, za kratek samostojni nastop na osrednji predstavi pa splet belokranjskih plesov. To je že osemnajsti nastop te crnomaljske folklorne skupine, povedati pa je še treba, da si bo skupina sama plačala prevoz do Vinkovcev in nazaj.

KROMPIR LAŽJE DOBILI KOT TOALETNI PAPIR

Predkongresna razprava, ki jo je pripravil brežiški občinski svet Zveze sindikatov o kontinentalnem gostinstvu in položaju delavcev v njem, je postregla z znano ugotovitvijo, da se na turističnem trgu pojavljamo preveč razdrobljeni, vsak zase. Nov zakon o amortizaciji pa je marsikje povzročil hude skrbi, saj se je, denimo, izguba čašeskih Term zato povečala za 10 milijonov dinarjev. Tako je poleti razen krompirja zmanjkovalo toaletnega papirja, ker so proizvajalci menda morali najprej poskrbeti za obmorske turistično-gostinske organizacije. Da je bil le krompir...

Pomoč prizadetim po toči

Dober odziv posavske solidarnosti - V prave roke

Na seji sekretariata medobčinskega sveta SZDL za Posavje 1. septembra v Sevnici so pohvalno ocenili dosežani odziv na skupno posavsko solidarnostno akcijo, po kateri naj bi za od toče prizadete v brežiški občini namenili enodnevni zaslužek dodatnega delovnega dne.

Poročano je bilo, da so do tega dne v krški občini iz sedmih delovnih organizacij enodnevni zaslužek že nakazali, pritrilne sklepe pa so sprejeli v še nadaljnjih 36. razprave so v teku še po 10 kolektivih. Pohvalen odziv je bil tudi med kmeti krajevne skupnosti v Velikem Podlogu. Prispevke so zbirali v pridelkih, večinoma pšenici. Zbrano je odpeljal tovornjak Agrokombinata na redni poti, vse skupaj pa je bilo vredno 43.310 dinarjev. V sami prizadeti občini so sklepe o enem

solidarnostnem dnevu potrdile vse delovne organizacije. Tudi v sevniški občini so sklepe sprejeli že v večini delovnih organizacij. Prvi so v tej občini nakazali tudi denar delavci PTT, Skupnosti za zaposlovanje in Centra za socialno delo.

Dokončni potek hvalevredne akcije bodo obravnavali tudi na seji medobčinskega sveta SZDL. Pomeno je bilo poudarjeno, da bodo v brežiški občini zagotovili ustreznost navodilo o tem, kdo bo pomoč tudi prejel. Vsekakor bodo storili vsi vse, da bo s skupnimi napori zbrani denar čimprej prišel v prave roke. A. Ž.

JUGOTANIN: DEVIZE ZA BELINKO

V nedavnem televizijskem pogovoru so predstavniki ljubljanske Belinke povedali, da je sevniški Jugotanin že sedaj pomemben vir deviz za to tovarno. Žal so, ožje gledano, tako nedostopne sevniške gospodarstvo, kjer bi v teh časih veliko pomenile za uvoz blaga za Ljubko. Neuspela prvotna rekonstrukcija je pač hudo breme. Na domačem trgu je Jugotanin v prveh polletjih ustvaril 55,3 milijona dinarjev pribitka, v izvozu pa 36,7 milijona dinarjev. Ze ta doseženi izvoz predstavlja 66,3-odstotni delež. V stečajni tovarni seveda ni treba poravnati vrste družbenih obveznosti.

NOVE GOZDNE CESTE

V ribniški občini bo kmalu dokončana nova gozdna cesta od Nove Stifte do ceste Sodražica-Loški potok, na katero se bo priključila pot Vagovki. Dolga bo okoli 7 km. Prebiti je treba le še nekaj 100 m. Dela izvaja tozdr Transport-Gradnja ZKGP Kočevje, ki bo letos zgradila na svojem območju okoli 45 km novih cest, med drugim tudi cesto Špičkih (Dobrepolje) na območju tozdr Gozdarstvo Velike Lašče. Tozdr bo v kratkem v ribniški občini dogradil še cesto Zadolske stene do ceste Travnica gora-Prigoriške struge, ki so jo začeli graditi že pred tremi leti. Dolga bo skupaj okoli 7 km, gotova pa bo predvidoma že v septembru.

PRIPRAVE NA REFERENDUM

Znano je, da se konec leta izteče plačevanje sedanjega občinskega samoprispevka. V primerjavi je program za nov samoprispevek. Predvideno je, da bodo vanj vključeni tudi nekateri pomembnejši komunalni objekti v sevniški občini. Gradivo za razpravo bodo obravnavali na bližnji seji predsedstva občinske konference SZDL.

Petnajst milijonov brezpravnih ljudi

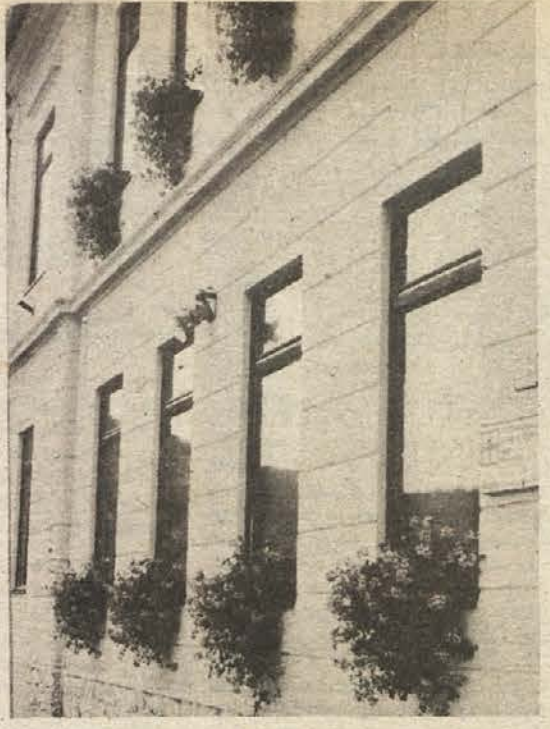
S srečanja priseljencev

„Približno petnajst milijonov nas je, več kot za pol Jugoslavije,“ je povedal Georgios Tsokanis, „po vsej Evropi razkropljenih, pripadajočih različnim kulturam, z različnimi težnjami in cilji. To smo priseljenci, duša evropske industrije, dostikrat brez zakonitih in človeških pravic. Sedaj se med sabo povezujemo in organiziramo. Smo tako rekoč mali združeni narodi. Naloga nevtalne Jugoslavije ali Finske kot držav, iz katerih je veliko izseljencev, je, da se mednarodnopravno zavzamejo za nas in nas podprejo.“ Georgios Tsokanis je predstavnik grške izseljenske nacionalne zveze, in je bil skupaj s predstavnikoma iz drugih nacionalnih zvez, asirijske, finske, italijanske, turške, poljske, jugoslovanske in predstavnikov švedskih priseljenskih organov, na študijskem obisku v Jugoslaviji. Gostje so se zanimali predvsem za našo pomoč, ki jo nudimo delavcem na časasem delu v tujini, in seveda za naš sistem samoupravljanja, pri čemer se niso zadovoljili samo s površnimi razlagami, ampak so s konkretnimi vprašanji v razgovoru s predstavniki krajske Iskre - Telematika prodrli tudi v globino naših samoupravnih uspehov in dilem.

Gostje so si v petek in soboto ogledali del Gorenjske in Primorske, torej bolj razviti del naše domovine, res škoda pa je, da jim čas ni dovoljeval, da bi si ogledali tudi tiste predele, iz katerih izhaja največ naših izseljencev in delavcev na časasem delu v tujini, se pravi Štajersko, Prekmurje in Dolenjsko. T. JAKŠE

GREDO NA REPUBLIŠKO TEKMOVANJE – Ekipa prve medicinske pomoči iz KS Ivan Omerca Livold se pod vodstvom višje medicinske sestre Stanke Žagar pripravlja na republiško tekmovanje, ki bo 25. septembra. Ekipa iz Livolda bo že drugi zastopala kočevsko občino. (Foto: Brus)

CVETJE NA OKNIH – Mokronoški obrat Industrije v stari mokronoški osnovni šoli dobiva vse lepšo podobo. Okoli poslopja so delavke posadile cvetje, na okenske police pa postavile lončke z rožami. V lepo urejeni stavbi se delavke bolje počutijo, kar menda vpliva tudi na produktivnost. (Foto: Simčič)

KITAJSKA UMETNOST SLUŠNO PRIZADETIH – V krškem Delavskem domu Edvarda Kardelja gostuje razstava, ki jo je pripravilo krško Društvo slušno prizadetih, 79 eksponatov kitajskih umetnikov pa je v kratkem predstavil Lou Wei (na sliki v pogovoru s prireditelji razstave). (Foto: Pavel Perc)

CVIČKA HITRO ZMANJKA – Med obiskom delegacije sozda Mercator krškega Agrokombinata so si gostje ogledali tudi sodobno polnilnico vin v Leskovcu (na sliki: v ospredju je generalni direktor sozda Miro Goslar), kjer zaenkrat še ne pridelajo toliko cvička, kot je povpraševanje. (Foto: P. P.)

POMOČ LISCI

Največji izvoznik sevniške občine Lisca ima hude težave z blagom kot osnovne surovine iz uvoza za svoje izdelke, kjer so v preteklosti izvažali tudi že 40 odstotkov zmogljivosti. Nezavidljivi položaj tega kolektiva so Sevničani pred nedavnim predložili na nedavnem posvetu predstavnikov občinskih izvršnih svetov v Ljubljani. Rečeno je bilo, da je tudi take primere mogoče reševati le v okviru obstoječih mehanizmov stabilizacijskega programa. Možnosti naj bi bile v sestavi blagovnih linij, kjer slovensko gospodarstvo nasploh premalo pogumno jemlje posojila. Pota prej ko slej spet vodijo v SISEOT. Tudi v sevniški občini iščejo rešitve. Z združevanjem deviz bi lahko pomagali gozdarji, žal pa hitrih rešitev ni.

Sejmišča

NOVO MESTO: Tokrat je bilo na sejmišču nekoliko bolj živahno. Reči so ponujali 193 pujskov in 11 nad tri mesece starih prašičev, prodali pa so jih skupaj 122. Razen tega je bilo naprodaj tudi 27 glav govodi, od teh pa jih je lastnika menjalo 21. Pujski so stali od 2.200 do 3.200 din, starejši prašiči od 3.300 do 4.800 din. Govodo so prodajali po živih teži: vole po 72 do 80 din, krave po 58 do 70 in mlado živino po 72 do 78 din kilogram.

BREŽICE: V soboto je bilo na prodaj 371 pujskov in 12 nad tri mesece starih prašičev. Prvih so prodali 187 po 160 do 170 din, drugih pa 9 po 85 din kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Še se bo razlegal rezget

Hrup traktorjskih motorjev ne bo dokončno proglasil razgata konj. Še bo žvela kmečka idila, vsaj ponekod. Celo več! „Verjetno ni več daleč dan, ko bodo na večini slovenskih kmetij spet redili konje“, je navdušujoče napovedal na letošnjem kmetijskem sejmu v Gornji Radgoni prof. dr. Jože Jurkovič, naš najvidnejši strokovnjak za konjerejo. Sicer pa lahko vprašamo najbližjega kmeta, kako je z gospodarskim računom. „Traktor samo poženem, pa sem že ob pet, deset jurjev. Konj bi mi za manjša kmečka opravila spet prav prišel“, razmišlja. Dokončno bo spet nagnila tehtnico naftna kriza, ki ji ni videti konca. Strašen udarec sta slovenski konjereji zadali nafta in iznenadna nenastita želja po mehanizaciji. Pred 30 leti so slovenske kmetije redile 67.000 konj, na njihovih dvoriščih pa je brnelo recu in piši 90 traktorjev. Zdaj je konj le še kakih 18.000, traktorjev pa nad 55.000. Slednjih je že preveč in so zato slabo izkoriščeni, tako da s stroški, ki jih povzročajo, zajedajo kmetije. Kmetije spoznavajo, da prestiž ne prinaša dohodka in da bi se predvsem v hribovitih predelih bolje obnesel konj. Teško je to priznati, ko pa je bilo tolikšno veselje in ponos, ko je k hiši prišel traktor. Od konja pa delo ni edina korist. Ker je konjereja v preteklih desetletjih v mnogih deželah nazadovala, je konjsko meso povsod iskano. V deželah Evropske gospodarske skupnosti zanj ni nikakršne uvozne omejitve in lahko bi ga tja prodali, kolikor bi ga imeli. Potem je tu še vloga konja v našem konceptu obrambe, z rastočim življenjskim standardom pa se povečuje tudi športni pomen konjereje. Skratka: profesorjev optimizem in s tem povezani poziv k načrtnejšemu rejskemu delu, ki smo se ga v Sloveniji že lotili, je upravičen. Žal tudi ob tej priložnosti nismo mogli iz svoje aktivistične kože in se je v javnosti že pojavilo geslo „Konj na vsako kmetijo!“, kar je spet druga skrajnost. Čas bo tako in tako vse postavil na svoje mesto.

Inž. M. L.

Prvotni načrt nikjer ne drži

V novomeški občini je dosežena 45-odstotna zaposlenost prebivalstva, med 250 iskalci zaposlitve pa je polovica teže zaposljivih – Precejšnje možnosti za delo v kmetijstvu

2. septembra je bila v okviru priprav na zvezni in slovenski sindikalni kongres organizirana tematska razprava o zaposlovanju. Razprava je bila v tovarni Krka, kjer so tudi pripravili izhodišča na lastnih izkušnjah. Uvodni referat je imela Rožca Šonc.

Znano je, da so v tovari Krka ves čas obstoja izredno pozornost posvečali kadrovski politiki in štipendiranju ter skrbi za standard delavcev. Kolektiv šteje danes 3220 delavcev, med katerimi je 1940 žensk; povprečna starost članov je 33 let. Doselej je Krka štipendirala 617 študentov in dijakov, 365 pa se jih je šolalo ob delu. Medtem ko so prejšnja leta lahko še kar zaposlovali po predvidenem letnem načrtu, letos to ne velja. Zaradi nenadno spremenjenih gospodarskih razmer, ki onemogočajo večjo proizvodnjo in izvoz, ne bodo mogli zaposliti 170 planiranih novih delavcev, od katerih so jih 150 računali za tovarno steklenih vlaken, ki bo vsak čas v poskusnem obratovanju.

Položaj je v Krki trenutno tak, da tudi vseh 65 že sprejetih na delo za določen čas ne bodo mogli redno zaposliti. Glede pripravnikov pa je v Krki stanje boljše kot drugod. Lani so zaposlili 34 pripravnikov, kar je več kot eden na vsakih 100 zaposlenih, z letošnjimi 34 novimi pri-

pravniki in 10 še predvidenimi v letu 1982 pa bo Krka kolektiv, kjer je en pripravnik na 80 zaposlenih delavcev.

V Novoteksu in treh Iskrinih tovarnah pa še drugod je položaj glede novih zaposlitev podoben. Planirali so za letos več novih zaposlitev, ker pa v tovarnah zaradi negotovih gospodarskih razmer in skrajnega varčevanja ter pomanjkanja surovin poslujejo tako rekoč od danes do jutri, si novih zaposlitev ne upajo privoščiti.

V razpravi so izrecno poudarili, da je treba vztrajati pri uresničevanju sporazuma o minimalnih standardih, kar pomeni, da je delavcu ob sprejemu na delo zagotoviti oziroma povedati, kdaj bo dobil ustrezno bivališče. Vodnogospodarsko podjetje, ki je imelo še pred leti največ sezoncev iz drugih republik, ki so stanovali po železniških vagonih, je najhujšo sramoto že davno odpravilo. Pač pa 20 njihovih delavcev še stanuje v sicer novih, toda tesnih kontejnerskih hišicah, kjer življenjske razmere niso po standardu.

Prav tako je nujno uskladiti potrebe gospodarstva z mrežo šol, saj je na dlani, da smo v Novem mestu doslej izobraževali preveč trgovcev, zobnih asistentk in gimnazijških maturantov.

R. BACER

Rekordna letina

V ponedeljek začno v Posavju obirati plantažna jabolka

Komaj se je končala sezona obiranja hmelja, že začenjajo v ponedeljek pri sevniškem kmetijskem kombinatu, tozdu Proizvodnja, obirati jabolka.

S hmeljem se je vse dobro izteklo. Dobro letino naj bi po načrtu opravili do minule sobote, obrali so ga en dan prej. Letos bodo očitno preseglji pridelali 120 ton zelenih kobulic, po oceni hmelja v vrečah bo hmelja dobrih 124 ton. Poglavitno je, da je pridelok dobre kakovosti.

Bizeljsko ni samo v stiski

Solidarnost v Posavju že kaže svoje sadove

V Posavju, zlasti pa v sami brežiški občini, skušajo čim bolj omiliti posledice katastrofalnega neurja s točo, ki je pred dvema mesecema uničila v manj razvitenih krajevnih skupnostih Bizeljsko, Pišce in Sromlje pridelok na 450 hektarih vinogradov, skupaj pa je bilo prizadetih 2.300 hektarov kmetijskih zemljišč.

Republiški inšpektor je ocenil, da so bile cenitve škode objektivne in da znaša več kot 300 milijonov dinarjev. Na posebni račun so v brežiški občini dobili od republiške solidarnosti 14 milijonov dinarjev, in ker imajo kmetje že nekatere obveznosti do delovnih organizacij, so na zadnji seji koordinacijskega odbora za odpravo posledic toče menili, da bi republiški komite za kmetijstvo obvestil o težavah, ki preprečujejo porabo tega denarja. 186 družinam v KS Bizeljsko in Pišce, ki so v največjih življenjskih škripcih, je brežiška občinska skupnost socialnega skrbstva iz rednih sredstev že nakazala pomoč v višini 1.670.000 dinarjev. Za najbolj ogrožene je občinska skupnost otroškega varstva povečala višino otroškega dodatka. V brežiški in krški občini je v polnem teku akcija zbiranja pomoči, prizadetim v umji iz sevniške občine pa je pričakovati prva nakazila sredi tega meseca. S solidarnostno akcijo, z enodnevnimi zaslužki, naj bi Posavci zbrali okrog 10 milijonov dinarjev. Napačne, morda celo zlonamerne so govorice, da gre pri zbiranju enodnevnih zaslužkov za pomoč delovni organizaciji Slovin – Bizeljsko, ki je resda utrpela precejšnjo škodo, a so kljub temu njeni delavci med prvimi sklenili pomagati prizadetim kmetom z enodnevnim zaslužkom.

P. PERC

(Milan Alašević)

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Zorenje grozdja

Zorenje grozdja je delno odvisno od začetka cvetenja. Jagoda potrebuje, da se popolnoma razvije in doseže svojo normalno velikost in obliko, ki je za vsako posamezno sorto posebna, od konca cvetenja do popolnega razvoja 35 do 45 dni, odvisno od sorte. Po tem času jagoda ne raste več.

Letos je grozdje cvetelo pretežno v normalnem času. Zato je čas začetka zorenja nastopil nekoliko prej kot navadno, vendar je letošnji začetek le nekoliko poznejši kot v dobrih vinskih letinah, med katere štejemo tudi letnina letnik. Zato lahko pričakujemo, če ne bomo s trgatvijo prehiteli, kakovosten, vendar ne izreden pridelok vina.

Doba zorenja grozdja

Od začetka zorenja do popolne zrelosti grozdja, ko pri večini sort vinske trte začnemo trgati, traja 35 do 50 dni, odvisno od sorte.

Doba zorenja nastopi po končani rasti jagode. Pri tem jagoda počasi zgublja listno zelenilo ali klorofil. Pri belem grozdju dobiva jagoda prozoren videz s tendenco pojave pigmenta rumene barve. Pri rdečih in modrih sortah grozdja v podkožici jagode nastajajo pigmenti rdeče in modre barve, jagoda se spreminja, v več ali manj rdečo, modro do temno modro (črne) barve. Ker se te zunanje spremembe ne pojavljajo enako in istočasno na vseh jagodah istega grozda, je grozdje v tem času več ali manj pisano, zato na srbohrvaškem območju tu čas razvoja jagode imenujejo „Tarak“ (od besede šareno – pisano). Slovenski vinogradniki doslej za to še nismo našli ustreznega naziva.

S prehodom razvoja v čas začetka bavrnanja se v jagodi delijo njeni čvrsti deli. Kožica je že formirana in se lahko loči od mesa. Ustvarjajo se nove celice, kožica jagode postaja vse tanjša in je pri belih sortah skoraj prozorna. Celice mesa se polnijo z grozdnim sokom in s tem se jagoda debeli, zgublja trdoto in se mehča.

Poleg zunanjih sprememb v času zorenja se v notranjosti jagode odigravajo značilne spremembe. Za razliko od časa razvoja jagode, v kateri je bil porast sladkorja slab, kislina pa velika, prihaja v času zorenja do preobrata: sladkor narašča, kislina pa se zmanjšuje. Jagoda v tem času končuje svojo rast,

potrebe po energiji postajajo manjše. Zato je poraba sladkorja kot energetskega materiala manjša, sladkor se skladišči in nabira v jagodi. V tem času jagoda namesto sladkorja uporablja kot energetsko snov kislino.

Za kisloto grozdja v času dozorevanja je velikega pomena starost trtnega listja. Organske kisline se namreč usvajajo le v mladem listju (po dr. Radovanoviču, „Tehnologija vina“, Beograd 1970). Z zorenjem listja sposobnost za ustvarjanje organskih kislin pada in preneha, ko začne listje rumeneti. Ker na zorenje listja močno vpliva temperatura, v južnih krajih listje prej zori in zgublja moč ustvarjanja organskih kislin. Zaradi povečanega in zaradi povečane porabe organskih kislin v sami jagodi kot energetskega vira ima grozdje iz južnih krajev manj kisline kot iz severnih. Na severu je zorenje listja počasnejše, zaradi večjih padavin se tu listje trte bolj obnavlja (zalistniki), nižje temperature porabo kislin v jagodi manjšajo, zato je proces padanja kislin počasnejši in manjši.

Poleg povečanega sladkorja in zmanjšanja kisline dobiva jagoda v tem času še svoj značilni vonj (aromo), ki je pri nekaterih sortah posebno izrazit (npr. muškati, sovinjon, traminec).

Vsi ti dejavniki, to je povečanje naravnega sladkorja v grozdju, padec kisline in razvoj arome, so važni, ker odločilno vplivajo na kakovost vin severnega vinorodnega pasu (po rajonizaciji cona B), kamor sodi tudi dolenski vinorodni okoliš. Zato sami sebi delamo veliko škodo, če ta naravni proces s predčasno trgatvijo prekinemo in ne počakamo

popolne zrelosti grozdja

ki jo opazimo po zunanjih znamenjih ali pa jo tehnološko določimo z merjenjem sladkorja v grozdju in s tehtanjem grozdja.

Grozd je v popolni zrelosti najbolj okusen, jagode so sladke, prijetno kisle, imajo značilen vonj.

Na zunaj spoznamo popolno zrelost po tem, ker dobi listje, belih sort rumeno barvo, rdečih sort pa rdečo. Grozdni peclji je olesnel, trd, rjav, večina rož vsaj do višine grozdja že dozori, otrdi in dobi rjavo, za sorto značilno barvo enoletnega lesa. Jagode belih sort postanejo prozorne, jagode modrih in rdečih sort na celem grozdju pa morajo dobiti svojo, za sorto značilno rdečo ali modro (žametno) barvo.

DT

Muhe in sloni

Poenostaviti finančno poslovanje društev je zahteva prakse

V javnosti so naleteli na ugoden odmev ukrepi SDK in nekaterih inšpekcijskih organov, ki so odkrili zastrašujoča osebna okoliščanja v nekaterih naših športnih klubih.

„Palica“ službe družbenega knjigovodstva, ki je udarila po njih, pa zadene tudi druge. Tako so v krški občini poslali sodniku za prekrške blizu sto predlogov za kaznovanje, ker v teh društvih do roka niso oddali zaključnih računov. V brežiški občini je šlo za 101 tak primer. Na seji sekretariata medobčinskega sveta SZDL za Posavje so v Sevnici 1. septembra med drugim ugotovili, da so te prijave vključevale vse, od res omembe vrednih društev do hišnih svetov in skromnih osnovnih mladinskih organizacij. Bile so mamice, ki so priokale na vodstva občinskih družbenopolitičnih organizacij, češ: „Za božjo voljo, moji punčki ne nalagajte več blagajniških funkcij!“

Ni grajati SDK. Ta služba pač ukrepa po črki zakona. Tako neživljenjski, je zvezni zakon, ki ne ločuje skromnega društva, živčnega od borne članarine, do društva, ki je že pravo podjetje. O tem je bilo prelitega že nekaj črnih, slišati je bilo tudi nekaj ne ravno tako glasnih tolažb, da pač vse le ne bo tako hudo. V prizadetih društvih celo izjavljajo, da jih o takšnih obveznostih finančnega poslovanja nihče ni obvestil vnaprej.

A. 2.

O INFORMIRANJU V ZDRUŽENEM DELU

V okviru priprav na 9. kongres zveze sindikatov Slovenije je osnovna organizacija sindikata Novoteks – tozd Predilnica pretekli petek pripravila razpravo o informiranju v združenem delu. Ugotovili so, da je še vedno najbolj uspešno ustno informiranje, največ težav pa imajo v delovnih organizacijah s povratnimi informacijami. Družba se na področju informiranja pre malo povezuje z delovnimi organizacijami, premajhen pa je tudi pretok informacij preko sredstev javnega obveščanja, za kar so po njihovih ugotovitvah v glavnem krivi delovni kolektivi sami.

PRVI KRAJEVNI PRAZNIK – Razstava o življenju krajanov v izgnanstvu, razstava cvetja in v prazničnem sprevedu prikazana gospodarska, društvena in družbenopolitična dejavnost krajanov so v nedeljo privabile razen domačinov na stotine obiskovalcev iz drugih krajev. Tudi ti so s svojo prisotnostjo na sklepni prireditvah počastili spomin na vrnitev iz nemških taborišč. Na sliki: prizor z nedeljskega spreveda skozi Čatež. (Foto: J. Teppey)

Vse vasi z roko v roki

KS Čatež je med najbolj razvitimi v brežiški občini

Složnost veliko velja, saj brez nje zagotovo ne bi spoznali izredno bogate dejavnosti krajanov, ki so jo predstavili prebivalci čateške KS za svoj prvi krajevni praznik. V sprevedu po čateških cestah so v nedeljo sodelovali gasilci, lovci, civilna zaščita, športniki in člani drugih društev in organizacij.

Na svečani seji skupščine KS Čatež so dopoldne podelili priznanja KS in priznanja Osvobodilne fronte zaslužnim krajanom in društvom. Na popoldanski slovesnosti pred kulturnim domom je govoril Jože Avšič, predsednik IS občinske skupščine v Brežicah. Zbrani množici je opisal najpomembnejše mejnike v življenju in razvoju krajevne skupnosti od izgnanstva do povojne obnove zapuščenih domačij, elektrifikacije, gradnje cest vodovodov do današnjih dni, ko se je ta KS prebila med najbolj razvite v občini.

Vsakoletni praznik bo poleg ne snidenje krajanov, ampak priložnost za delovni dogovor, za snovanje načrtov za prihajajoče obdobje. Praznik so tokrat počastili tudi s kulturnim programom. Sodelovali so: godba na pihala iz Loč, moški pevski zbor bratov Milavcev in domači recitatorji. Slavje so sklenili s tovariškimi srečanjem in vlečenjem vrvi,

pri katerem so se pomerile moške in ženske ekipe iz vseh vasi te krajevne skupnosti. J. T.

Ne odlašati s poravnavo „grehov“

Medobčinski svet zvez sindikatov za Posavje razpravljal tudi o polletnem gospodarjenju

Sprico zaostrenih gospodarskih razmer so rezultati še zadovoljivi. Zaskrbljujoče je, da so v Posavju zubarji, ki so ustvarili ob polletju za blizu 100 milijonov dinarjev izgub, pri čemer gre več kot polovico celotne izgube posavskega gospodarstva na račun tozda Tovarna avtomobilskih prikolic novomeške IMV v Brežicah.

To so poudarili na nedavni seji medobčinskega sveta Zveze sindikatov za Posavje, ki jo je vodil predsednik Jože Peterkoč, ko so razpravljali o informaciji SDK Krško o poslovanju gospodarstva regije v letošnjih šestih mesecih. Osebnih dohodki so v brežiški in krški občini rasli skladno z dogovorom, v Sevnici pa nekoliko čez dogovorjeno mejo. Za kršitelje dogovora velja dobronamerno opozorilo, naj pride do poročila že v novembru, in ne šele decembra, ker bi se v tem primeru

lahko zgodilo, da bi kdo ostal ob koncu leta brez osebnega dohodka. V Posavju je potrebno enotno speljati akcijo usmerjanja presežkov samoupravnih interesnih skupnosti, samo za pospeševanje izvoza. Sindikati dajejo vsi podporo občinskim izvršnim svetom, da dosledno izvedejo akcijo, ki je v zamudi, ker je sporazum prišel šele tedaj, ko je združeno delo že obravnavalo polletne obračune. Do konca prve polovice septembra mora biti akcija ponovljena.

Precej je še organizacij združenega dela, ki so na meji rentabilnosti, zato morajo strokovne službe in družbenopolitične organizacije čimprej ugotoviti vzroke, predvsem pa temeljito proučiti možnosti za večjo

socijalno varnost zaposlenih. Naposled so zanimivi še podatki o stopnji pokritja uvoza z izvozom na konvertibilni trg. V krški občini je pokritje najslabše – 71,9 odstotno, v Brežicah znaša 124,6 odstotkov, najboljši pa je dosežek sevniškega gospodarstva, ki je v tem polletju dosegel kar 221,9-odstotno pokritje uvoza z izvozom. P. P.

VEČJA VARNOST NE ŠKODI

S 1. septembrom so oživele šole, z njimi pa tudi ceste. Osmošolci in sedmošolci osnovne šole Vavta vas smo za večjo varnost na poti do šole poskrbeli z urejanjem prometa na križiščih in prehodih za pešce, saj je pot v šolo v našem kraju zelo nevarna. Naša skrb pa je bila posvečena predvsem cicibanom, ki še niso vajeni poti do šole.

BRIGITA ZUPANČIČ
8. r
OŠ Vavta vas

Letos, ko praznuje Ribnica 900-letnico, je prav, da omenimo tudi, da so dobili ribniški kraji 23. oktobra 1492 (se pravi tisto leto, ko je bila odkrita Amerika) patent oz. dovoljenje cesarja Friderika, ki je dovoljeval prebivalcem prosto trgovino z živino, s platnom in suho robo. To dovoljenje je bilo izdano zato, da bi se prebivalstvo opomoglo od posledic številnih turških vpadov. Tako mineva letos tudi 490 let, od kar so dobili ribniški kmetje to dovoljenje.

Dr. Jože Rus tolmači v knjižici, da je dovoljenje veljalo za lesno hišno in lesno domačo obrt, se pravi za tisto, ki so jo kmetje opravljali doma za svoj račun, in to zgolj s pomočjo družinskih članov, se pravi brez tujih pomočnikov in vajencev. Tega dela se je naučil sin od očeta in tako je znanje prehajalo iz roka v rod ter se obdržalo kot domača obrt.

Ta domača obrt in z njo prodaja od hiše do hiše je bila že pred stoletji tako razširjena, da so jo takratne oblasti nameravale obdavčiti. Vendar do tega ni prišlo, ker je bila Ribniška dolina večkrat izropana po turških vpadih.

V tej, prvi knjižici oz. zvezku so popisana tudi druga dogajanja v Ribniški dolini. Sestavki so povzeti predvsem iz Zbornika slovenskega obrta 1918 do 1938.

Nadaljnje delo kluba je prekinila druga svetovna vojna. ANDREJ ARKO-JOHANOV

NA SLOVESNOSTI V TRIMU

Ob prazniku občine Trebnje, 4. septembra, praznuje svoj tovarniški dan tudi največja delovna organizacija v občini, Trimo. Na ta dan podelijo delavcem, ki so v delovni organizaciji 10 in 20, priznanja in jubilejne nagrade, samoupravni organi pa ob tem pripravijo krajšo slovesnost. Ker je veliko naših staršev zaposlenih v Trimu, smo učenci tudi letos radi sprejeli vabilo, da njihovo slavje popestrimo s krajšim programom. Na koncu smo delavcem zaželeli veliko uspehov pri njihovem nadaljnjem delu.

BRANKO TISU
OŠ Jože Slak – Silvo
Trebnje

TRGOVSKO PODJETJE NAMA LJUBLJANA, TOZD VELEBLAGOVNICA KOČEVJE

objavlja prosta dela in naloge

1. MIZARJA
2. HIŠNIKA

Delo se združuje za nedoločen čas, poskusno delo traja 2 meseca.

Pogoji

pod 1: poklicna mizarška šola, 3 leta delovnih izkušenj, izpit iz varstva pri delu;
pod 2: poklicna šola ključavničarske ali strojne smeri, 5 let delovnih izkušenj, izpit iz varstva pri delu.
Kandidati naj vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo ali sami prinesejo v 15 dneh na naslov: TOZD veleblagovnica NAMA Kočevje, TZO 20. O izbiri bodo obveščeni v 15 dneh po sprejemu sklepa.

542/35-82

← OBČINSKA RAZISKOVALNA SKUPNOST OBČINE NOVO MESTO NOVO MESTO

RAZPISUJE
NAGRADE IN PRIZNANJA INOVATORJEM
OBČINE NOVO MESTO

Nagrade se podeljujejo uspešnim inovatorjem, raziskovalcem, racionalizatorjem in za ustvarjalno raziskovalno delo mladih. Občinska raziskovalna skupnost poziva vse organizacije združenega dela, družbenopolitične skupnosti in posameznike novomeške občine, da pošljejo svoje dokumentirane predloge najkasneje do

10. oktobra 1982

na naslov:

Občinska raziskovalna skupnost Novo mesto, Novo mesto, Kidričev trg 3.

Svečana podelitev nagrad in priznanj Občinske raziskovalne skupnosti Novo mesto za leto 1982 bo v okviru praznovanj občinskega praznika 29. oktobra 1982.

NK BREŽICE

organizira VELIKO TOMBOLO v nedeljo, 12. septembra, ob 14. uri na STADIONU v Brežicah. Cena tombolske karte je 50 din. Glavnih nagrad je 19: jugo 45, traktor, televizorja, betonski mešalnik, hladilnik, pralni stroj, 1000 zidakov, veliki šotor, sesalec za prah, ozimnica, električni štedilnik, 100 litrov vina, miza za namizni tenis, gramofon in čez 200 manjših. Za veselje in dobro razpoloženje bodo skrbeli DOBRI PRIJATELJI in TONI GAŠPERIČ. Za pijačo in jedačo bo poskrbljeno. Pridite, nagrade vas čakajo!

560/36-82

Razpisna komisija pri Upravi za družbene prihodke občine Trebnje

objavlja
prosta dela in naloge

DAVČNEGA KNJIGOVODJE

Pogoji: srednja strokovna izobrazba ekonomske smeri in 1 leto delovnih izkušenj. Prednost imajo kandidati z opravljenim tečajem za strojno knjiženje. Pismene ponudbe s kratkim življenjepisom, dokazili o izobrazbi ter dosednji praksi pošljite v 15 dneh po dnevu objave razpisni komisiji pri Upravi za družbene prihodke občine Trebnje.

ISKRA – IEZE LJUBLJANA, TOZD INDUSTRIJSKA ELEKTRONIKA KOSTANJEVICA NA KRKI, komisija za delovna razmerja

OBJAVLJA

potrebe po delavcih za opravljanje del in nalog:

1. RAZVIJANJE ZAHTEVNIH ELEKTRONSKIH NAPRAV – 1 delavec

Pogoji:

- dipl. inž. elektrotehnike – elektronik,
- 3 leta delovnih izkušenj,
- poskusno delo 3 mesece,
- delo se združuje za nedoločen čas,
- možna rešitev stanovanjskega vprašanja.

2. PRIPRAVNIKOV v razvojno tehnološkem oddelku – 3 delavci

Pogoji:

- dipl. inž. elektrotehnike – elektronik ali
 - elektrotehnik – šibki tok,
 - delo se združuje za določen čas za dobo pripravništva.
- Kandidati naj vloge naslovijo na kadrovske službe naše TOZD v 15 dneh od dneva objave. O izbiri bodo prijavitelji obveščeni v 15 dneh po poteku roka za prijavo.

541/35-82

Na podlagi 33. in 34. člena Zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnimi zemljišči (Ur. list SRS št. 7/77) ter pooblastila skupščine občine Krško

razpisuje

Samoupravna ko nunalna interesna skupnost občine Krško – enota za upravljanje in razpolaganje s stavbnimi zemljišči

JAVNI NATEČAJ

za oddajo stavbnih zemljišč, skladno s sprejetimi zazidalnimi načrti, na naslednjih območjih:

- I. Stanovanjsko naselje Spodnji Grič – 1 lokacija
- II. Poslovno stanovanjsko naselje Leskovec – 2 lokaciji
- III. Stanovanjsko naselje Dorc v Brestanici – 1 lokacija
- IV. Stanovanjsko naselje Kostanjevica – 6 lokacij
- V. Stanovanjsko naselje Gorica v Brestanici – 1 lokacija

Na lokaciji št. 1 v stanovanjskem naselju Gorica v Brestanici že stoji objekt – kovnica denarja.

Po mnenju Spomeniške službe je objekt potrebno porušiti. Zadržava pa se, da se vsi kamnoseški člani (okenski okvirji in portali ter nadvratna plošča z letnico in incialkami predhodno snamejo, označijo s številkami in deponirajo na primernem mestu). Deponirajo naj se tudi vzorci ometov in stropov.

O terminu rušenja mora investitor predhodno obvestiti Spomeniško službo v Ljubljani.

POGOJI

1. Izključna cena za zemljišča znaša:
 - pod I in II 92,00 din m²
 - pod III, IV in V 78,85 din m²
2. Stroške delne komunalne ureditve plača najugodnejši ponudnik po pogodbi in znašajo pod točko:
 - I. 307.670,44 din za parcelo
 - II. 412.037,50 din za parcelo
 - III. 261.616,15 din za parcelo
 - IV. 329.893,75 din za parcelo
 - V. 190.313,25 din za parcelo
3. Rok za dostavo ponudb je 15 dni po uradni objavi v Dolenjskem listu.
4. Varščino v znesku 10.000,00 din je treba nakazati na tekoči račun Samoupravne komunalne interesne skupnosti občine Krško, št. 51600-662-25120, izkazilo o plačani varščini pa mora biti priloženo ponudbi.
5. Ostali pogoji, določila in označbe razpisanih lokacij so razvidni iz popolnega besedila natečaja, ki je izobešen na oglasni deski Samoupravne komunalne interesne skupnosti občine Krško.
6. Vsa pojasnila in dokumentacija se dobe pri strokovni službi Samoupravne komunalne interesne skupnosti občine Krško.

Krško, dne 6. 9. 1982

Samoupravna komunalna interesna skupnost občine Krško

570/36-82

Še: je direktor lahko kooperant?

„Zadruga do sprejema dokončnih pravnih in družbenih odločitev javno ne bo odgovarjala“

Na zadnji članek novinarja Bojana Budje v 35. številki Dolenjskega lista z naslovom: „Še: Je direktor lahko kooperant“ odgovarjamo, da v dosedanjih obravnavi načina obdelave zadrugnega vinograda v Gričevju nobeden kritikov ni podrobno pregledal pogodbe o skupni proizvodnji na podlagi skupnih vlaganj, izvednji na podlagi skupnih vlaganj, s katero so med Marijo Planinc in TOZD Hmeljniki vzpostavljene taki proizvodni in dohodkovni odnosi, kot jih določajo Zakon o združenem delu in kmetijski zakon. Tako kritični zaključki ne izhajajo iz prave vsebine in so napačni. Zadruga ve zato izvršila postopek ekonomske družbene in pravne preverbe te pogodbe in do sprejema dokončnih pravnih in družbenih odločitev javno ne bo odgovarjala.

KZ Novo mesto
JOŽE STARIČ

BORCI NA OBISKU

Naša občina je 4. septembra praznovala 40-letnico ustanovitve Gubčeve brigade. Ob tej priložnosti so nas v šoli obiskali borci Gubčeve brigade in Vida Brest. Borci so nam pripovedovali o življenju v brigadi, njihov humorist pa je tudi nas spravil v smeh.

MARJANA ŽUZEK, 5.b
OS Mokronog

Brežiška voda ni škodljiva

Vzroke priokusa in vonja še raziskujejo

V sredo, 2. septembra, je predsednik IS občinske skupščine v Brežicah Jože Avšič sklical s predstavniki Komunalnega in obrtnega podjetja, SKIS, komiteja za družbeno planiranje in gospodarstvo brežiške občine ter medobčinskega inšpektorata Krško sestane, na katerem so novinarje informirali o stanju pri preskrbi s pitno vodo iz centralnega zajetja v Brezini.

Pobudo za to je sprožil delegatsko vprašanje tozda Motel Čatež in številna druga zaskrbljena vprašanja občanov ter delovnih organizacij, češ da so v Dolenjskem listu brali, da je pitna voda iz brežiškega vodovoda neujuzna. V resnici pa naš list tega ni nikoli objavil, na kar izvršni svet v svojem poročilu posebej opozarja. Pisali smo le, da ima voda okus po trohnoh, da je kemično oporečna, da pa zaradi grenkega priokusa in vonja po prsti za zdravje ni škodljiva.

Direktor KOP Anton Držanič je pojasnil, da ima pitna voda okus po

pisma in odmevi

Kakor za koga

Popravek v Drobirju

V Dolenjskem listu št. 35 (2. septembra 1982) je bil objavljen na 6. strani v rubriki Črnomaljski drobri zapis pod naslovom KAKOR ZA KOGA, v katerem je bila podana javnosti napačna informacija v zvezi z upravljanjem bifeja na kopalšču v Podzemlju.

Bife v zadnjih dveh sezonah (1981, 1982) ni bil oddan zasebniku, temveč je bilo v njem zaposleno naše osebje. Pač pa je bil oddan bife v sezoni 1980 zaradi pomanjkanja delovne sile, prav tako je isti zasebnik najel v letošnjem letu prostor za prodajo sladoleza z namenom, da ob optimalnih možnostih nudimo kopalcem kar največ.

Prosimo, da zaradi pravilnega informiranja objavite popravek, hkrati pa svetujete vašim dopisnikom, da vse, tudi najdrobnejše novice pred objavo preverijo, saj se to ni zgodilo prvič, naši temeljni organizaciji pa je po nepotrebnem napravljena škoda.

Direktor:
MARJAN HUTAR, oec.

Brežiška voda ni škodljiva

Vzroke priokusa in vonja še raziskujejo

V sredo, 2. septembra, je predsednik IS občinske skupščine v Brežicah Jože Avšič sklical s predstavniki Komunalnega in obrtnega podjetja, SKIS, komiteja za družbeno planiranje in gospodarstvo brežiške občine ter medobčinskega inšpektorata Krško sestane, na katerem so novinarje informirali o stanju pri preskrbi s pitno vodo iz centralnega zajetja v Brezini.

Pobudo za to je sprožil delegatsko vprašanje tozda Motel Čatež in številna druga zaskrbljena vprašanja občanov ter delovnih organizacij, češ da so v Dolenjskem listu brali, da je pitna voda iz brežiškega vodovoda neujuzna. V resnici pa naš list tega ni nikoli objavil, na kar izvršni svet v svojem poročilu posebej opozarja. Pisali smo le, da ima voda okus po trohnoh, da je kemično oporečna, da pa zaradi grenkega priokusa in vonja po prsti za zdravje ni škodljiva.

Direktor KOP Anton Držanič je pojasnil, da ima pitna voda okus po

rudninskih snoveh od maja letos dalje in da vzroke še raziskujejo. Strah pred tem, da vpliva na to neurejena kanalizacija v Brezini je torej odveč. Voda ni okužena.

Komunalna interesna skupnost je za raziskave pitne vode letos namenila 3 milijone dinarjev, republiška raziskovalna skupnost pa 2 milijona. Prihodnje leto bodo za dokončne raziskave potrebovali še 4 do 5 milijonov dinarjev.

Urejanje vodovodnega omrežja bo trajalo nekaj let, zato naj bi KOP poskrbel za čiščenje vode v zajetju. Primarno omrežje je še iz leta 1917. Čevi so bile stare, saj so jih predtem v Zagrebu uporabljali že 55 let. Novi projekt bo zato razen omrežja vseboval tudi ureditev novega vodnega hrana in črpalnice. Sedanji vodnjak v Brezini ne zadostuje več. Leta 1954, ko je bil zgrajen, je bila poraba vode manj kot 30 kubikov na sekundo, zdaj pa je v konicah načrtajo tudi do 200 kubikov.

JOŽICA TEPPEY

Preprosti ukrepi proti griži

V preteklih tednih se je v Novem mestu razširila nalezljiva črvesna bolezen griža. Epidemija se počasi umirja, vendar lahko še dolgo razšarja v posameznih okoljih. Da bi skrajšali njen zaključni del, navajamo nekatere značilnosti in ukrepe za preprečevanje nadaljnjega širjenja.

Povzročitelj bolezni je bakterija griže. Ne glede na nastanek epidemije, se bolezen vedno prenaša od bolnika na zdravega z neposrednim in posrednim kontaktom. Okužimo se vedno skozi usta. Bolezen prenašajo bolniki in kliconosci. Bakterijo griže izločajo z blatom in izbruhano maso.

K širjenju bolezni pripomore pomanjkljiva osebna higiena (nalezljive črvesne bolezni so bolezi umazanih rok!), nepravilno vzdrževanje sanitarij, oporečna prehrana, neustrezna pitna voda, muhe in ostali mrčes, neoprano sadje in zelenjava itd.

Zato priporočamo:
- STROGO OSEBNO HIGIENO: temeljito umivanje rok z milom pod tekočo toplo vodo pred začetkom pripravljavanja hrane, pred jedjo, po uporabi stranišča, ob prihodu v šolo in pred odhodom domov... Obvezna je uporaba individualnih ali papirnatih brisač;

- HIGIENO V KUHINJI: posodo je treba pomivati v vroči vodi z detergentom in dobro splakniti pod toplo tekočo vodo. Posebej dobro operite jedilni pribor! Mize za pripravo jedi, deske za rezanje kruha, mesa in tla redno pomivajte s toplo vodo in detergentom. Pri pripravi hrane se zlasti pazite na čistočo rok. Odstranite od živil osebo, ki kaže znake obolenja.

Bolnik naj ima svojo posodo in jedilni pribor, ki ga pomivamo posebej. Duce in posoda, ki jo uporabljamo za dojenčke in male otroke, moramo temeljito pomiti po vsaki uporabi, dobro splakniti, in če posoda to prenese, tudi prekuhati.

- HIGIENA STRANIŠČ: ker se bolezen prenaša z iztrebki

bolnika ali klicenosca, pazimo zlasti na higieno stranišč. Poleg rednega čiščenja je potrebno vsa sanitarna prostora pomiti enkrat na dan z vročo vodo in detergenti. Pomiti je potrebno zlasti sedežno desko, potezno vrstico z ročajem, kljuko na straniščnih vratih, stene in umivalnike s pipami.

Se nekaj o razkužilih. Za razkuževanje sanitarij lahko uporabimo kar varikino: na vedro vode damo 0,5 litra varikine. S to raztopino prebršimo vse površine. Pred razkuževanjem moramo sanitarije najprej dobro pomiti s toplo vodo in detergentom. Razkuževanje pride v poštev predvsem v družinah, kjer imajo bolnika. Razkuževali naj bi enkrat na dan. O uporabi ostalih razkužil (Halamid, Omnisan, Sofe-granulat itd.) se posvetujte z delavci Zavoda za socialno medicino in higieno v Novem mestu.

- Obolenje osebe in tiste z nejasnimi znaki ali slabšim počutjem naj poiščejo pomoč pri zdravniku. Po končanem zdravljenju je potrebno upoštevati navodila zdravnika.

V družini, kjer je bolnik, se mora redno prekuhati osebno perilo in posteljno perilo bolnika. Potrebno je razkuževati sanitarije.

- Ne pijmo vode, ki ni zanesljivo čista! V takem primeru raje skuhajmo čaj ali kompot, vodo prekuhajmo!

- Pri širjenju te bolezni imajo precejšnjo vlogo muhe in ostali insekti, ki prenašajo bacile na hrano. Zatrinjamo insekte in čuvajmo živila pred njim.

Zapomnimo si: če nam že ni uspelo preprečiti bolezni, jo moramo vsaj čimprej pozdraviti. To pa lahko dosežemo le z ureditvijo okolja, z zdravim načinom življenja, z osebno higieno, s higieno živil, predvsem pa s primerno ravnanjem zdravstvene zavesti.

DUŠAN HARLANDER, zdravnik

OB KONCU SIMPOZIJA — „Želim, da bi ljudje vaše skulpture sprejemali tako, kot bi si to želeli vi sami.“ To željo je predsednik SAZU prof. dr. Janez Milčinski med petkovim slavnostnim govorom v Kostanjevici naslovil na kiparje, ki so ustvarjali na letošnjem 22. mednarodnem kiparskem simpoziju. Na posnetku so (od leve oz. predsednika SAZU): Karl Ciesluk, Franz Weickmann, Dora Kovačević, Carlos Medina, Etsuo Hori in Avtarjeet Djanjal. (Foto: I. Zoran)

Še en praznični dan Forme vive

Na petkovi zaključni slovesnosti 22. mednarodnega simpozija kiparjev v Kostanjevici je govoril prof. dr. Janez Milčinski, predsednik SAZU — Odprta tudi razstava „Dvajset let Forme vive“

Prostrana zelena galerija kostanjeviške Forme vive, prav gotovo naše največje tovrstno razstavišče na prostem, je bogatejša za šest novih velikih lesenih kipov, ki so jih letošnjega julija in avgusta iz debel krakovskih hrastov ustvarili umetniki Karl Ciesluk iz Kanade, Avtarjeet Dhanjal iz Indije, Etsuo Hori iz Japonske, Dora Kovačević iz Jugoslavije, Carlos Medina iz Venezuele in Franz Weickmann iz Nemčije, udeleženci 22. mednarodnega simpozija kiparjev v Kostanjevici.

Simpozij se je uradno končal 3. septembra s slovesnostmi, ki so v prvih večernih urah potekale v gradu, številni obiskovalci pa so si ta dan lahko brezplačno ogledali tudi vse umetniške zbirke, razvrščene v znameniti Galeriji Božidar Jakac. Dodamo naj, da je zaključne slovesnosti ob izteku letošnjega kiparskega simpozija v Kostanjevici gmotno podprla slovenska trgovina Terpin iz Gorice, katere predstavnik je to tudi potrdil v krajši pozdravni besedi.

Znanje si utira pot med likovnike

Pred kratkim je bil v novomeškem Hotelu Metropol posvet, ki ga je pripravilo Združenje likovnih skupin Slovenije za predsednike in tajnike likovnih društev, klubov in skupin, delujočih v okviru Zveze kulturnih organizacij. Na tem delovnem srečanju, ki se ga je udeležilo 22 predstavnikov likovnih skupin, so najprej govorili o pripravi likovniških programov za novo sezono, še posebej pa o izobraževalnih potrebah članov likovnih društev. Med drugim so ugotovili, da se je izobraževanje v zadnjih letih zelo razmahnilo, kar kaže tudi podatek, da imajo vse likovne skupine izobraževalne programe. Po evidenci republiškega združenja je v Sloveniji samo pet likovnih društev, ki takih programov nimajo, med te pa sodita tudi skupini v Kočevju in Krškem. Zanimiva je tudi ugotovitev, da marsikje zavirajo izobraževanje nekateri starejši likovniki, tisti pač, ki so člani društev ali skupin sicer samo zato, da lahko razstavljajo.

Oktober že sedmič v Titovem Velenju

Tradicionalno srečanje malih vokalnih skupin

V Titovem Velenju bo 22. oktobra že 7. srečanje malih vokalnih skupin Slovenije. Skupine, ki smejo šteti tri do sedem pevcev in jim je dovoljena spremljava s ljudskim instrumentom, morajo prijave za sodelovanje poslati do 27. septembra na naslov: Radio Titovo Velenje, 63320 Titovo Velenje, Foitova 10, p. p. 89. Hkrati s prijavo morajo poslati naslove šestih skladb, s katerimi želijo nastopiti na srečanju. Prijaviteljce bo obiskala posebna strokovna žirija in se udeležila njihove vaje. Dodati je potrebno še to, da bodo sodelujoče skupine poleg skladb, s katerimi se bodo udeležile srečanja, v Titovem Velenju zapele pod skupno taktirko tudi Kajuhovo „Pesem XIV. divizije“, ki jo je uglasbil Sveto Marolt — Špink, priredil pa Radovan Gobec.

Fantazijski spevi o zemlji

Ob razstavi Stjepana Ivanca v Trebnjem

Novo kulturno sezono so v Trebnjem začeli z otvoritvijo slikarske razstave Stjepana Ivanca minuli četrtek v Galeriji likovnih samorastnikov. Prireditelj, s katero so počastili takojšnji občinski praznik, je poleg številnih ljubiteljev likovne umetnosti, družbenopolitičnih in kulturnih delavcev obiskala tudi delegacija iz pobratene občine Guastalla iz Italije. Razstavo pa je po krajšem govoru, v katerem je poudaril pomen kulture in umetnosti kot sestavino delovnega vsakdanjika krajanov, odprl Janez Ujč, predsednik občinske konference ZKS v Trebnjem.

Stjepan Ivanec, 29-letni slikar iz Kladarov pri Pitomači, je v Trebnjem znan in cenjen. Tu si je pridobil za večkratno sodelovanje na taborskih srečanjih tudi več priznanj. Največje priznanje pa mu je Trebnje dalo s tem, da mu je omogočilo pripraviti samostojno razstavo, ki je hkrati njegova prva tovrstna predstavitev v tem kraju. Zanj je likovnik, ki se že od svojega

devetnajstega leta, vse od svoje prve samostojne razstave v Zagrebu, poklicno ukvarja s slikarstvom, iz dokaj zajetnega opusa odbral 34 olj na steklu in 11 risb. Na njih je upodobil to, kar se mu je „odslikalo“ iz spominjanja in premišljevanja o življenju in svetu skozi večveke. Torej ne gre za nikakršno realistično odslikavo danega, marveč za nekakšno fantastično nadgradnjo le-tega. Nemara bi njegova dela še najbolje označili, če bi jih imenovali fantazijski spevi. Kljub temu ljudje na njih ne počenjajo nezemskih reči in tudi zemlja, svet kot tak, noče biti nezemski.

Razstava šteje nedvomno med najboljše samostojne predstavitve dejavnosti tako imenovanih likovnih samorastnikov, kolikor se jih je zvrstilo do zdaj v trebanjski galeriji. Ne gre samo za tematsko ubranost, ki je tako značilna za Stjepana Ivanca, ampak tudi za svojsko izpodobenost teh slik, ustvarjenih na steklu. Bržčas bo res, da nadaljuje slikar najboljše tradicije smeri, ki je še nedolgo tega zvenela v svetu kot v pojavnosti izjemna jugoslovanska nalva.

I. Z.

kultura in izobraževanje

Predsednik SAZU o Formi vivi

Poudarki iz govora prof. dr. Janeza Milčinskega v kostanjeviškem gradu

• Mednarodni simpozij Forma viva ni epizoda, ki zablisti in ugasne. Se zlasti ne kostanjeviški, ki ga krasi tradicija dvaindvajsetih let in čast najbolj zrelega med festivali Forme vive v Sloveniji.

• V Kostanjevici je vzpredno z galerijo skulptur Forme vive na prostem zablestela Galerija Božidar Jakac. Obe skupaj z Lamutovim likovnim salonom in drugimi znamenitostmi privabljata obiskovalce od blizu in daleč. Računajo, da jih bo letos zanesljivo stotisoč.

• V Kostanjevici ni nič nastalo samo od sebe. Za takšno delo je treba zagnanih in neutrujenih navdušencev, kakršen je Lado Smrekar s svojimi sodelavci, kakršni so ali so bili inž. Vilma Pirковиč, pokojni Jože Jankovič in drugi, pa tudi razumevajočih vodilnih družbenopolitičnih delavcev. Vsega tega ne bi bilo mogoče uresničiti, če ne bi tudi med ljudmi iz Kostanjevice vladal ustvarjalni duh in želja po ohranitvi in bogatitvi naravne in kulturne dediščine.

• Znanstva in zaupne človeške vezi, spletene na srečanjih, ostanejo mest, ki ga ne more nič porušiti. Prav tako ne tega mostu, ki nastane med kiparji na simpozijih. Denimo tudi v Kostanjevici pri delu s čudovitim gradivom, lesom, ki nas obdaja in spremlja vse naše dni. Iz katerega je mogoče narediti vse mogoče: žlico in kopito za puško, slavnostni oder in grmado, zibelko in krsto.

Slike Dolenjcev tudi v Ljubljani

Na Inštitutu za celulozo in papir razstavlja ta mesec Pavel Predanič iz Krškega

V Ljubljani je več likovnih razstavišč, kjer čedalje pogosteje srečujemo imena dolenjskih avtorjev oziroma razstavljalcev. To so najrazličnejše znanstvene ustanove, predvsem inštituti, ki so del svojih prostorov namenili likovnim dogodkom. V zadnjem času je pogosteje slišati o razstavah v Inštitutu za celulozo in papir v Bogiščevi ulici. V njem sta se to poletje predstavila s svojimi deli dva dolenjska likovnika. Avgusta so bile na ogled slike novomeškega slikarja ljubitelja Tonija Vovka, do 28. septembra pa bo v omenjenem inštitutu odprta razstava krškega ustvarjalca Pavla Predaniča. Slednji, ki je zaposlen v Tovarni celuloze in papirja Djuro Salaj, je razstavil izbor kakih 15 risb.

Izpod kapi spet na dež?

Domača leposlovna knjiga zunaj zakona?

Od Dolenjcev, ki poklicno ali nepoklicno bogatijo področje, imenovano umetnost, vlečejo krajši konec literati, in to že dolgo. Nimajo ne revije ne druge možnosti, da bi tiskali svoje stvaritve in se tako uveljavili vsaj v lokalnih razmerah. Vse drugače je z njimi kot, denimo, s skupinami tako imenovanih ljubiteljskih poustvarjalcev, ki so od te družbe deležni vsega, od sredstev za opremo in delovanje do možnosti za javno nastopanje. Literati tega ne poznajo, če pa že kaj pride, so to pretežno komaj omejene vredne drobtinice. Zato so literarni večeri in hudo občasne publikacije, če se omejimo samo na to, zelo skromno nadomestilo za vse, kar bi moralo biti. Seveda je bilo o slednjem že veliko povedanega in napisanega, sadov pa, vsaj do zdaj, skoraj nobenih. In vendar je že kazalo, da bodo nasledelji literatom na Dolenjskem zasijale „milejšje zvezde“, kot bi dejal Prešeren. Svojo možnost so namreč — zlasti tisti, ki jih je dovolj v hlačah za samostojne knjižne objave — videli v obnavljanju se Dolenjski založbi oziroma razširjeni dejavnosti tozda Dolenjski list, ki si je pač poleg drugih nalog naprtil tudi tiskanje izvirnih leposlovnih, poljudnoznanstvenih in drugih knjig domačih, se pravi dolenjskih avtorjev. Seveda je bilo že od začetka obnove založniško delo zastavljeno tako, da bi leposlovna dela izhajala z gmotno pomočjo ene ali več kulturnih skupnosti na Dolenjskem. Treba je reči, da je novomeška kulturna skupnost pri tem pokazala presenetljivo dobro razumevanje, saj med prioritete naloge svojega novega srednjoročnega načrta ni uvrstila le skrb za založništvo, marveč tudi pospeševanje izdajanja domačih literarnih del, kajpak poleg

drugih publikacij. Ko je že vse kazalo, da bo „beseda meso postala“, torej da bo Dolenjska založba deležna gmotne, ne samo moralne podpore za knjižni program, ki vsebuje tudi leposlovje, pa se je zadeva spet prevesila k točki nič. Tako vsaj je razumeti gradivo, o katerem naj bi delegati obeh zborov novomeške kulturne skupnosti razpravljali na scji, sklicani za jutri. V gradivu je namreč tudi predlog dokumenta, ki naj bi temeljito razrazil vse, kar je že bilo določeno s temeljni plana novomeške kulturne skupnosti za obdobje 1981 — 1985. Gre namreč za tako imenovane spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o ustreznem dokumentu, ki so jih pripravile skupne službe sisov glede na denarne možnosti, kakor se kažejo in kakor se obetajo do konca sedanjega srednjoročnega obdobja. Posledica tega naj bi bila, da bi posledaj na področju knjižničarstva in založništva omogočili le minimalno obnavljanje knjižnega fonda, iz založniških programov pa črtali vse, kar diši po izvirnem leposlovju. Če pustimo ob strani, kar naj bi se po omenjenem predlogu dogodilo z drugimi dejavnostmi in programi, lahko vsaj za založništvo zapišemo, da se mu obeta hud udarec. Če bo namreč ostalo pri tem predlogu, bo že v kati zatrito prizadevanje, da bi do leta 1985 vendarle zagledali na policah kakšno dolenjsko leposlovno knjigo. Prej ko slej pa je nakazana odločitev tudi dokaj čudna: onemogočili naj bi namreč nekaj, kar je bilo proglašeno za prioriteto. In knjiga, pa naj gre za tisto v knjižnici ali tisto, ki se imenuje izvirno leposlovje, je bila na Slovenskem stavljena na sam vrh prioritete lestvice.

I. Z.

TELEVIZIJSKI SPORED

10. IX.

petek

1

13.55 POROČILA
14.00 PRENOS Z EVROPSKEGA PRVENSTVA V ATLETIKI IZ ATEN
18.10 ANSAMBEL JANEZA KALŠKA S SOLISTI
18.30 OBZORNİK
18.45 OTROK IN PROMET, izobraževalna oddaja
19.05 EKONOMSKA TERMINOLOGIJA, izobraževalna oddaja
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 FANTJE S HILL STRETA.

oddalja iz ameriške nadaljevanke 20.50 NE PREZRITE, kulturna oddaja
21.05 ŠPANSKE OPERNE ZVEZDE: MONTSERRAT CABALLE
Operna pevka, o kateri bo dreve tekla beseda, je že pri osmih letih izvajala Bachove kantate, dvajset let stara pa je 1948 prejela največjo špansko nagrado za petje. Na opernem odru je prvič nastopala v Puccinijevi La Boheme, zdaj pa je stalna gostja oper širom po svetu. V oddaji jo bomo slišali v štirih odlomkih iz Donizettijeve, R. Strausa, Bellinija in Verdijeve opere.
22.05 SPREMLJAJMO, SODELUJEMO, športna oddaja
22.15 NOČNI KINO: VERONIKA
Francoski film z gornjim naslovom bo tankočutno prikazal odraščanje šolarke v mlado dekle. Njena družina ni urejena, starša sta odtuje-

na drug drugemu, še huje pa je to, da se ne znata hčerki približati. Tako je dekle prepuščeno samo sebi v prvih ljubezenskih stiskah in drugih nevspešnostih, ki jo doletijo. Film je posnela Claudine Guilmain, igrajo pa Anne Teysseire, Anouk Ferjanc, Michel Peyrelon in drugi.
23.35 POROČILA

2

17.40 Dnevnik v madžarščini - 18.00 Dnevnik - 18.15 Otroška oddaja - 18.30 Reportaža o proslavi 40-letnice jugoslovanske vojne mornarice - 19.30 Dnevnik - 20.00 Resna glasba - 20.40 Poročila - 20.45 Izkušnje - 21.35 Nočni kino: Daleč od ponorelega sveta (angleški film)

11. IX.

sobota

1

8.00 POROČILA
8.05 S. Makarovič: VRČEK SE RAZBIJE
8.20 CIBIBAN, DOBER DAN: KLOVN PIŠE CIBIBANOM
8.35 PISANI SVET: TRALALA PREDSTAVA
9.05 GUSARJI KAPITANA GNAČA, brazilška oddaja za otroke
9.30 DEDIŠČINA ZA PRIHODNOST: UNIČEVANJE IN OBNAVLJANJE
10.30 PRED IZBIRO POKLICA: POKLICI V GEOLOGIJI IN RUDARSTVU
11.00 VCERAJ - ZA JUTRI: TRE-

NUTKI SVOBODE
11.35 LJUDJE IN ZEMLJA
12.40 POROČILA
14.55 PRENOS Z EVROPSKEGA PRVENSTVA V ATLETIKI IZ ATEN
18.30 MUPPET SHOW (gostuje DIANA ROSS)
18.50 NAŠ KRAJ: LUČE V GORNJI SAVINJSKI DOLINI
19.05 ZLATA PTICA
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 KRIZANKA
21.30 ZRCALO TEDNA, pregled političnih in drugih dogodkov
21.45 CLOVEKOVA GLASBA: ZNANO IN NEZNANO
Po zadnji vojni so bili nosilci glasbenega razvoja Schoenberg, Berg in Varese, v Ameriki pa Colpand,

prek radia in zvočnega filma se je glasba razvijala tudi z deli Kreislerja, Toscaninija, Stokowskega in drugih, v svet je prodril jazz. O vsem tem bo s številnimi posnetki in nastopi glasbenikov pripovedoval Jehudi Menuhin.
22.40 POROČILA

2

14.25 DINAMO (V): DINAMO (Z), prenos nogometne tekme - 17.20 Posnetek predstave s festivala otrok v Šibeniku - 18.00 Kapelski kresovi - 19.15 Narodna glasba - 19.30 Dnevnik - 20.00 Glasbeni oder - 20.30 Poezija - 21.05 Poročila - 21.10 Feljton - 21.35 Športna sobota - 21.55 Svet okoli nas (dokumentarni film)

12. IX.

nedelja

1

9.30 POROČILA
9.35 ŽIVZAV
10.30 OSMO OFENZIVA
11.25 KAZIPOT
11.45 NARODNA GLASBA
12.15 KMETIJSKA ODDAJA
13.15 POROČILA
15.00 TITOV MORNARJI, glasbena oddaja ob dnevu jugoslovanske vojne mornarice

15.45 POROČILA
15.50 QUENTIN DURWARD, ameriški film
Richard Thorpe je film, ki bo na sporedu to nedeljsko popoldne, posnel po istoimenskem romanu Walterja Scotta. Gre za pripoved o kraljevski moči v časih viteštva. Igrajo Robert Taylor, Kay Kendall, Robert Morley, Alec Clunes in drugi.
17.40 ŠPORTNA POROČILA
17.55 625
18.25 J. Pejakovič: CLOVEŠKI FAKTOR, sarajevska televizijska drama
19.15 RISANKA

19.25 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 V. Ljubič: KLJUBOVALNA DELTA, zadnji del nadaljevanke
20.50 ŠPORTNI PREGLED
21.20 CLOVEK BREZ MEJA: OB VODI MLIN
21.55 POROČILA

2

10.10 Galenika: Partizan (prenos nogometne tekme) - 14.15 Športno popoldne - 18.45 Risanke - 19.30 Dnevnik - 20.00 Čaz jazza - 20.45 Poročila - 20.55 Alpska saga

13. IX.

ponedeljek

1

8.35 TV V ŠOLI: Koledar, Kultura pisanja in govora, Slovenščina, Odmor, Povej mi, povej
10.00 POROČILA
10.05 POKUPSKO - POSAVSKA ARHITEKTURA V LESU
10.35 TV V ŠOLI
16.55 POROČILA
17.00 NOVO VZNEMIRJA, poljudnoznanstvena oddaja
18.00 MUZEJI MAKEDONIJE

Danes se bomo lahko seznanili z Naravoslovnim muzejem Makedonije, z njegovim bogatim razstavnim gradivom.
18.30 OBZORNİK
18.45 KONTRA RITEM, glasbena oddaja
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 MM - FILMSKA DELAVNICA
Drevisnja oddaja bo prikazala, kako so številni filmski delavci spremljali in po svoje dojeli dogajanja na letošnjem puljskem filmskem

festivalu. Za ponazoritev si bomo lahko ogledali več odlomkov iz filmov.
21.30 V ZNAMENJU

2

17.10 Dnevnik v madžarščini - 17.30 Dnevnik - 17.45 Pet petelinčkov - 18.00 Pravljica - 18.15 Izobraževalna oddaja - 18.50 Športna oddaja - 19.30 Dnevnik - 20.00 Zabava vas Cico Laine - 20.50 Dokumentarna oddaja - 21.40 Zagrebška panorama - 21.55 Izživ Afriki (dokumentarni film)

14. IX.

torek

1

8.35 TV V ŠOLI: Koledar, Jugoslavija, Indija, Odmor, Dnevnik 10
10.00 POROČILA
10.05 DALMACIJA V NOB
10.35 TV V ŠOLI
17.10 POROČILA
17.15 MALI PINGVIN, danska

otročka oddaja
17.30 V. Novak: BALADE
18.00 PUSTOLOVŠČINA
18.30 OBZORNİK
18.45 MOSTOVI-HIDAK, oddaja za madžarsko narodnostno skupnost
19.00 KNJIGA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 SKUPNO, oddaja jugoslovanskih televizijskih studiev
20.50 A. Doebelin: BERLIN-

ALEXANDERPLATZ
21.50 V ZNAMENJU

2

17.10 Dnevnik v madžarščini - 17.30 Dnevnik - 17.45 Palčki nimajo pojma - 18.15 Čas knjige - 18.45 Zabavna medigra - 19.30 Dnevnik - 20.00 Zabava vas Cico Laine - 20.50 Dokumentarna oddaja - 21.40 Zagrebška panorama - 21.55 Izživ Afriki (dokumentarni film)

15. IX.

sreda

1

8.35 TV V ŠOLI: Koledar, Zastava in grb, Po Franciji, Odmor, Čuvarji našega morja
10.00 POROČILA
10.05 MOJE MESTO BLATO
10.35 TV V ŠOLI
17.30 POROČILA

17.35 CIBIBAN, DOBER DAN: V JESENSKEM GOZDU
17.50 GUSARJI KAPITANA GANČA
18.15 OKROGLI SVET
18.30 OBZORNİK
18.45 ZA PESMIJO V SPQDNJE MEDJIMURJE
19.05 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME

20.00 ROCCO IN NJEGOVI BRATJE, italijansko-francoski film

2

17.10 Dnevnik v madžarščini - 17.30 Dnevnik - 17.45 Padla z neba - 18.15 Družbene teme - 18.45 Narodna glasba - 19.30 Dnevnik - 20.00 Športna sreda - 21.15 Baletna oddaja - 21.45 Dnevnik

16. IX.

četrtek

1

8.35 TV V ŠOLI: Koledar, Fizika v ljudjedelnici, Prašičerjca, Odmor, Matematika
10.00 POROČILA
10.05 TV V ŠOLI
17.05 POROČILA

17.10 I. Tomazič: STEKLARSKA PRAVLJICA
17.25 ZAPISI ZA MLADJE: RADOVAN GOBEC
18.00 MOZAIK KRATKEGA FILMA: TRIPTH - in TRANS-ATLANTIK, jugoslovanska filma
18.30 OBZORNİK
18.45 ČE PRAV JE VČASIH TIŽKO
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 MEDNARODNA OBZORJA
Drevisnja oddaja bo v celoti posvečena dogajanjem na Kitajskem, kjer se je pred kratkim končal 12. kongres kitajskih komunistov.
21.30 M. Šporenček: DRAGI MIHA, balet
21.55 V ZNAMENJU

2

17.10 Dnevnik v madžarščini - 17.30 Dnevnik - 17.45 Jole, Jole - 18.15 Znanost - 18.50 Goli z evropskih nogometnih igrišč
19.30 Dnevnik - 20.05 Zivljenje je množična pojava

MOTORNE ŽAGE
OLEO-MAC

se odlikujejo z vsemi najnovejšimi dosežki na tem področju. Elektronski vžig, varnostna naprava, zaščita proti tresljajem, zmanjšan ropot, praktično oblikovane. Primerne so predvsem za lažja dela, kleščenje drevja, tesarjenje in domačo rabo.

Imamo tudi še vse vrste verig za motorne žage STIHL, HUSQVARNA in HOMELITE.

STIHL® WAIBLINGEN

RAZSTAVLJA

na zagrebškem jesenskem sejmu od 14. do 22. septembra 1982

MOTORNE ŽAGE IN NAHRBTNE ŠKROPILNICE
v paviljonu 10 Zahodne Nemčije - razstavní prostor 36.
Vse ostale podatke in pogoje za prodajo dobite pri zastopniku STIHLA za SFR Jugoslavijo, UNIKOMERC Zagreb, Amruševa 10, telefon (041) 272-255 in na razstavnem prostoru na sejmu.

578/36-82

Zbor delavcev osnovne šole Dr. Anton Debeljak, Loški potok,

objavlja prosta dela in naloge
KUHARJA-KUHARICE

za nedoločen čas
Pogoj: KV gostinski delavec
Pismene prijave sprejema šola 15 dni po objavi.

GOZD-GOBE-CVETJE'82

NOVO MESTO - Letošnja razstava „Gozd-gobe-cvetje '82“ bo v športni dvorani Marof od 1. do 4. oktobra. Poleg standardne razstave bodo številne spremljajoče prireditve in dopolnilne razstave, ki bodo glavno razstavo še popestrile. Med posebnostmi velja omeniti razstavo kmetijskih strojev v organizaciji Kmetijske zadruge Novo mesto, razstavo orodij in strojev za vrtničarje v organizaciji Semenarje Ljubljana, prikaz dresure psov v organizaciji Kinološkega društva Novo mesto itd. Prireditelja Turistično društvo in Gobarska družina iz Novega mesta sta povabila k sodelovanju folklorno skupino Kres, mladinski pevski zbor glasbene šole „Marjan Kožina“, šentjernejski oktet ter pevski zbor SGP Pionir.

RAZPIS
TRDINOVIH NAGRAD IN NAGRAD OBČINE NOVO MESTO ZA LETO 1982

Na podlagi 14. člena Statuta občine Novo mesto (Skupščinski Dolenjski list št. 5/79 in 14/82), 11. člena Odloka o priznanjih občine Novo mesto (Skupščinski Dolenjski list št. 14/75) ter Pravilnika o podeljevanju priznanj (Dolenjski list št. 40/76-4) je izvršni svet občinske skupščine Novo mesto na 20. seji dne 31. 8. 1982 sprejel sklep o razpisu

TRDINOVIH NAGRAD IN NAGRAD OBČINE NOVO MESTO ZA LETO 1982

1. Trdinova nagrada se podeljuje delovnim ljudem in občanom občine Novo mesto, ki dosežejo pomembne uspehe na kulturnem, prosvetnem in znanstvenem področju.

2. Nagrada občine Novo mesto se podeljuje delovnim ljudem in občanom občine Novo mesto, ki dosežejo pomembne uspehe na gospodarskem, političnem ali športnem področju.

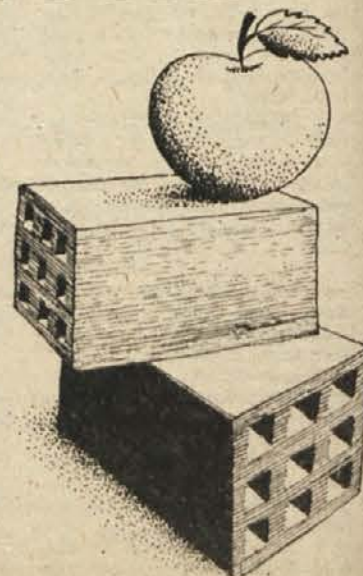
3. Predloge za podelitev priznanj lahko podajo: družbenopolitične organizacije, organizacije združenega dela, samoupravne interesne skupnosti, krajevne skupnosti in društva.

4. Predloge za priznanja je potrebno predložiti izvršnemu svetu občinske skupščine Novo mesto pisмено z obrazložitvijo najkasneje do 1. oktobra 1982.

SEKRETARIAT SKUPŠČINE IN IZVRŠNEGA SVETA
561/36-82

Gradimo tudi jeseni

Za vse, ki gradijo, bo gotovo pomembno, če bodo na enem kraju dobili večino tistega, kar potrebujejo pri gradnji. V Metalki na Topniški v Ljubljani, v Domžalah in v Ptujju bo v dnevi do 10. septembra posebno bogata izbira gradbenega materiala. Naj vas opozorimo na: cement, cementne in opečne izdelke, apno, maltit, porolit, zidake, siporex bloke, termo in hidroizolacijski material, betonske strešnike, Schiedel dimnike, marmorne okenske police, tlak, obloge, lepilo za ploščice, fugirno maso, ploščice, betonsko železo in armaturne mreže, strešna okna, kovinske podboje, stavbno pohištvo, žlebove in cevi, vse vrste ograj. Novost na našem trgu so tudi celotne betonske montažne garaže. Prodajamo za gotovino, na gradbene kredite, za dinarje deviznega porekla (s popustom v višini temeljnega davka). Na kupčevo željo organiziramo tudi prevoz na gradbišče! Z Metalko sodelujejo: Gradnja Žalec, Marmor Hotovlje, Izotirka, Termika iz Ljubljane, Plutotehnika Beograd, Bitumenka Sarajevo, Železarna Jesenice, RŠC Velenje, LIKO Vrhnika, GLIN Nazarje.

metalka

dežurni poročajo

RAZGRAJAL IN SE TEPEL – Sentjernejski miličniki so 1. septembra pridržali do iztrežnitve 32-letnega Milana Zupana iz Dol. Stare vasi pri Sentjerneju, ki je v stanovanju razgrajal in se pretepal.

NAD STEKLENINO – Novomeški može postaviti so imeli 2. septembra ponoči opravka s 23-letnim Miodragom Brankovićem iz Družinske vasi, ki je razgrajal pri Prinovcu v Smarjeških Toplicah. Čeprav so gostiče zaprli, Branković ni hotel oditi. Začel je razbijati steklenino. Druge pomoči kot samotni prostor ni bilo.

DENAR NA POLICI – Pri Novomeščanki J. P. je bil 3. septembra na delu tat. S kuhinjske police je zmaknil 20.000 din.

OB RADIO – V nedeljo je bilo vobljeno v fička Branka Berkopca iz Gor. Sušic, ki je imel vozilo parkirano v Jurni vasi. Vlomilec je iz avta odnesel orodje in radijski aparat, tako da je škoda za 7.000 din.

PO DOLENJSKI DEŽELI

V noči na zadnji avgust je še neznan tat z deloviščca Cestnega podjetja na Dvoru izmaknil 100 kvadratnih metrov žične ograje. Kraja ni kakšen tatinski podvig, žica je bila prislonjena na poslopje Cestnega podjetja.

Andoiškovi, ki grade hišo na Cesarjevi v Novem mestu, so imeli vlomilski obisk. Nepridiprav je vdril v bodočo garažo, kjer pa se ni zmenil za gradbeni material in dragoceno orodje, ampak se je posvetil pijači, ki je seveda ne primanjkuje pri nobeni novogradnji.

Trebanjski miličniki so imeli opravka s 40-letnim Ivanom Stanišo iz Vrhtrebnega, ki je enemu sosedu sredi belega dne grozil s kolom, drugemu pa razgrozil bil steklo na oknu. Možaka je nekoliko pomirila šele primerno ohlajena notranost prostora za pridržanje, kot se uradno reče začasni kehi.

SMRT NA MAGISTRALI

Božo Ahačič iz Banjaluke je 5. septembra zjutraj vozil z osebnim avtom od Ljubljane proti Zagrebu. Pri Krakovskem gozdu je zaradi utrujenosti zapeljal v levo, ko je nasprotni s tovornjakom pripeljal Mitar Tomašević iz Sremske Mitrovice. Pri čelnem trčenju je bil takoj mrtev 22-letni Nebojša Čiča iz Banjaluke, hujše in laže ranjeni pa Ahačič in sopotniki Duško Stojaković, Ivo Petrušić in Senad Alužić iz Banjaluke. Škode je za 220.000 din.

KRONIKA NESREČ

PO NASIPU – Marko Ajdnik iz Gradnja je 30. avgusta dopoldne vozil tovornjak od Novega mesta proti Metliki. V Bočki je prehitel traktor in nadaljeval pot po sredi ceste. Ko je nasprotni pripeljal drug tovornjak, je Ajdnik hitro zavil v desno in se prevrnil po nasipu. Gmotne škode je za 100.000 din.

PREKRATKA RAZDALJA – Novomeščan Bojan Damiš je 2. septembra vozil z osebnim avtom od Ločne proti mestu. V križišču z Ulico talcev se je ustavil, ker je hotel zaviti vanjo. Za njim je z avtobusom pripeljal Branko Govednik iz Metlike in zaradi prekratke razdalje zadel v zadnji del Damiševega avta, ki ga je porinilo naprej v osebni avto Jožeta Tomšiča iz Hruševca.

TOVORNJAK NI POGLEDAL – Predrag Dimitrijević iz Pirota je 2. septembra zvečer zavil s tovornjakom in priklopnikom s parkirišča pri Podgračnem na magi-

VARNO PREK PREHODA – Novomeški miličniki so se letos dobro pripravili na pričetek šolskega leta. Na vse prehode v bližini šol so postavili pionirje-miličnike, ki pod nadzorstvom odraslih „kolegov“ spremljajo skupine šolarjev prek nevarne ceste. (Foto: J. Pavlin)

Za začetek poginil pes

Klepec iz Padova priključil električnega pastirja na 220 voltov – Opravičilo: „To sem počel le ponoči“

Sosedov pes se je 3. septembra ponoči zapletel v žico, s katero je ogradil svojo njivo 40-letni Gabrijel Klepec iz vasi Padovo pri Kočevju, zavil in poginil.

Kot so ugotovili preiskovalci, je bila žica pod napetostjo 220 voltov. Tako narejeni električni pastir naj bi bil učinkovito sredstvo zoper divje prašiče, ki so se radi gostili na koruzi.

Lastnik psa, ki je slišal cviljenje, je v temi stekel za živaljo. Pri reševanju čuvaja iz žice pod napetostjo je streslo tudi njega. Ko je v travi zagledal kabel, mu je bilo takoj jasno, za kaj gre. Od Klepeca je zahteval pojasnilo, prav tako tudi miličniki. Gabrijel Klepec je povedal, da je njivo s koruzo zaščitil z elektriko pred srnjadjo in divjimi prašiči. V opravičilo je navedel, da je svoje imetje varoval z elektriko le

ponoči od 23. ure do jutra. To je počel kakšnih 10 dni, dokler ni ob ograji zavilil sosedom pes. V Zagrebu je konec avgusta na podoben način napeljana elektrika ubila 6-letnega otroka!

IZSILJEVAL PREDNOST

Po magistrali iz Krškega proti Dnovemu je 4. septembra zjutraj s tovornjakom vozil 38-letni Jože Brili iz Dovškega. Ko je pripeljal do križišča s cesto v Leskovec, je v križišču z osebnim avtom pripeljal 51-letni Alojz Pirc iz Krškega. Ker se ni prepričal, če je magistrala prosta, je zapeljal pred tovornjak. Pirc je bil hujše ranjen, odpeljali so ga v novomeško bolnišnico, gmotne škode pa je za 330.000 din.

Pogrešanega našli v Rinži

Kuharja Iva Tokažiča so nazadnje videli živega lani

Ekipa Hidrogradnje Ljubljana, ki regulira reko Rinžo pod Kočevjem v Dolgi vasi in Livoldu, je 31. avgusta našla v vodi in blatu že močno razpadlo truplo neznanega moškega, ki ni imel pri sebi nobenih dokumentov. Zdravnik na trupu ni ugotovil ran in je bil mnenja, da se tudi z obdukcijo ne bo dalo ugotoviti vzrok smrti. Za nadaljnjo identifikacijo trupla je bilo odvzetih več vzorcev oblačil in nekaj najdenih predmetov.

Po opravljenih razgovorih z občani in ostalih raziskavah so ugotovili, da je pokojnik 40-letni Ivo Tokažič iz vasi Tisovo pri Prijedoru, ki je začasno stanoval v Kočevju. Zaposlen je bil kot kuhar v Gozdarskem centru na Marofu pri Kočevju. Pogrešali so ga že od 29. novembra lani, se pravi kar dobrih devet mesecev.

Po njegovem izginotju so ga iskali vsepovsod po Kočevju, v domačem kraju v Bosni in drugod, pa tudi v reki Rinži so ga iskali kar 10 dni. Iskanje je bilo takrat brez uspeha.

J. P.

FANTIČ STOPIL S PLOČNIKA

Desetletni B. P. je šel 2. septembra zjutraj peš po pločniku od Bršljina proti Bučni vasi. Pri javnih skladiščih je stopil s pločnika, ne da bi se prepričal, če je cesta prosta. Mimo je z osebnim avtom pripeljala Sonja Brezovar iz Dol. Kamenc in dečka podrla. Zdravniško pomoč so fantiču nudili v bolnišnici.

SMRT NA ROJSTNI DAN

V sredo, 1. septembra okoli 15.45 se je v Smuki smrtno ponesrečil Janko Turk iz Kočevja. Cesta na Trato 24. Janko Turk, ki je imel na ta dan prav 23. rojstni dan, je vozil z osebnim avtom iz Kočevja proti Dvoru. Pri Smuki oz. pri odcepu za Hinje je začelo avto na blažem ovinku zanašati, da je zapeljal s ceste. Podrl ograjo ob cesti in se prevrnil. Janko Turk je med prevračanjem padel iz avta in bil takoj mrtev.

V KLINIČNI CENTER

V ljubljanski klinični center so morali 25. avgusta odpeljati 14-letnega A. P. iz Zubine pri Vel. Gabru. Deček je streljal z zračno puško, poskušal je tudi z manevrskim nabojem, kar pa se je slabo končalo. Naboj je razneslo, drobec se je dečku zaril v prsni koš. Po prvi pomoči, ki so mu jo nudili v Zdravstvenem domu v Ivančini gorici, so ranjenca odpeljali v Klinični center.

KOLESARKA UMRLA V BOLNIŠNICI

Kristina Kužnik (67 let) iz Starega trga pri Trebnjem se je 1. septembra popoldne peljala s kolesom po Starcm trgu. Ko je zavijala v levo in to tudi nakazala z roko, je za njo z osebnim avtom pripeljal Peter Deu iz Mokronoga in jo skušal obiti po levi strani. Kužnikovo je kljub zaviranju zadel in zbil na tla. Žensko so odpeljali v bolnišnico, kjer je naslednjega dne umrla.

Atleti uspešni v Splitu

V slovenski mladi atletski reprezentanci, ki je osvojila pokal ZSMJ, nastopilo tudi pet članov AK Novo mesto

Na tekmovanju mladinskih atletskih reprezentanc republik in pokrajin za pokal zvezne konference ZSMS, ki je bilo minuli petek in soboto v Splitu, je v slovenski reprezentanci nastopilo tudi pet mladih novomeških atletov: Greta Hren, Borja Eržen, Igor Primc, Igor Remeč in Robert Sikonia. Novomeško zastopstvo je doseglo zelo dobre rezultate in odlične uvrstitve ter precej pripomoglo, da je reprezentanca Slovenije tako pri dekletih, fantih in v skupnem seštevku osvojila prvo mesto.

V metu diska je prepričljivo zmagal Igor Primc z rezultatom 45,44 m; Greta Hren je v daljavo skočila 571 cm in zasedla drugo mesto; svoj dosedajni rekord je Hrenova izboljšala za 10 cm in postavila nov absolutni ženski dolenski rekord. Z izenačenim osebnim rekordom 56,6 je

Igor Remeč v teku na 400 m z ovirami osvojil srebrno medaljo. Z drugim mestom in z rezultatom 1:53,4 se je v teku na 800 m izkazal Robert Sikonia, ki je tekel tudi v zmagoviti slovenski štafeti 4x400 m. Borja Eržen je za las izgubila bronasto medaljo v teku na 100 m z ovirami. Uspeha Primca in Hrenove sta toliko večja, ker sta oba tekmovalca še mlajša mladina.

D. BLATNIK

PET INLESOVIH ZMAG V ŠVICI

Na turneji po Švici so rokometiši Inlesa odigrali pet prijateljskih tekem in petkrat zmagali. Ribničani so na vseh tekmah igrali zelo dobro in trener Jože Šilc je zadovoljen z igro igralcev. Najboljši strelec je bil Troha s 25 zadetki, Mikulin je dosegel 21 golov, Tanko pa 20. Inles je premagal Yellow Winterthur z 28:21, Schauerzen s 23:14, TV Enestraent s 25:22, Anestio z 22:20 ter Horgen s 24:22.

NA BREZJU DIRKE ZA SLOVENSKO PRVENSTVO

AMK Dolenjska iz Dolenjskih Toplic in AMD Slovenija avto iz Ljubljane organizirata v nedeljo, 12. septembra, na progi v Brezju pri Črnošnjicah 6. dirko za prvenstvo Slovenije v motokrosu v kategorijah 50, 125 in 250 kubikov; dirke se bodo pričele ob 14. uri. Prijavljenih je blizu 80 tekmovalcev iz vseh slovenskih klubov oz. društev, največ v kategoriji 250 ccm. Organizatorjem je priskočilo na pomoč AMD Bela krajina iz Črnomlja, ki je zastoj odstopilo progo, pomagalo pa bo tudi s svojimi izkušenimi športnimi funkcionarji.

Bojanc drugi v Grosuplju

Novomeški kolesarji na dveh dirkah v Grosuplju

Zadnjo soboto in nedeljo so se novomeški kolesarji v Grosuplju udeležili dveh dirk, najprej dirke za veliko nagrado Roga, naslednji dan pa dirke po ulicah Grosuplja.

Na 120 km dolgi progi, na kateri so člani in mladinci vozili skupaj, je Branko Bojanc zasedel 12. mesto, Papežu pa je pri starejših mladincih defekt preprečil, da bi se spet prebil v vrh. Jože Smole je bil pri mladincih 11.

Med mlajšimi mladinci so bili štirje Novomeščani v vodilni skupini. Bele je bil v sprintu med njimi najmočnejši in zasedel 9. mesto. Pri pionirjih A je bil Stangelj tretji, pri pionirjih B Zaletel 2., Judež 3. in Turk 4., medtem ko je pri pionirjih C Bogdan Fink prepričljivo zmagal.

Na nedeljski dirki po ulicah Grosuplja je bil Bojanc pri članih C odličen 2., prav tako Papež pri st. mladincih, Smole pa je bil 8.

IZOLA – KRŠKO
29 : 27 (14 : 14)

V vseskozi enakovrednem srečanju so gostje iz Krškega izgubili točki tik pred koncem, kajti v odločilnih trenutkih so bili domači igralci bolj zbrani. Krčani igrajo v naslednjem kolu doma s Pekom.

IZOLA – ITAS KOČEVJE
22 : 21 (13 : 11)

Konec srečanja v Izoli med domačo žensko ekipo in igralkami iz Kočevja je bil precej razburljiv, saj

KONJSKE DIRKE V SENTJERNEJU BODO

Konjske dirke, ki so v nedeljo 29. avgusta zaradi slabega vremena odpadle, bodo v soboto 18. septembra popoldne. Podrobnejši razpored dirk in udeležencev bomo objavili v naslednji številki.

TESNA ZMAGA BREŽICANOV

V prvenstveni tekmi druge slovenske lige vzhodni Brežičani na domačem igrišču premagali nogometiša Elkraja iz Mozirja s 4 : 3. Tesen rezultat je morda tudi posledica vnetih priprav domačinov na nedeljsko tombolo, sicer bi gotovo zmagali bolj prepričljivo, pravijo nogometni navijači.

NOGOMET V METLIKI

V petek in soboto je bilo na igrišču na Pungartu v Metliki tekmovanje v malem nogometu za pokal 15. brigade, ki se ga je udeležilo 14 ekip s slovenske in hrvaške strani Kolpe. Zmagala je ekipa Kolpe (Krasinec-Podzemelj) pred ekipo Moped show, Brihovem, Mladimi levi itd.

OBETA SE ŠAHOVSKI PIKNIK

Na rednem mesečnem hitropoteznem turnirju za september se bodo novomeški šahisti pomerili v nedeljo, 12. septembra, ob 9. uri v šahovskem klubu. Tedaj bodo zbirali prijave in pristopnino za udeležbo na šahovskem pikniku in hitropoteznem turnirju, ki bo v nedeljo, 19. septembra, pri Gospičih na Gorjancih. Piknik in turnir bodo izvedli, ako se bo prijavilo vsaj 15 šahistov.

USPEŠNE PRIPRAVE KRŠKIH ROKOMETAŠEV

Članska vrsta krških rokometišev je med enotedenskimi pripravami v Senju zmagala na turnirju, kjer sta sodelovala še hrvaška ligaša Senj in Crikvenica. Doma Krčani nadaljujejo s kondicijskimi pripravami. Mladinci, doverčnejši pionirji, pa so za nagrado za osvojen 2. mesto v Sloveniji 20 dni, to je do konca avgusta, vadili v Nerezinah na Lošinj.

Pričakujejo, da bodo obetavni mladinci postopoma dobili priliko nastopiti za kakšen nastop v članskem moštvu.

V gosteh vsi izgubili

V 1. kolu slovenske rokometne lige le zmagala deklet iz Sentjerneja – Tesna poraza Sevnice in Krškega

Začela so se tekmovanja v slovenski rokometni ligi za moške in ženske. Med moškimi sta Sevnica in Krško gostovala in oba tesno izgubila, isto velja tudi za žensko ekipo kočevskega Itasa, edino zmagov v prvem kolu so zabeležile igralke šentjernejske Iskre na domačem terenu.

USNJAR – SEVNICA
25 : 23 (11 : 10)

V lepi in fer tekmi pred številnimi gledalci v Smartnem je gostujoča ekipa prikazala lep rokomet, vendar proti pomlajenim domačinom tesno izgubila. V predtekmi pa so sevniki mladinci igrali z vrstniki iz Smarnega neodločeno 18 : 18. V naslednjem kolu igrajo Sevničani doma z Mokercem.

IZOLA – KRŠKO
29 : 27 (14 : 14)

V vseskozi enakovrednem srečanju so gostje iz Krškega izgubili točki tik pred koncem, kajti v odločilnih trenutkih so bili domači igralci bolj zbrani. Krčani igrajo v naslednjem kolu doma s Pekom.

IZOLA – ITAS KOČEVJE
22 : 21 (13 : 11)

Konec srečanja v Izoli med domačo žensko ekipo in igralkami iz Kočevja je bil precej razburljiv, saj

Zmagali Krčani

V Petišovcih so speedwayisti Krškega upravičili vlogo favorita

Na prvi letošnji dirki za možtevno državno prvenstvo so preteklo nedeljo v Petišovcih pri Lendavi največ točk zbrali speedwayisti krškega avto-moto društva. Bergant in Omerzel sta zbrala po 10 točk, Gerjevič 9 in Zibert 8 točk; le Kocuvan je uspešno zbrati več točk (11) kot najboljšima Krčanoma. Tako se je na drugo mesto uvrstila ekipa Gornje Radgone (32 točk), domače moštvo Gorenje – Varstroj pa se je moralo zadovoljiti s 3. mestom (20 točk), saj je imel njihov najboljši mož in državni prvak Stefan Keček precej smole z motorjem. Druga dirka bo 12. septembra v Osijeku, odločitev o prvaku pa bo padla 19. septembra na stadionu Matije Gubca v Krškem.

PAPEŽ V REPREZENTANCI

Zvezni kapetan jugoslovanske kolesarske reprezentance Andrej Boičar je izbral 10 kolesarjev, ki bodo od 17. do 19. septembra branili naše barve na enem največjih tekmovanj mladih kolesarjev v Evropi, 22. mednarodni etapni dirki „Po Istri“. V ekipi je tudi novomeški kolesar Sandi Papež. V slovenski reprezentanci pa je Jože Smole.

V gosteh vsi izgubili

V 1. kolu slovenske rokometne lige le zmagala deklet iz Sentjerneja – Tesna poraza Sevnice in Krškega

Začela so se tekmovanja v slovenski rokometni ligi za moške in ženske. Med moškimi sta Sevnica in Krško gostovala in oba tesno izgubila, isto velja tudi za žensko ekipo kočevskega Itasa, edino zmagov v prvem kolu so zabeležile igralke šentjernejske Iskre na domačem terenu.

ISKRA – BURJA
27 : 24 (14 : 12)

V lepi in izenačeni tekmi v šentjernejski športni dvorani so si domačinke zagotovile zmago šele proti koncu srečanja, ko je gostjam zmanjkalo moči. Med domačinkami je dala največ golov Dolarjeva – 9, najboljša strelka in igralka srečanja pa je bila Letigova iz ekipe škofljske Burje, ki je dosegla 16 zadetkov. V naslednjem kolu Iskra gostuje pri Polani.

KARATEISTI V LETNI ŠOLI

V letošnji šoli karateja v Umagu so sodelovali štirje člani sevniske sekcije: trener Jani Krivec in člani Zlatko Daničič, Bojan in Igor Lekše. To je bila doslej že peta udeležba članov sevniske sekcije v tej šoli, ki jo vodi Vlado Paradižnik. Tam so tudi tekmovali. Sevničan Krivec je bil odličen tretji v absolutni skupini, Bojan Lekše pa 5. v srednji kategoriji. Kdor se želi vpisati v začetni tečaj karateja, naj pride v sevniski Partizan vsak ponedeljek in sredo od 19. do 21. ure do 15. oktobra.

DRUGO NOGOMETNO KOLO – Po dveh kolih v slovenskih nogometnih ligah je v vzhodni skupini ekipa Brezic z dvema zmagama na vrhu razpredelnice. Najprej so doma premagali Dravo iz Ptuja s 6 : 0, zadnjo nedeljo pa spet pred domačim občinstvom Elkraja iz Mozirja s 4 : 3. V vzhodni skupini je Kočevje tretje s 3 točkami, Elan je 4. z dvema, Bela krajina pa je 8. z eno točko. Posnetek je z derbija v Kočevju, kjer sta enajsterici Kočevja in Elana igrali neodločeno 1 : 1. (Foto: M. Gorenc)

„NOVOLES“, lesni kombinat
Novo mesto—Straža, n. sol. o.
TOZD TOVARNA ENERGETSKIH STORITEV
Straža

Delavski svet razpisuje prosta dela in naloge delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

VODJA CENTRALNE PRIPRAVE DELA

pod naslednjimi pogoji:
visoka šola strojne ali druge ustrezne smeri, najmanj 4 leta delovnih izkušenj pri opravljanju enakih ali sorodnih del ali z delom pridobljene delovne zmožnosti za opravljanje teh del

VODJA ENERGETSKEGA ODDELKA

pod naslednjimi pogoji:
višja šola strojne ali druge ustrezne smeri, 4 leta delovnih izkušenj pri opravljanju enakih ali sorodnih del ali z delom pridobljene delovne zmožnosti za opravljanje teh del

VODJA OPERATIVE

pod naslednjimi pogoji:
višja šola strojne ali druge ustrezne smeri, 5 let ustreznih delovnih izkušenj ali z delom pridobljene delovne zmožnosti za opravljanje teh del

VODJA ODDELKA DRUŽBENEGA STANDARDA

pod naslednjimi pogoji:
višja šola ekonomske, gostinske ali druge ustrezne smeri, 3 leta ustreznih delovnih izkušenj ali z delom pridobljene delovne zmožnosti za opravljanje teh del

VODJA SPLOŠNEGA ODDELKA

pod naslednjimi pogoji:
višja šola pravne, organizacijske ali druge ustrezne smeri, 3 leta delovnih izkušenj pri opravljanju enakih ali sorodnih del ali z delom pridobljene delovne zmožnosti za opravljanje teh del
Poleg navedenih pogojev morajo kandidati imeti organizacijske in vodstvene sposobnosti in biti moralno-politično neoporečni.

TOZD TOVARNA PLOSKOVNEGA POHIŠTVA
Novo mesto, Trdinova 45

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge

VODJA VZDRŽEVANJA

pod naslednjimi pogoji:
strojni delovodja in 3 leta delovnih izkušenj ali z delom pridobljene delovne zmožnosti za opravljanje teh del

KLJUČAVNICAR I.

pod naslednjimi pogoji:
poklicni ključavničar in 3 leta delovnih izkušenj ali z delom pridobljene delovne zmožnosti za opravljanje teh del
Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas in s 60-dnevnim poskusnim delom.
Kandidati naj oddajo vloge z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev v 15. dneh po objavi na naslov: NOVOLES, lesni kombinat, kadrovska socialna služba, 68351 Straža.
Kandidate bomo obvestili o izbiri v 30. dneh po zbiranju ponudb.

Zavod za požarno varnost, Novo mesto, Cesta herojev 27,

objavlja več prostih del in nalog za

— **KV DIMNIKARJE** ali delavce, ki imajo veselje za priučitev za ta poklic.

Pogoji:
poklicna dimnikarska šola oz. najmanj šest razredov osnovne šole

Interesenti za zaposlitev naj pismene vloge z dokazili o izpolnjenih pogojih pošljejo v 15. dneh po objavi na naslov:

Zavod za požarno varnost, Novo mesto, Cesta herojev 27. O izbiri bodo kandidati obveščeni najkasneje v 30. dneh po preteku roka za prijavo.

Stanovanj ni. Osební dohodek je odvisen od uspešnosti pri delu in bi lahko znašal približno 13.000.00 din na mesec. Natančnejše informacije: tel. 22-131.

534/35-82

ISKRA IEZE Ljubljana, n. sol. o.
TOZD UPORI
TOVARNA UPOROV, n. sub. o.
ŠENTJERNEJ

objavlja

JAVNO LICITACIJO

— **avtomobila OM LUPETTO 25 c., letnik 1970 — neregistriran**

Izklicna cena je 50.000,0din.

Licitacija bo v ponedeljek, 13. 9. 1982, ob 10. uri na sedežu TOZD UPORI Šentjerneje v Šentjerneju. Sodelujejo lahko pravne in fizične osebe.

Udeleženci morajo pred pričetkom licitacije položiti 10 % varščine od izklicne cene na žiro račun: 52100-601-11417 pri SDK Novo mesto ali v gotovini predsedniku komisije, in sicer pred pričetkom licitacije.

Davek na promet in stroške prevoza plača kupec. Ogled avtomobila OM LUPETTO 25. c je možen vsak dan od 6. — 14. ure.

531/35-82

**GOZDNO GOSPODARSTVO
NOVO MESTO**

TOZD „GOZDARSTVO“ STRAŽA, n. sub. o.
Komisija za medsebojna razmerja TOZD

RAZPISUJE
prosta dela oz. naloge

— **opravljanje administrativnih del**

Razpisni pogoji:

— končana 4-letna ekonomska šola

Prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev naj pošljejo kandidati v 15 dneh po objavi razpisa v časopisu na naslov:

Gozdno gospodarstvo Novo mesto—TOZD Gozdarstvo Straža, Straža 83, 68351 Straža

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh po zaključku razpisa.

563/36-82

Socialistična republika Slovenija
SKUPŠČINA OBČINE METLIKA
Uprava za družbene prihodke

OBJAVLJA
prosta dela in naloge

DAVČNEGA IZVRŠITELJA

Pogoji:

- srednješolska izobrazba,
- 1 leto delovnih izkušenj,
- odslužen vojaški rok,
- vozniški izpit „B“ kategorije.

Za objavljena dela velja poskusno delo 3 mesece. Delovno razmerje se sklenuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Prijave z dokazili pošljite v 15. dneh po objavi.

540/35-82

Avtopromet, gostinstvo in turizem „GORJANCI“ Novo mesto — Straža

vabi k sodelovanju

1. **voznike v tovornem prometu za opravljanje špedicijskih prevozov na mednarodni špediciji in tuzemstvu,**
2. **avtomehanike za vzdrževanje avtobusov in tovornih vozil,**
3. **voznike avtobusov — 3 delavci, za izhodiščne postaje: Novo mesto, Brežice, Šentjanž,**
4. **vzdrževalca električnih strojev in naprav,**
5. **pomivalko posode v kuhinji,**
6. **snažilko.**

Pogoji:

Pod št. 1 — vozniški izpit C in E kategorije ter po možnosti končana šola za poklicne voznike motornih vozil. Prednost imajo kandidati s stalnim prebivališčem na območju sedeža delovne organizacije in s prakso v špedicijskih prevozi;

Pod št. 2 — poklicna avtomehaniška šola.

Pod št. 3 — vozniški izpit D kategorije. Prednost pri izbiri imajo kandidati s stalnim prebivališčem v bližini izhodiščnih postaj.

Pod št. 4 — poklicna šola elektro stroke — jaki tok.

Pod št. 5 in 6 — nedokončana osnovna šola.

Dela in naloge pod št. 4, 5 in 6. se opravljajo v Novem mestu. Za vse kandidate je določeno trimesečno poskusno delo. Vsi moški kandidati morajo imeti odslužen kadrovski rok.

Prijave sprejema kadrovska služba podjetja v Straži do zasedbe prostih del.

Odbor za delovna razmerja

568/36-82

Cestno podjetje — TOZD „Gradnje“ Novo mesto,
Ljubljanska 47 — komisija za delovna razmerja

objavlja prosta dela in naloge

VODJE SPLOŠNEGA SEKTORJA

Pogoji:

— višja izobrazba upravne, pravne in organizacijske smeri in 3 leta delovnih izkušenj

— popolna srednja izobrazba (štiriletna) upravne, administrativne, ekonomske ali splošne smeri in najmanj 5 let delovnih izkušenj.

Pisne prijave z dokazili o izobrazbi naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh po objavljeni izbiri.

566/36-82

**SREDNJA KMETIJSKA ŠOLA GRM
NOVO MESTO**

objavlja prosta dela in naloge:

- 1.) učitelja živinoreje
- 2.) vzdrževalca kmetijske opreme z znanjem ključavničarskih del.

Pogoji:

Pod točko 1:

visoka izobrazba — dipl. inž. agronomije, živinorejska usmeritev,

Pod točka 2:

poklicna šola ustrezne smeri.

Pismene ponudbe z življenjepisom in dokazili o izobrazbi pošljite Srednji kmetijski šoli Grm, Novo mesto.

Objava velja do zasedbe mest.

Nastop je možen takoj.

Kandidate bomo o izidu obvestili v 15 dneh po sklepu sveta šole.

559/36-82

ISKRA — IEZE, n. sol. o., Ljubljana
TOZD Keramični kondenzatorji, m. sub. o.
Žužemberk
Odbor za delovna razmerja

objavlja

prosta dela in naloge:

— **VODJA PRODAJNEGA ODDELKA**

Pogoji:

— višja ali srednja izobrazba ekonomske ali elektrotehniške usmeritve,

— aktivno znanje enega svetovnega jezika,

— 5 let delovnih izkušenj na prodajnem področju.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: ISKRA

— IEZE, TOZD KEKO, Žužemberk, splošna služba.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po opravljeni izbiri.

569/36-82

ŠOLSKI CENTER RADOVLJICA

razpisuje

**PREDHODNI VPIS na HOTELSKO FAKULTETO
OPATIJA — DISLOCIRANI ODDELEK BLED —
SMER HOTELIRSTVO za šol. leto 1982/83 (1. st. študij).**

Pravico vpisa imajo vsi, ki imajo dokončano srednjo šolo in so v rednem delovnem razmerju.

Prijave pošljite na naslov: ŠOLSKI CENTER RADOVLJICA, Gorenjska cesta 23, do 15. septembra 1982.

Vpis bo 1. in 2. oktobra 1982 na Bledu.

Informacije lahko dobite po telefonu (064) 75-871.

564/36-82

OBVESTILO O DERATIZACIJI
(zastrupljanju podgan in miši)
V OBČINI METLIKA

Po odloku o obvezni deratizaciji v občini METLIKA (Skupščinski Dolenjski list št. 15/72) bo Zavod za socialno medicino in higieno Novo mesto opravljal obvezno deratizacijo (nastavljanje zastrupljenih vab) na območju naselji METLIKA, SUHOR in GRADAC v dneh od 16. 9. 1982 do 22. 9. 1982.

Točna navodila in opozorila bodo objavljena povsod, kjer bomo izvajali deratizacijo.

Zavod za socialno medicino in higieno, Novo mesto
Mej vrti 5, telef. 21-253

DO Emona Dolenjka, Novo mesto, DSSS

objavlja prosta dela in naloge

vodje vzdrževalne službe

Pogoji:

Gradbeni tehnik s 5-letno orakso in pooblastilom za nadzor.

Rok za vlaganje prijav je 15 dni po objavi.

558/36-82

SPOSOJENO TRNJE

Me res zanima, če postavljate mo zaslužnim možem le-doprsne kipe samo zato, da se ne bi tudi vanje kdo zavlekel.

DRŽAVNO PRVENSTVO V KRIMINALU? DRŽAVNO PRVENSTVO V KRIMINALU?

„Žepna izdaja“ knjige službe družbenega knjigovodstva o nezakonitostih in malverzacijah v našem športu ima več kot 800 strani, težka je 6 kilogramov, govori pa med drugim, kako so v jugoslovanskem športu v šestih letih porabili 9 milijard, seveda novih, dinarjev. Knjigo je SDK „napisala“ po nalogu Zvezne konference SZDL. SDK je pregledala finančno in materialno poslovanje v 758 športnih klubih, od tega v 480 nogometnih; zanimivo je, da niti eden od slednjih ni posloval brez napak. Nogomet je na prvem mestu tudi po prihodkih: v šestih letih se je v njegove blagajne nateklo za več kot šest in pol milijarde dinarjev, košarka, ki je druga, je obračala desetkrat manj dinarjev, na tretjem je bil vaterpolo.

Kontrola inšpektorjev SDK je pokazala na niz nepravilnosti, od drobnih prekrškov do gospodarskih prestopkov in kaznivih dejanj. Do zdaj je podanih okoli 1.000 prijav zoper posameznike in klube. Pomočnik generalnega direktorja SDK Jugoslavije Velimir Mažkević je v

trenutku slabosti celo izjavil, da bi zmanjkalo zaporov, če bi hoteli vanje spraviti vse tiste, ki so na najbolj neverjetne načine razmetavali družbeni denar.

Gre za različne prekrške, kršitve in nepravilnosti. Številni klubi sploh niso bili registrirani pri pristojnih organih za notranje zadeve, številni klubi niso vodili knjigovodstva, nekateri pa so celo uničili dokumentacijo o finančno-materialnem poslovanju. Številni športni klubi niso vedeli, kaj je ziro račun, drugi spet niso leta in leta dali službi družbenega knjigovodstva nobenega poročila ali zaključnega računa, če pa so knjige bile, so bile pogosto zasnovane na izmišljeni, ponarejeni dokumentaciji. Predvsem nogometni klubi niso vodili dokumentacije o nabavljenih, prodanih, brezplačnih in uničenih vstopnicah, številna športna združenja recimo niso vedela, da bi se spodobilo imeti popis osnovnih sredstev, en klub na primer ni popisal 57 stanovanj! Največji očitke SDK jugoslovanskim športnim klubom pa je, da so z družbe-

nimi sredstvi in denarjem razpolagali na nezakonit način.

Zanimivo je da med grešnimi športnimi organizacijami ni bilo niti enega šolskega, univerzitetnega, planinskega ali strelskega kluba. S kriminalom so si mazali roke tisti, ki že tako dobe največji kos športu namenjene denarne potice: nogometaši, košarkarji in boksarji. Največ in najbolj drzno so goljufali ravno tisti, katerih uspehe in neuspehe enačimo z nacionalnim prestižem. Zato tudi ni tako čudno, da so nekateri postavljali vprašanje, ali naj bodo ugotoviteljske službe družbenega knjigovodstva dostopne najširši javnosti. Javnost ne bi smela zvedeti, kako so njeni „ljubljeni“ razmetavali njen denar!

Na srečo je prevladalo prepričanje, da v tej družbi nima nihče pravice česa skrivati pred delavskim razredom in občani. Zdaj je vse naravnano tako, da bi s pomočjo in sodelovanjem vseh družbenih in političnih sil šport in fizična kultura spet trdno stopila na samo-

upravno in zakonito pot. Jugoslovanskemu športu, ki je v globoki krizi, ki pa na nesrečo ni samo kriza rezultatov, je treba nekako vrniti porušeni ugled.

Pri tej zapleteni nalogi modrost in potrpljenje ne bosta odveč, čeprav bi bilo seveda ne- vzdržno, da bi imela nespoštovanje družbenih norm in kriminal v športu, posebno vrhunskem, ob pregonu in zdravljenju nekakšen „popust“. Seveda ob trenutkih resnice ne bi smeli pozabiti, da so neodgovornim pojavom v jugoslovanskem športnem življenju botrovali tudi mnogi odgovorni ljudje izven športnih organizacij.

To, kar je odkrila služba družbenega knjigovodstva v jugoslovanskem športu in telesni kulturi, je samo vrh ledene gore. Žal je najbrž tisto, kar je inšpektorjem tako ali drugače ušlo, tisto, kar se skriva pod motno gladino, še zajetnejši sveženj podatkov, od katerih glave ne bi samo bolele, ampak tudi letele.

MARJAN BAUER

slavo od poletja

Zjutraj in proti večeru je hladno, čez dan pa toplo — tako je vreme običajno vsakega septembra, ko je težko izbrati prava oblačila. Pa venčdar: da so krila letos ali dokaj široka ali pa ozka, to že najbrž veste. In volani ter romantični dodatki so modna zapoved. Krilo in tanjši pulover sta za slavo od poletja najbolj prikladna. Vam je zamisel na sliki všeč?

dve muhi na mah

Stare enobarvne zavese so se tu in tam začele trgati, hkrati pa smo se jih naveličali. V kuhinji, jedilnem kotu ali otroški sobi lahko problem rešite sami. Na zavese našijete okrasek v obliki drevja, cvetlice, lahko je sonce ali lik, ki vam je všeč. Skrili boste luknjice in podaljšali življenjsko dobo zavese, obenem pa posodobili ves prostor.

jedi iz krompirja

KROMPIRJEVO TESTO

Za njegovo kvaliteto je važno razmerje med količino krompirja in moke. Krompir mora biti suh in škrobnat. Za testo uporabimo še mlačnega in pretlačenega. Zamesimo ga z mešanico pol mehke, pol ostre moke. Testu dodamo tudi nekaj maščobe, kot vezilno sredstvo pa jajca.

Oblikujemo ga po zahtevah recepta in ga čimprej uporabimo. Služi za cmoke, svaļjke, štruklje, krokete.

ČEŠPLJEVI CMOKI

Količina za 20 cmokov.
Testo: 0,50 kg krompirja, 15 dag moke, (pol ostre, pol mehke), 1 jajce, sol, 2 dag margarine, 20 češpelj, 10 kock sladkorja, 4 dag masla, 4 dag margarine, malo drobtin, ščep soli in ščep cimeta.
Krompir skuhamo, olupimo in pretlačimo. Še toplemu pri-

mešamo moko, jajce, maščobo in sol. Na hitro ugnemo testo. Razvaljamo ga na 1/2 cm debelo in zrežemo v kvadratke 5 krat 5 cm. V vsakega zavijemo po eno češpljo. V češpljo damo namesto koščice pol kocke ali pol žličke sladkorja. Testo pazljivo oblikujemo v cmok: posebno moramo popaziti, da testene stike dobro zadelamo, sicer cmoki počijo in se sok izceja. Cmoke kuhamo v slanem kropu. Ocejene zabelimo s prepraženimi drobtinami in potresemo s sladkorjem, med katerega smo zamešali ščep cimeta.

Prav tako lahko pripravimo različne ali breskove cmoke.

KROMPIRJEVI SVALJKI

KOLIČINA ZA 4 osebe.

0,50 kg krompirja, sol, 15 dag ostre moke, 3 dag margarine ali masla, 1 jajce, slan krop, pražene drobtine.

Opran cel krompir damo kuhat. Še vročega olupimo in pretlačimo. Toplemu krompirju pridamo sol, moko, margarino in jajce. Iz vsega na hitro ugnemo testo in ga oblikujemo v svaļjke. Razrežemo ga na enakomerne koščke ter iz njih na pomokani deski z dlanjo oblikujemo za sredinec velike svaļjke. V slanem kropu jih kuhamo 10 minut. Kuhane odcedimo in jih potresemo s prepraženimi drobtinami ali pa jih na drobtinah in maščobi prepražimo.

KROMPIRJEVI CMOKI

Za 4 osebe 8 cmokov. Testo: 0,50 kg krompirja, 15 dag ostre moke, 3 dag margarine ali masla, 1 rumenjaki, sol.

Za nadevane cmoke krompirjevo testo na pomokani deski razvaljamo v pravokotnik za slab centimeter na debelo. Razvaljemo testo potresemo s prepraženimi drobtinami, ga zvijemo v štrukelj, razrežemo na 5 cm dolge kose in oblikujemo cmoke tako, da obe strani z nadevom stisnemo proti sredini. Kuhamo jih 10 minut. Serviramo k različnim omakam.

KROMPIRJEVI ŠTRUKLJI

Pripravimo krompirjevo testo. Na pomokani deski ga razvaljamo za dober centimeter na debelo. Potresemo ga s prepraženimi drobtinami, med katerimi je lahko tudi nekaj ocvirkov. Testo zavijemo v štrukelj in zavijemo v krpo. Povežemo ga z vrvico in kuhamo v

slanem kropu 40 minut. Kuhane štrukelje vzamemo iz kropla in ga položimo na desko, kjer naj malo postoji. Nato ga razrežemo in serviramo zraven mesnih jedi (govadina v zelenjavi, gobovi čebulni, paradižnikovi, korenčkovi ali vrtnarski omaki).

KROMPIRJEVI HRUSTAVCI

Vzamemo isto količino živil kot za krompirjeve svaļjke. Pripravimo kot krompirjevo testo. Na pomokani deski oblikujemo za palec velike svaļjke hrustavce in jih ocvremo v vroči maščobi.

OCVRTKI IZ KUHANEGA TESTA S KROMPIRJEM

1 dcl vode, 10 dag moke, 7 dag margarine, 2 jajca, sol, muškatni orešček, poper, 50 dag krompirja, maščoba za cvrtje.

Pripravimo kuhano testo. Krompir kuhamo posebej, ga olupimo, pretlačimo in primešamo kuhanemu testu. Premešamo, začini, oblikujemo ocvrtke in jih rumeno ocvremo.

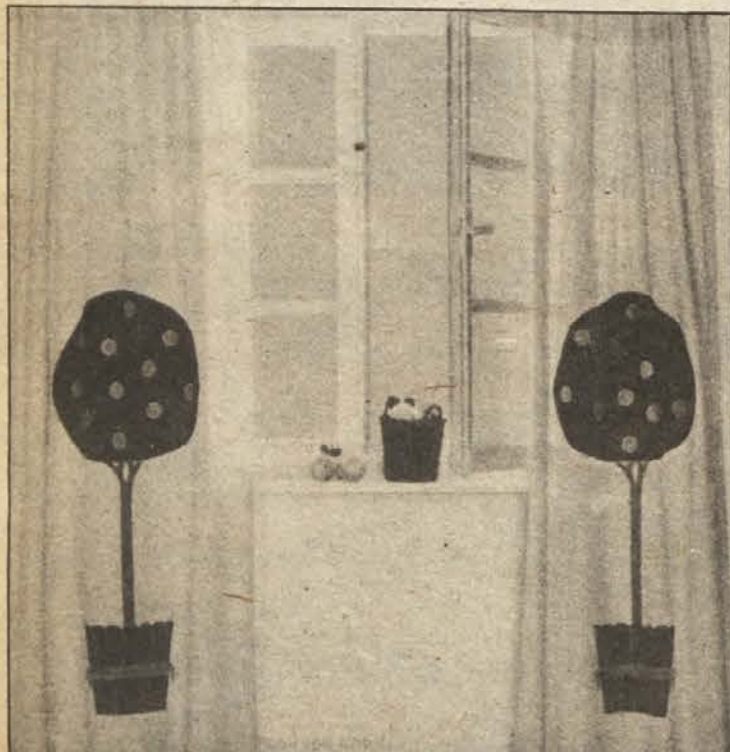
KROMPIRJEVI OCVRTKI (diplomatski krompir)

0,50 kg krompirja, 2 cela jajca, 8 dag moke, 10 dag šunke, sol, poper, sesekljani peteršilj, muškatni orešček, maščoba za cvrtje. Še topel krompir olupimo in ga pretlačimo, dodamo jajca, presejano moko, sesekljano šunko in začimbe. Vse skupaj dobro zmešamo. Z dvema žlicama oblikujemo ocvrtke. Postopoma jih polagamo v vročo maščobo in rumeno ocvremo.

BELI KROMPIRJEVI ŽGANCI

0,50 dag krompirja, 0,50 dag bele moke, 15–20 dag ocvirkov ali masti.

Krompir olupimo in zrežemo na koščke in damo kuhat v slan krop. Vode naj bo približno še enkrat več, kot je krompirja. Ko je krompir na pol kuhan, dodamo presejano moko. Ko prevre, naredimo v sredi moke s kuhalično luknjo in kuhamo približno še 30 minut. Precej žgančnice odlijemo, krompir in moko dobro zmešamo. Če je potrebno, dolijemo še malo žgančnice. Žgance zabelimo že v loncu s polovico maščobe. Z vilicami nadrobimo žgance v skledo in jih zabelimo še s preostalimi ocvirki.

VOJAŠKI KOTIČEK

OB DNEVU JUGOSLOVANSKE VOJNE MORNARICE

"CRVENA ZVEZDA," NAJVEČJA PARTIZANSKA LADJA

V bližini otoka Suska je odred za podvodna dela Jugoslovanske vojne mornarice pred štirimi leti dvignil z morskega dna dela oborožitve in opreme ter posmrtno ostanke posadke NB-11, „Crvena zvezda“ ladje, ki je med opravljanjem svojih rednih vojnih nalog pred 37 leti potonila. Pri dviganju ostankov so bili navzoči tudi nekateri preživeli člani posadke, kasneje pa so v Malem Lošinjju na komemorativni slovesnosti na dan mornarice z vojaškimi častmi pokopali posmrtno ostanke 1. aprila 1945 ubitih in potopljenih partizanskih mornarjev te slavne ladje.

V operativnem dnevniku komande JMV za mesec april 1945 je med drugim zapisano: „1. april 1945: NB-11 je ob 4,50 eno morskilo miljo od Sanskega (otok Susak) naletel na mino in se potopil. Izgube — 17 mrtvih in ranjenih od 29 članov posadke.“

Dolga leta po tej tragediji ni prišel na dan noben drug podatek o potopitvi ene največjih in najboljših oboroženih ladij, kar jih je imela mlada mornarica NOVJ. Marsikaj se je razjasnilo šele pred štirimi leti.

Naloga odreda za podvodna dela naše vojne mornarice — dvig ostankov — je zahtevala obsežne priprave. Komanda vojaškopomorskega območja je hidrografskemu inštitutu vojne mornarice zaupala nalogo, da poišče in določi mesto, kjer so na dnu ležali ostanki potopljene ladje. Ekpa inštituta je s pomočjo naj sodobnejše tehnike za podvodna raziskovanja ugotovila, da ležijo ostanki nekaj več kot eno morskilo miljo južno od otoka Suska. Potapljači so odkrili, da je močna eksplozija uničila prednji del ladje s kljunom in da ostanki razpadajo. V ladijskih prostorih so odkrili zaboje s strelivom ter dele opreme in osebne oborožitve članov posadke. Podatki o stanju ladje so kazali, da je ne bo mogoče izvlačiti iz vode, zato so se odločili, da bodo dvignili samo posmrtno ostan-

ke članov posadke in dele oborožitve ter opreme, ki niso do konca propadli ali bili uničeni.

Dviganje z dna na površino je trajalo osem dni. Potapljači so iz globine 50 metrov dvignili posmrtno ostanke partizanskih mornarjev ter 20-milimetrski štiricevni protiletalski top, 40-milimetrski top, del cevi 37-milimetrskega topa, puškomitraljez, komplet sidrni sistem dva vitla, dve sidri in verigo, ladijski kompas, signalni žaromet in nekaj drobnih ladijskih predmetov. Po podobnem pregledu in konzerviranju bodo orožje in opremo za stalno razstavili v vojaškopomorskem muzeju v Splitu kot veliko zgodovinsko vrednost in dokument o našem boju na morju: mlade rodove bodo seznanjali z našo vojno zgodovino in pomagali pri usposabljanju prihodnjih generacij mladih pomorcev in bodočih oficirjev JMV.

Zgodba o NB-11 „Crvena zvezda“ pa se seveda začne že veliko pred njeno tragedijo. V neki tržaški ladjedelnici so Nemci 1944 dobro opremili in oborožili šest večjih motornih jadrnic, posebej namenjenih za boj proti partizanskim ladjam na Jadranu. Njihova naloga je bila iz zasede napadati in uničevati naše ladje. Konec aprila tistega leta se je ena od ladij,

motorna jadrnica „Bianca stella“ s konspirativnim imenom Anton, zasidrala v zalivu sv. Nikola na otoku Olibu ter čakala na svojo žrtev.

Toda partizanska opazovalna služba je o tem takoj obvestila skupino partizanskih čolnov v luki. Ko so zbrali podatke o sovražniku, je tedanji politični komisar drugega pomorskega obalnega sektorja Branko Mamula odločil, da s posadko čolnov in nekaterimi tovariši iz mestnega poveljstva napade nemško ladjo. Napadli so jo iz neposredne bližine s kopnega. Ko so Nemci brez uspeha skušali pokazati odpor in so se znašli v brezizhodnem položaju, so dvignili belo zastavo. Zaplenjena ladja je z novo, partizansko posadko odplula na Vis, kjer so ji oborožitve še okrepili in ji dali ime „Crvena zvezda“. Nova partizanska ladja je v letu dni izvedla vrsto pomembnih nalog, spremljala in varovala je veliko število konvojov, prevažala enote in vojni material v bojih za osvoboditev Dalmacije, z njo so izvedli desantne naskoke na nekaj otokov, vzdrževali zvezo s Krkom in opravljali patroljno službo v vodah otoka Ista, Silbe in Oliba. Zelo pomembna naloga je bilo vzdrževanje zveze iz Zadra z otokoma Susak in Unije zaradi prevoza vojnega materiala in opreme za naše enote v Istri.

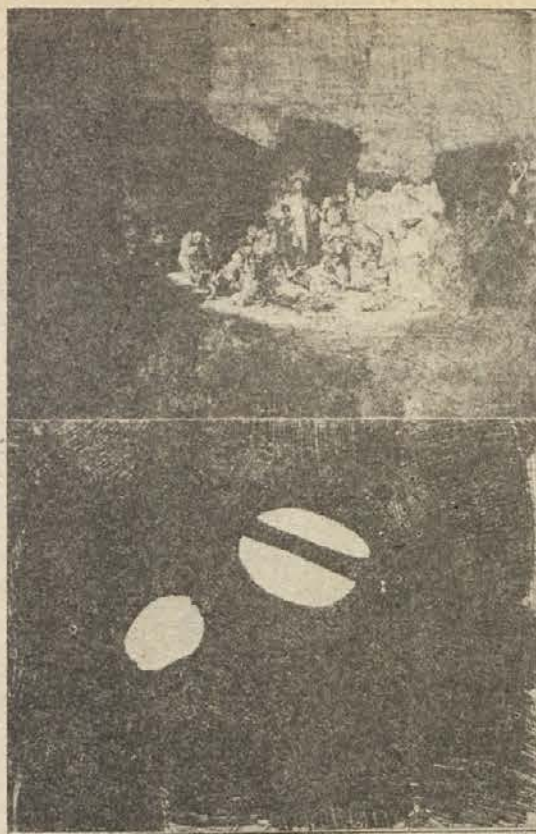
DUNAJSKO PRIZNANJE NOVOMEŠČANU

Razstavljati v dunajski Albertini, umetnostni ustanovi, ki med drugim slovi po eni najbogatejših grafičnih zbirk na svetu, je za vsakega likovnega umetnika nedvomno izredno priznanje, počastitev pa dobi posebno obeležje, če se to zgodi ob tematski razstavi, posvečeni poltisočletnici jedkanice.

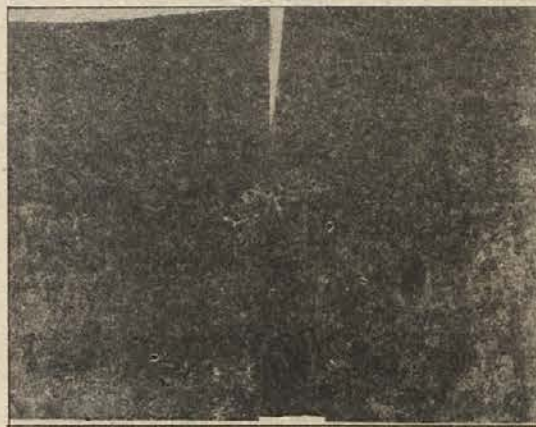
In tako lahko z veseljem zabeležimo, da v bogato opremljenem katalogu, ki je izšel ob tem pomembnem prazniku likovne umetnosti, med 120 imeni razstavljalcev preberemo tudi imeni Ljubljancina Janeza Bernika in Novomeščana Branka Suhya. Edina jugoslovanska predstavnik razstavljata v družbi Duererja, Teste, Castiglioneja, Rembrandta, Bruegla, Tiepole, Goye, Pissarra, Moneta, Muncha, Kirchnerja, Picassa, Chagalla, Braqua, Hamagušija, Schumacherja, Friedlaenderja, Ikede, Achermanna in Johnsa, če naštejemo širšemu občinstvu bolj znana imena. Za Branka Suhya, ki so ga v Albertini predstavili z jedkanico „Rembrandt-parafraza“, je v katalogu med drugim zapisano, da spada v katalogu med drugim zapisano, da spada Novomeščan „k mlajši generaciji jugoslovanskih grafikov, ki so se od starejših naučili obrtno-tehničnih fines, svoj besednjak pa prilagodili drugim ciljem in ga temeljito spremenili. Razhajanje vseh jedkarjev z Rembrandtom je vodilo pri Suhju do parafraze lista, ki mu je postavil nasproti abstraktne, iz gosto črtkanе mreže izstopajoče šifre — kot da bi mu šlo za izpostavitve radikalnih sprememb umetniškega početja v skladu s spremembami sveta.“

Ob Janezu Berniku, oziroma njegovi barvni jedkanici „Magma“ pa je prireditelj zabeležil, da so jugoslovanski grafiki „v petdesetih in začetnih šestdesetih letih izšolali in spodbudno delovali tudi zunaj svoje dežele. Asociacije z zemeljskim, ožganim, raztrganim, pa tudi opisnim, palimpsetnim označujejo, dela številnih v omenjenih letih ustvarjajočih grafikov.“

M. B.

Branko Suhy: Rembrandt — Parafraza

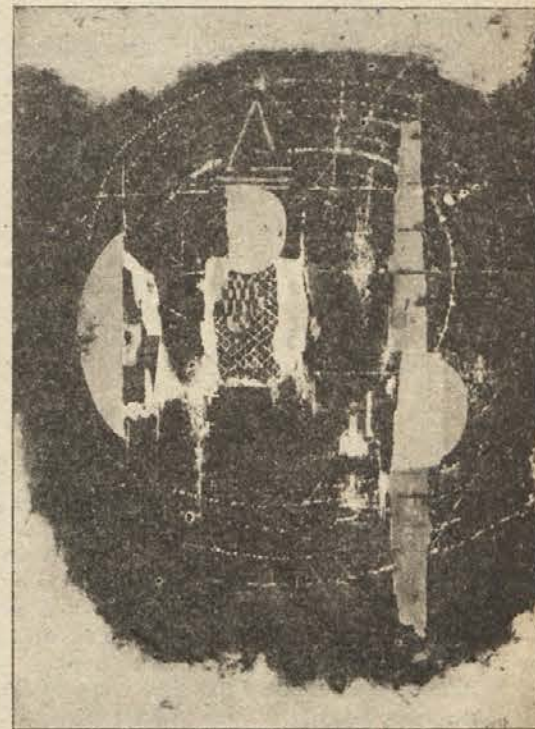
Janez Bernik: Magma

Albrecht Dürer: Izgubljeni sin

Zao Wou-ki: Brez naslova

Johnny Friedlaender: V cirkusu

Edvard Munch: Bolna deklica

Beseda „cvikar“ današnjemu rodu podgorjanskih prebivalcev od Globočice do Čateža, Nove vasi in Bregane nič več ne pove. Celo med starejšimi ljudmi le redki poznajo ta izraz, čeprav je cvikanje kmetom s čateškega območja nekoč prinašalo dober zaslužek.

Pobočja na tem delu Gorjancev so bila od nekdaj bogato porasla s kostanjem, včasih še precej bolj kot danes. Kostanj je dajal dragocen les in sladke sadeže v jeseni, mladike pa so več desetletij uporabljali za izdelovanje sprehajalnih palic. V Bregani je bila tovarna, kjer so jih naredili letno tudi po šestdeset tisoč. Palice so bile takrat v modi in grčaste kostanjeve so zaradi svojevrstne oblike še posebej privlačile gosposke kupce doma in po svetu.

Kostanjevo mladico so že na rasti pripravili za ta namen. Dve-, tri- ali štiriletne mladice so kmetje „nacvikali“ s posebnimi kleščami. S tem ko so les v enakomernih razmakih naščipali, so ga seveda ranili in zarastline so dale palicam zaželeno modno obliko. Za cvikanje so izbirali mladice s premerom od dveh do štirih centimetrov. Kmetje so se odpravili na delo v kostanjeve gozdove vsako pomlad za mesec ali dva v času mezge, ko so se v drevju začeli pretakati življenjski sokovi. Vsak cvikar je imel svoje klešče (cvikcange), s katerimi je med ščipanjem hkrati zaznamoval mladice. Tako se je ob izplačilu zaslužka vselej vedelo, koliko je kdo naredil. Uporabljali so različne znake, na primer podkev, zvezdo, križ ali iks. Vsak cvikar je imel določen rajon, toda na mejnih območjih bi lahko kljub temu prišlo do pomot. Z znaki so se jim izognili in tako ni nihče mogel sosedu očitati, da je zaslužil kak dinar na njegov račun.

Mladice so cvikali meter ali celo meter in dvajset centimetrov visoko. Za posek so bile godne šele čez dve ali tri leta. Sekali so jih oktobra, potem ko je z njih odpadlo zadnje listje. Zvezali so jih v butare in s tem so cvikarji opravili svojo nalogo. Za prevoz palic so poskrbeli v tovarni v Bregani.

Preden so sprehajalne palice dobile končno obliko in kakovost, je preteklo več mesecev. Milan Jelinek iz Nove vasi je ta postopek do potankosti obdržal v spominu. Povedal je, da so mladice najprej skuhal v bakrenih kotlih. Lubje je med tem odstopilo in tedaj šele je prišla do izraza umetno izzvana „hrgasta“ (grčasta) lepota. Palice so potem dva ali celo tri mesece sušili v posebej za to urejeni sušilnici, nakar je prišla na vrsto naslednja faza obdelave. Ponovno so jih skuhal v hermetično zaprtih kotlih in jih omeščali, da so jih lahko ukrivili. To so delali v posebnih modelih, kamor so jih pričvrstili z žico. Po predpisanem času so ročaji obdržali lepo

upognjeno kljukasto obliko. Ko je bil končan tudi ta postopek, so palice brusili, dokler ni bila površina popolnoma gladka. Nato so jih preprijli s kemikalijami, premazali z lakom, okovali in jih poslali na trg. Elegantni, po modi oblečeni moški so jih kupovali po vsej Evropi.

Bregansko Tovarno sprehajalnih palic so zgradili 1883. leta in po Jelinekovi besedah je najstarejša pri nas. Cvikane palice so izdelovali v njej do prve svetovne vojne. Medtem so prišle iz mode, zato so se preusmerili na proizvodnjo smučarskih in planinskih palic ter palic za sončnike in dežnike iz jesenovega lesa.

Največ cvikanih palic so prodali v Avstrijo, Švico in Nemčijo, izvažali pa so jih celo v Holandijo. Holanci so kupovali napol dokončane in so jih do kraja izdelali v svojih delavnicah. Cvikane palice so bile napredaj tudi v domačih trgovinah.

Človek bi pričakoval, da bo v teh krajih pogosto naletel nanje, vendar jih ni nikjer več zaslediti. Posavski muzej ima samo en primerek v etnološki zbirki. Niti Milan Jelinek, ki je bil od 1924. leta dalje zaposlen kot prokurist v breganski tovarni, ne premore nobene. Pri hiši so jih zagotovo imeli več, saj je bil njegov oče pol stoletja upravitelj tovarne, katere lastnik je bil baron Allnoch iz Samobora.

S palicami si je služilo kruh sprva po osemdeset do sto delavcev, pozneje sto petdeset do dvesto. Sezonski pri tem niso všteti. Med redno zaposlenimi je bila četrtnina Slovencev in tri četrtnine Hrvatov iz okoliških vasi, med sezonski pa so prevladovali Slovenci iz brežiške okolice. Se nekaj jih je bilo na hrvaški strani Gorjancev, na Stojdragi in v drugih žumberških naseljih, obdanih z bogatimi kostanjevimi gozdovi.

Lastnik tovarne je imel na čateškem območju tudi svoj gozd. Njegov nasad kostanja je meril blizu 70 oralov (en oral je okoli 5.700 kvadratnih metrov). Tovarna je obratovala do 31. decembra 1943. Takrat so jo okupatorji požgali in za vselej napravili konec tovrstni industriji. Po vojni se je tam razvila pohištvna tovarna Trudbenik, zdaj Šavrič. Za bregansko tovarno palic so zgradili še eno v Krapini in precej pozneje podobno v Bosenski Kostajnici, se spominja zdaj 79-letni Milan Jelinek. Žal mu je, da ne more pokazati nobenega primerka po svetu nekaj tako cenjene cvikane palice, saj so spomini nanjo del njegove mladosti; časov, ki se ne bodo več vrnili. Tudi cvikarji na Čatežu, na Dobnem, na Cerini, na Cirkniku, na Žejnem in v Globočicah so izumrli. Samo kostanj še raste v gozdovih gorjanskih pobočij, vendar celo njemu prerokujejo, da bo izumrl, ker ga napada nevarna bolezen.

JOŽICA TEPPEY

ZA GOSPODE DOMA IN PO SVETU

priloga doleniskega lista

Že nekaj časa sem bil globoko na terenu Pigmejcev, najmanjših ljudi sveta. Videl sem jih pravzaprav malo. Njihova naselja so globoko v gozdu, stran od poti, kjer vsaj nekateri še vedno živijo svoje nedotaknjeno gozdno življenje. Tisočletja enako že. Kovinska konica na sulici in železna mačeta je pravzaprav mnogim edini znak, da tam daleč nekje teče še eno življenje, tako neverjetno različno od njihovega, da jim je razmišljanje o tem že skorajda pretežko.

Žal še vem, kot gotovo tudi nihče natančno ne, koliko je takih Pigmejcev še v gozdovih Centralne Afrike. Civilizacija, še upam reči, to neogibno zlo današnjega časa, počasi in vztrajno spodkopuje tudi tisočletni način življenja tega gozdnega ljudstva. Mnogo vasi je postavljenih že poleg cest, na njihovih telesih visijo raztrgane evropske cape, marsikje ponosen lastnik že navija na ves glas radio in je seveda glavni v vasi. Na mnogih sečiščih, ki so v glavnem last evropskih družb, so Pigmejci s svojim skoraj živalskim instinktom in poznavanjem gozda nepogrešljivi. Lepo število jih dela tudi pri Slovenijalesu v Bayangi.

Velikokrat sem se srečeval z njimi. Slika je bila pravzaprav povsod enaka. S požiganjem so si izkrcili prostor v gozdu in postavili v zatohli senci mogočnih dreves svoje po'krožne kolibe, narejene iz uvitih palic, pokrite s širokim listjem tropskega rastlinja. Naslednjih nekaj mesecev so ostali tam, že ne so v gozdu nabirale sadeže, moške so lovili. Poslušal sem zgodbe, kako si upajo s svojim primitivnim orožjem, v glavnem z mrežami in sulico, iti tudi nad gorilo ali slona.

Spomnim se, kako je nekaj tednov prej prišel v Bayango neki Anglež. Bil sem menda edini, ki sem se lahko z njim sporazumel, in tako sva se kaj hitro spoprijateljila. Pretokel se je vse do nas z avtostopom. Umazan in zdelan do skrajnosti je sedel na pragu žandamerijske postaje in meditiral o svoji izgubljenosti, menda. Že naslednji dan sva se dogovorila, da greva z motorjem malo naokoli. Bil je sicer študent biologije, vendar je hotel na vsak način videti tudi Pigmeje. Šla sva kar v prvo vas, nedaleč ob poti proti Lidjombu. Mali Pigmejci so nas gledali dobrodušno, vajeni pravzaprav zaradi bližine tovarne vsakršnih obiskov. Kolibe so bile že boljše, narejene iz blata in štiroglate.

Fant je imel občutek za delo z ljudmi. Hodil je od enega do drugega, za dobrega pol metra skoraj višji od vseh, se prijazno režal na vsa usta in podajal roke moškim, ki so potem ponosno hodili poleg njega.

Potem je začel izbirati. Na eni strani je ležal samostrel, močen in solidno narejen. „Dobro, kar sem z njim!“ Potem dva ki so ju otroci nosili preko glave, zraven njih mreža, kakršne so nastavljali po gozdu, spretno spletena iz ljubja njim znanega grmovja. Spravil je stvari na kup, jedel poleg njih in začel sistematično vleči iz svoje torbe: vrečko soli, rjave in vse strjene v trde

med najmanjšimi ljudmi na svetu med najmanjšimi ljudmi na svetu

kepe, zvitek sukanca, nekaj trnkov. Pokazal je na koška in vrgel konec niti mulcu poleg sebe: — Primi! Teci! — Mali se je zapodil v hosto, in ta čas, ko se je zvitek urno odmotaval, so Pigmejci skakali od veselja.

Potem — samostrel: trije trnki, spet nekaj sukanca, dve kepi soli. Prav? Dobro, naj bo tri kepe. —

Sedel je ponosno, v tipični drži angleškega raziskovalca, ki menja ogledalca in pozlačene

gumbe za čiste diamante, in se pri tem očitno odlično zabaval. Pigmejci pa menda tudi. Začeli so prinašati na kup še ostale stvari, vendar je master zaključil trgovino. Svečano je povedal, z rokami, da je za danes končica, da ima dovolj in da naj počakajo naslednjega turista, amen.

Noč me je ujela morda petdeset kilometrov pred Bayango. Po nekaj urah vožnje po ravni, prijetni savani se je pred mano zopet razprostrl gozd, hinavski in z obupno slabo potjo, ki sem jo

enkrat predtedni že skušil v vsej njeni nemogočnosti. Vedel sem, da bo treba nekje prespati.

Za mano, daleč na desni, so ostala diamantna polja. V rdečem siju zahajajočega sonca sem nekajkrat videl na obzorju strumno postavto stražarja, ki se je hip zatem izgubil v gosti podrašti savanskega rastlinja. Iskanje toliko blagoslovljenega kamna je res dovoljeno le izbranim.

Prespal sem v pigmejski vasi, zadnji pred vstopom v gozd. V kolibi starega misijonarja, ki si je na koncu vasi, takoj poleg poglavarja, naredil svoje bivališče, sem našel vsaj zasilno zavetje za tisto noč.

Dolgo sva se pogovarjala o življenju tega čudnega ljudstva. Na zahodu je škrlatno rdeče nebo postajalo vse temnejše, stemnilo se je v nekaj minutah pravzaprav, kot vedno na ekvatorju. Na drugi strani je zamolklo grmelo; kmalu je začelo na pleteno streho deževati najprej narahlo in potem v trenutku z močjo mogočnega besa, ki ruši vse šibkeše pred sabo. Iz kolib okoli nas je prihajalo zateglo, otožno prepevanje pigmejskih žena.

Oče Rene je nad nekaj poleni ustvarjal večerjo. V črnem osmojenem loncu se je kuhala krača mlade antilope, ki je še skoraj cela visela pod nastreškom kolibe. Poleg je že stala pripravljena konzerva fižola s klobaso.

— Pet let že živim tukaj, — mi je rekel, — in ti si prvi Evropejec, ki me je prišel obiskat. Morava to proslaviti. —

Imel je izčrpan, miren obraz, telo mu je bilo upognjeno, kot zvito od nenehnih preizkušanj življenja. Čudil sem se njegovi skromni opravi, ki se je edino po nekaj knjigah in dveh zamaščenih fotografijah na steni razlikovala od bivališč ostalih Pigmejcev.

— Ne morem živeti tukaj kot gospod, kot nekaj bog, vzvišen nad njimi, in jim istočasno tudi pomagati, — mi je rekel. — Če hočeš, da te sprejmejo, moraš biti njihov, njim enak vsaj toliko, kot je to možno za Evropejca. Le tako bodo lahko zaupali v tvojo pomoč. —

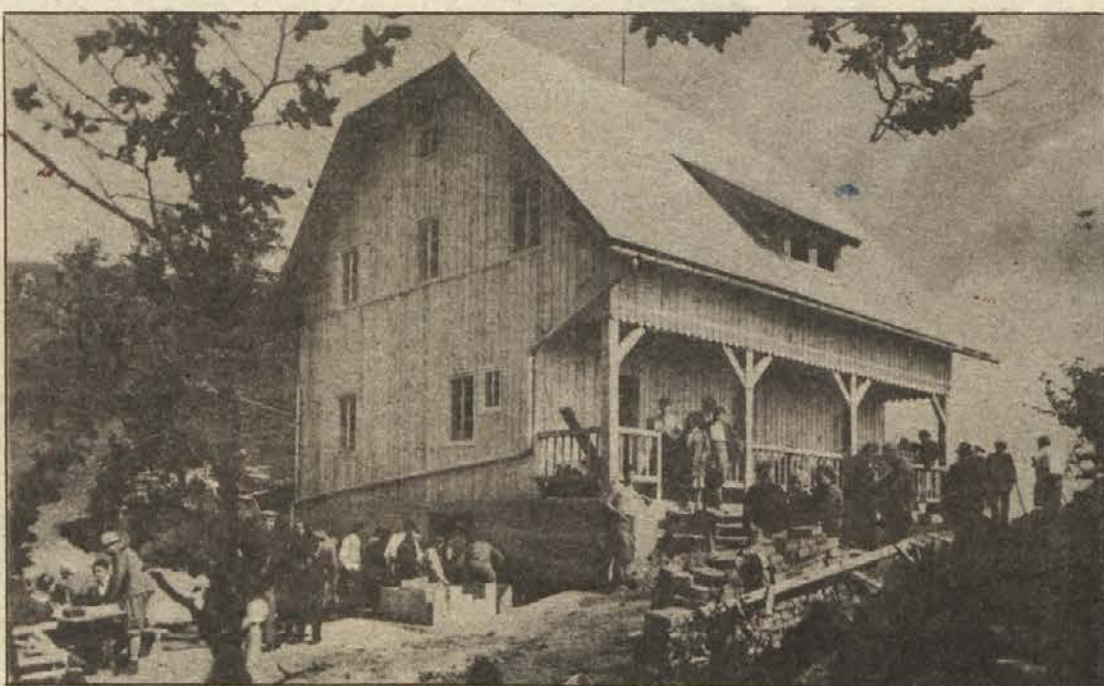
— Pomoč? V čem? —

— V življenju! Ni več tistega nekdanjega misijonarstva, spreobračanja za vsako ceno, dopovedovanja o večvrednosti našega boga, grožnje s peklom. Učim jih pisati, delati na polju in graditi kolibe, ki bodo vsaj približno vredne njihovega imena. V svojo nedotaknjeno in popolno odmaknjenost nekje globoko v gozdu se žal ne morejo več vrniti. Tudi njim je civilizacija že dala svoj neizbežen pečat in treba jim je pomagati po tej poti naprej. Počasi, zelo počasi gre sicer, toda tudi ena sama kaplja pomeni morju nekaj. Večje je za tisto kapljico...! Deževalo je čedalje močneje, v mogočnem pišju je veter rjovel okoli strehe in se izgubljal malo naprej, v enakomernem petju pigmejskih žena.

ZVONE ŠERUGA

TRETJE ROJSTVO JURKOVE KOČE

skega društva leta 1893. Ta del Posavja pa je premogel vrle gornike že dosti prej. 17. avgusta 1902 je bila namreč na Lisci odprta prva koč, po pobudniku njene gradnje, Blažu Jurku, nadučitelju na Razborju, tudi Jurkova koč imenovana. Verjetno velja številne zapise o njej v takratnem Planinskem vestniku pripisati prav temu prešernemu in postavnemu ljubitelju planin, Jurko je s to koč zabil tudi pomemben klin stremušču Alpenvereina, ki je hotel prevlado celo na naših vršcih. Koča ta čas ni imela stalnega oskrbnika, ključ, tako je tudi oznanil Planinski vestnik, so bili na šestih mestih: poslednji pri cerkovniku pod koč, po eden pa na izhodiščnih krajih za izlete — Francu Simončiču v Sevnici, Jurklostru, Zidanem mostu, Rimskih toplicah in seveda pri Blažu Jurku na Razborju.

Pokojni Vitko, Jurkov sin, a šolski upravitelj iz Dola pri Hrastniku, je opisal nekaj spominov iz svojih študentskih let. Če so prišli planinci z druge strani kot razborške, hoteli pa so se posvetovati z Vitkovim očetom, je le-ta imel dogovorjen z mežnarjem Valentom pri sv. Joštu izvirno signalizacijo. Mežnar je ob takih prilikah na cerkvenem zvoniku kratkoma izobesil cesarsko zastavo. Vsa okolica je poznala pomen tega znamenja. Blaž je v odgovor precej ustrelil s šibrovko, kar je pomenilo, da pride. K opisu čudovitega sončnega dne ob otvoritvi koč na Lisci je Vitko Jurko pripisal še eno zanimivo nadrobno, ki bi se bila skorajda tragično iztekla. Franc Simončič iz Sevnice, postaven črnolasec z mogočno brado, je privlekel na vrh obilen zaboj z valjem, polnim drobnih iglic, Zadeva, „meščanom poznana kot gramofon, je bila našim vrlim domačinom španska vas,“ piše Vitko Jurko. Bojevit, omamljeni od bizeljanca so, ko je iz škatle prišel prvi človeški glas, ugotovili, da ni tako majhnih ljudi, ki bi lahko imeli prostor v skrini. „To je čisto gotovo pogrešna čarovnija in je s hudicem v zvezi,“ so modrovali. „Poglej, saj je tudi dedec hudicu podoben! Črn, kosmat, pravi hudic je.“ in že je zavrelo pod hrastom. Jurko je samo še videl,

kako jo je Simončič s svojo skrinjo pobiral proti Sv. Joštu.

Ni bilo lahko s to prvo gradnjo. V Planinskem vestniku 1903 je bil objavljen kar 54 vrstic dolg seznam dobrotnikov. V istem letniku je bilo priobčeno tudi vabilo na proslavo prve obletnice. Vabi med drugim „radi razkošnega razgleda raz Lisco na osem pokrajin naše mile domovine.“ Poceni se je dobil celo par voz, vabilo pa posebej omenja, da je Lisco kakor nalašč za nežni spol. Kakorkoli že, pokonci je bilo treba takrat prav po planinsko rano, zakaj godba s streljanjem je bila že ob štirih zjutraj. Kako veselo so se znali poveseliti naši predniki, ohranja zapis s planinskega plesa iz leta 1909. Igrala je celo celjska narodna godba, za turiste so imeli „špital“, zadnje zavetišče, pa je bil prenekateremu „chambre separee“. Da ne bi kdo kaj zlega mislil, je kronist še zabeležil, da je blestel nad temi vrati napis: „Na planini nema grehal!“ Bojda je bilo prav ganljivo gledati narodne dame, s kakšno vneto so upravljale bogato založeni bife. Kako tudi ne, imeli so še 1911 kron in 40 krajcarjev primanjkljaja, nekatera „blagodušna preplačila tudi na tej priveditvi so že omogočila pribitek“. Že leta 1911 so poročali na občnem zboru, da društvo nima nobenih dolgov več, „četuđi so kupili čedno, a skromno kočno opravo“. Denar so celo vložili na loški poštni blagajni.

Za čas med prvo svetovno vojno ni ohranjenih poročil, iz zapisa v Planinskem vestniku 1921 pa vidimo, da hoče posavska podružnica Slovenskega planinskega društva svojo koč na Lisci zopet popraviti. Vestno so beležili obisk. Poleg 532 Slovencev in 266 Hrvatov je koč leta 1924 obiskalo tudi 33 Italijanov. Kasnejši zapisi omenjajo Čehe, celo Angleže in Bolgare. Leta 1928 so zbrali nad 60.000 dinarjev v fond za gradnjo nove koč na Lisci. Ker naj bi stavba stala 250.000 dinarjev, obveznice pa se niso obnesle, so gradnjo odložili. Prvotno Jurkova koč so leta 1924 na

novo opremili s slamaricami, žal pa jim je bil tat dvakrat vse razdeljal in odnesel celo eno okno. Jurkovo koč so prenovili tudi leta 1928. 19. junija 1932 pa je bila končno otvoritev novega planinskega doma na Lisci. Premogel je troje prostorov za gostilniški obrat v pritličju, tri tujske sobe s po dvema posteljama in eno skupno sobo s šestimi posteljami v prvem nadstropju. Na podstrešju je bila še sobica s skupnim ležiščem. Iz tistega časa so ohranjene tudi razglednice.

Sem sodijo tudi začetki organiziranega smučanja. Na občnem zboru posavske podružnice v Zidanem mostu 9. februarja 1936 je bil ustanovljen, smučarski odsek. Pobudniki smučanja v tem delu Slovenije naj bi bili nekateri Jugotanci. Vreme jo je znalo že takrat ponagajati. Tisto leto je „preobrat zimskega vremena preprečil prireditev dveh smučarskih tečajev“, podobno smolo so imeli o božiču 1939. Skratka, tegoba, ki se ponavljajo v današnji čas.

V letih med vojno so vrli planinci opozarjali na čuvanje planinske flore. Kako tudi ne! Leta 1938 omenjajo že „2150 posetnikov, najmanj dvakrat toliko je bilo nevpisanih, planinske cvetice pa trgajo in odnašajo na koč.“ Zapisu s pozivom na čuvanje planinske flore leta 1939 je pristavljen še: „Pazimo na nacionalistične pojave.“ Oblastem je takrat kajpak ostala skrita seja politbiroja KPJ na Lisci s tovarišem Titom na čelu, ki je bila leta 1938.

Med narodnoosvobodilnim bojem so se na Lisco zatekli mnogi, ki so se hoteli izogniti okupatorju v dolini. Čez ta vrh so vodile kurirske in druge partizanske poti. Preko nje je šla celo slavna XIV. divizija. Vestnik oskrbnika Ivanka in Lojze Škraba iz Loke pri Zidanem mostu sta leta 1943, ko je bil dom zaprt, spravila dosti stvari na svojem domu in jih po vojni kljub pomanjkanju društvu pošteno vrnila. 28. junija 1944 sta bila namreč oba domova požgana, da ne bi prišla v roke okupatorjem.

V svobodi so se kmalu našli ljubitelji planin, ki so hoteli ponovno obnoviti zavetišče na tej planini. Znani slovenski učitelj v Nemčiji, takrat fajnatelj v Krškem Jože Košorok, je popisal izlet na Lisco iz jeseni 1946. Med ruševinami v nekdanji kleti so si zakurili in použili Urnine konzerve. Na čelu s Tončkom Čebularjem so sklenili ustanoviti planinsko društvo v Krškem. Namenili so se najprej obnoviti Jurkovo koč za zavetišče in skladišče. Streho nad njim so imeli že leta 1948. Po Tončku Čebularju je kasnejši dom dobil tudi ime. Udarniškega dela se še marsikdo spominja. Ta dom je kasneje prevzela sveviška Konfekcija Lisca. Planinci ne bi bili vztrajni, kot so, ko bi ob 70-letnici prve Jurkove koč leta 1972 ne izročili namenu nove Jurkove koč. Za pokrovitelja slovesnosti so takrat povabili predsednika Planinske zveze Jugoslavije dr. Marijana Bracjua. Dolg je seznam darovalcev, še bolj udarnikov. Preden so na Planinsko zvezo Slovenije naslovili prošnjo za posojilo, so v treh letih opravili 2.155 prostovoljnih delovnih ur. Objekt v srovnem stanju so zgradili izključno iz starega materiala. Jurkova koč je torej zrasla že tretjič. S pravo planinsko vztrajnostjo je bilo zgrajeno vedno kaj novega. Tik pred vojno je bila napeljana elektrika, vodovod je ostal za po vojni, dokler napovedi ni bila prav do vrha zgrajena še cesta. Nekateri je niso bili ravno veseli. Vseeno je vse več pravih planincev, ki gredo na vrh peš po znanih in dobro označenih poteh. Kaj bi rekli šele očaki s preloma stoletja, ki so videli vražje delo že v gramofonu, ko bi zagledali današnje zmajarje, ki včasih v skupinah krožijo okrog Lisce!

Pri najstarejši Novomeščanki Pri najstarejši Novomeščanki

Ko je v poznoavgustovskem popoldnevu vročina ljudi poganjala v senco, h Krki in k počitku, ko so mladi vzdihovali, da niso za nobeno delo, najstarejši Novomeščanki še na misel ni prišlo, da bi tožila nad soparico in morda legla. Franja Pavčič, ki bo letos oktobra dopolnila 93. leto, je kot običajno ta čas sedela za mizo v kuhinji in s hčerjo razpravljala, kaj jima je še postoriti, preden se dan prevesi v noč.

Njena hiša na Ljubljanski cesti, ki še daje videz prave vile, kakršne so tudi nekoč zidali le imoviti meščani, je znotraj sicer potrebna popravi, toda Pavčičevi jih ne zmoreta. Preživljata se s kmečko pokojnino, ki jo dobi le mati, največ pa z vrtom, delno še s stanarino od strank. Prav zanimiv je bil klepet z umsko svežo in tudi telesno dokaj čilo Franjo Pavčič, ki je iz trdne Dularjeve domačije v Vavti vasi komaj 21 let stara pred 71. leti prišla za stalno v Novo mesto. Še sama skoraj otrok se je poročila z znanim pekrom Pavčičem, vdovcem s sedmimi otroki. Kasneje je rodila še pet svojih otrok, štiri iz obeh zakonov pa so umrli še mladi.

„Včasih je bilo tako, da me niso doma kaj dosti spraševali, če hočem moža, ki so mi ga izbrali ali ne. Srce je bilo sicer oddano, toda to nikomur ni bilo mar. Čeprav je Pavčičeva hiša na Glavnem trgu takrat veljala za imovito, smo vsi v družini krepko delali. Jaz sem imela na skrbi otroke, prodajala sem v trgovini, kuhala še za pet pekov, pri vsem pa mi je pomagalo eno dekle.“

— Kakšno je bilo pred 70 leti življenje v Novem mestu? Kaj so gospodinje kuhale, kako so ljudje preživljali prosti čas in nedelje?

„Župa je bila pri nas vsak dan obvezno za glavno južino, zraven pa krompir in zelenjava. Ob nedeljah smo imeli navadno pečenko. Meso je bilo poceni, žemlje so bile po dva krajcarja. Kaj smo počeli ob nedeljah? Počivali smo, ker trgovina ni bila odprta, včasih sem šla z otroki na sprehod na Marof, okrog Šmihela ali na Grm. Redkokdaj smo šli vsi na sprehod in potem kam v gostilno. Mož je zahajal v lokale, bolj po službeni dolžnosti, da je dal za kak liter tam, kamor smo dobavljali kruh. Nikdar pa ga nisem videla pijanega. Bil je 24 let starejši od mene in je najraje videl, da sem se bolj držala doma in otrok. Ko sem bila še doma, sem se rada kopalá v Krki, ker sem bila ob njej doma. Rada sem čolnarila, toda za vse to je bilo v mestu malo priložnosti.“

— Bili ste iz dokaj premožne meščanske hiše. Ali ste hodili na dopust v letnem času in kam?

„Tokrat novomeškim družinam niti na misel ni prišlo, da bi poleti hodili na morje. Kasneje, pred vojno, ko je že moj sin imel avto, smo se včasih peljali, ampak samo na kratek izlet.“

— Ste bili kdaj na potovanjih in kje najdlje?

„Še kot dekle sem bila najdlje v Anconi, v Italiji. Tja smo potovali z ladjo, kot poročena žena pa sem bila dvakrat v Avstriji, v Gradcu in na

Dunaju, obkraj pri zdravniku. Na morju sem bila tudi, vendar za dlje časa že po vojni, ker ima ena od hčera vikend.“

— Omenili ste zdravnika. Vam je zdravje kdaj resneje nagajalo?

„Pred dolgimi leti sem bila bolna za žolču, sicer se ne morem pritoževati. Zdravje mi je vselej kar dobro služilo. Trenutno bolj slabo vidim in slabše slišim, imam tegobe tu in tam, ampak se še kar dobro počutim. Če po več ur na dan delam na vrtu, že moram biti pri močeh.“

Ker je najmlajša hčerka, svoj čas učiteljica klavirja, že od mladih nog boleha, se za dlje časa in za stalno ni zaposlila. Živi z materjo in skrbi zanjo. Ona ima na skrbi nakupe v mestu, pota po uradih, sicer pa se z materjo vred ubada z vrtom in hišo. V povojnih letih, ko sta bili Pavčičevi prisiljeni oddajati sobe ali stanovanje, sta s strankami doživeli vse mogoče. Večkrat jima je bilo obupati!

Najstarejša Novomeščanka je tudi ljubeznivo povedala, kako danes preživlja dneve:

„Vstajam ob 6.30 zjutraj, skuham belo kavo in nato zajtrkujeva. Dopoldne vse do zime preživljam na vrtu ali v sadovnjaku, medtem gre hčerka včasih v mesto. Potem skuham kosilo, pomijem in sedem za mizo. Nikdar nisem imela navade po kosilu poležavati. Kar pri mizi pa zdaj večkrat zadremijem. Popoldne sem spet na vrtu. Dan je podoben dnevu, saj nimam kaj povedati.“

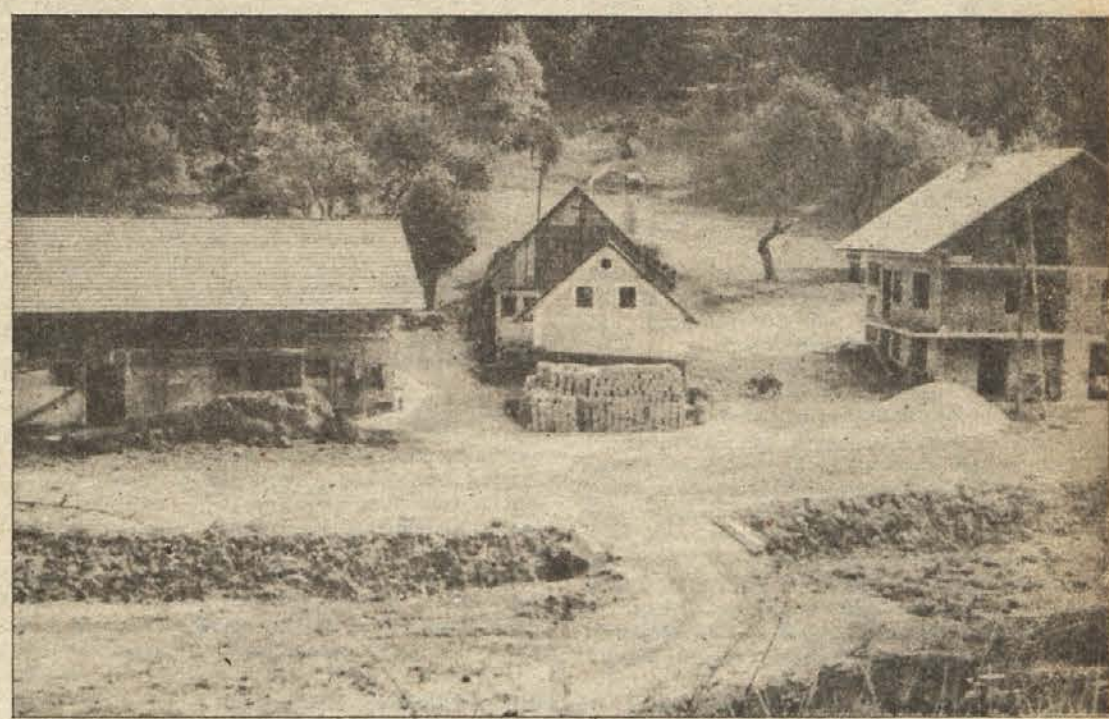
Televizije nimata, pač pa razne časopise in radio. Dolgega časa ne poznata. Veseli sta, kadar ju obiščejo svojci, sicer pa že od nekdanj živita bolj samotarsko. Zanimivo pa, da ima od tolikerkih tudi lastnih otrok samo 3 vnuke. Pred dvema letoma je eden umrl.

Če si predstavljam Franjo Pavčič v mladih letih, gospodinja pri polni hiši otrok in pekov, si težko mislim, da je zabava ne bi nikdar zamikala. Plesali so ljudje tudi nekdanj radi. O tem je rekla:

„Pila nisem nikdar, cigarete nisem imela v ustih, v kino sem šla zelo redko še takrat, ko je bil v Malovičevi hiši, na zabave pa sem hodila, ko so imela dekleta plesne venčke. To so bile prijetne ure, ne samo za maturantke, tudi za starše. Naša Anica pa je na plesih igrala klavir.“

Pa zabava danes? Živi so spomini na družinske dogodke, dokler se otroci še niso raztepli po svetu, na čase ko je bila Pavčičeva domačija še na Glavnem trgu, v stavbi, kjer je zdaj Knjižgotisk. Že leta 1928 so se preselili v vilo na Ljubljanski cesti, tako da je na Glavnem trgu ostala le pekarija in družina sina Jožeta, ki je prevzel pekarijo. Pavčičeva je vdova že celih 47 let. Prenekateri, ki ve za njena leta, pa jo morda ne skrivaj občuduje, jo vidi dan za dnem na vrtu. Morda je zraven kanček človeške zavisti: saj je redkokomu dano z devetim križem na plečih ohraniti toliko umskih in telesnih moči. Temu bi se lahko reklo, da ima Franja Pavčič pravo srečo šele v pozni jeseni življenja.

RIA BAČER

MOŽ Z AMERIKANSKIM ŽIVLJENJEPISOM

nagajajo. Obisk na njegovi kmetiji pa je odkril, da je Bečaj priden kmet, kakršnih je v zapuščeni dolini Lakenščice zelo malo.

„Prav imate! V to dolino sem prinesel novo življenje. Ljudje so odhajali iz doline. Cesta je bila slaba — taka je še zdaj — potok je nenehno poplavljal in k tem nesrečam se je čestokrat pripil še alkohol.“ Tudi sam se je bal, kako bo na kmetiji. Toda močnejša od strahu je bila želja, da bi nekoč prišel na svoje, na kmetijo, da bi spet živel tako, kot je v Rodinah, kjer se je rodil kot eden izmed desetih otrok.

Toda s kmetije, ki nikakor ni mogla preživeti tako številne družine, ga je pot peljala naprej v Novo mesto. Tam se je zaposlil pri tedanjem Elektru in celo pridobil polkvalifikacijo iz te stroke. Potem se je priženil v Mokronog in si našel delo v kurilnici v KPD Dob. Leta 1963 je začel kot gostilničar. V enem samem mesecu je postavil gostilno na noge. Toda delo mu ni ugajalo. Kot je dejal, je v gostilnici bolj slabo zaslužil, ker je bilo preveč davkov. Po štirih letih je gostilno opustil, hišo pa zamenjal za zapuščeno kmetijo v Lakenčih. Toda tedaj se še ni odločil za delo na njej. Pot ga je zanesla na grad Snežnik, kjer je bil štiri leta oskrbnik. Potem je bil nekaj let v Domžalah, kjer je upravljal Jamarski dom. Malo ga je dajalo domotožje po Dolenjski. Potem je prišla vest, da je umrla ženina mati. In se je vrnil. Nekaj časa je bil natakhar v bifeju hotela Metropol v Novem mestu, hkrati pa resneje začel kmetovati. Toda služba ni šla skupaj s kmetijo. Dela je bilo vse več, tudi obremenitve

sina in hčerke, Tilna in Vilme so bile prehude. Vsako jutro, preden sta šla v šolo, sta morala še nakrmiti živino. In potem so se Bečajevi odločili, da se povsem posvete kmetovanju.

„Hiša in hlev sta bila stara, vsako leto so se vrstile poplave. Pogled na mojo kmetijo, ki sem jo dobil za popolnoma novo hišo v Mokronogu, je bil kaj klavrn. Zagrabitni je bilo treba za delo. Kupil sem par konj in začel vleči les iz hoste. Težko delo je bilo to. Še sreča, da je nisem skupil. Delal sem namreč v največjem mrazu. Na leto sem spravil iz gozda tudi po sto prostorninskih metrov lesa. Počasi smo kmetijo usposabljali za normalno delo. Potem sem začel obnavljati hlev. Kot je navada na kmetih, je hlev prišel prej na vrsto kot hiša. Predlani smo zgradili še hišo. Ves čas nekaj gradimo, ves denar sproti zabijemo v zidove,“ se je nasmejal Bečaj.

Nikoli mu ni bilo žal, da je zamenjal hišo v Mokronogu za to kmetijo. Tudi tedaj ne, ko so bile poplave najhujše in je bilo pod kozolcem za pol metra vode. Vedel pa je, da mora nekaj ukreniti. Tako je lani povsem slučajno izvedel, da se v Trebnjem pripravlja sestanek kmetijske zemljiške skupnosti. Sam in na lastno pest se je odpravil na sestanek. Tam je razkril svoje težave. Seveda vsi tovariši niso planili takoj pokonci in mu ponujali pomoč. Še marsikatero kljuko je bilo treba obrisati, da so se letos začela dela pri regulaciji potoka.

„Resda je moje zemlje največ ob potoku. Res je tudi, da je dolina ozka. Toda vsaka krpa zemlje je dragocena in potrebna za gojenje kulturnih

rastlin. Pri nas pa je rasel samo loček. In ne samo pri nas. Skratka, regulacija potoka koristi vsem v dolini, medtem ko večni nevoščljivci mislijo, da imam korist samo jaz, ker je od 740 metrov brega kar 500 metrov mojih. Podobno je bilo z betonskim mostom, ki sem ga zgradil letos. Kot kooperant Gozdnega gospodarstva sem vsako leto iz hoste spravil tudi po sto kubikov lesa. Zato sem zaprosil za prispevek. Odobrili so mi dva in pol milijona starih dinarjev. Toda denar sem dobil šele, ko je most že stal, v celoti pa me je veljal sedem milijonov dinarjev. Seveda, zdaj bi tudi drugi radi tak most. Lahko ga bodo imeli, tudi pomoč bodo dobili, če bo zbor združnikov tako odločil, kot je meni.“

A vsi ti nepotrebni zapleti Bečaju ne jemljejo volje do dela. Zdj namerava zgraditi hlev za 16 glav živine in par konj, ki so njegova velika ljubezen. Pa na kmečki turizem misli, nekoč bo morda zgradil tudi ribnik. Rad bi, da bi dolina spet oživila in prinašala toliko, kot je nekoč. Resda se ne spleča gojiti vseh kultur, tudi pšenica je bila letos bolj slaba, a kmet mora gledati tudi na potrebe družbe, meni Bečaj.

Čeprav žena Silva tu in tam „kroti“ Bečajevu vno glede načrtov, ki jih ima za prihodnost, je vendarle tudi ona zrasla s kmetijo. Nikoli prej se ni ukvarjala s čim podobnim, toda z dobro voljo se je moč priučiti tudi kmetovanju: molži krav, krmiljenju prašičev in govedu. In tudi glede prihodnosti Bečajevi niso v skrbeh. Čeprav sta Tilen in Vilma zaposlena, veliko pomagata na kmetiji, nekoč pa bo sin nadaljeval očetovo delo.

J. SIMIČIČ

Pogovoriti se zna tako s škricem kot kmetom. Malo te svoje priljudnosti je podedoval že doma, malo si je pridobil z delom. Za njegov življenjepis bi lahko rekli, da je „amerikanski“. Opravljal je vrsto del: bil je električar, kurjač, natakhar, oskrbnik nekaj domov, gostilničar, dokler mu nekega dne ni bilo dovolj vdranja po Sloveniji in se je udomačil na kmetiji v Srednjih Lakenčih. Tudi zdaj, ko ima Jože Bečaj že 48 let, ga še ni zapustil nemirni duh. Kar naprej nekaj snuje, načrtuje, pripravlja. Morda je bila tudi njegova podjetnost kriva, da so ga sovaščani gledali malo postrani. Zanj namreč ni bilo nikoli nobene ovire. Če je bilo treba zgraditi most čez Lakenščico, je zavihal rokave, stopil do odgovornih ljudi, sodeloval na sestankih pa še sam primaknil nekaj denarja, in most je stal. Prav most je bil povod, da se je nekoč oglasil na našem uradništvu, kjer je brez zadrege povedal, da mu v vasi

iz bojnega dnevnika šerčerjeve

Šerčerjeva brigada, ena prvih slovenskih partizanskih brigad, bo praznovala v soboto, 11. septembra, v svojem obnovljenem taborišču na Mokrcu 40-letnico ustanovitve. V počastitev praznika te slavne narodnoosvobodilne enote objavljamo pripoved o njenih bojih na območju Gorjancev in Krke poleti 1943.

plah. Kdo ve, kaj pripravljajo sovražniki? V vasi ni bilo nobenega odpora, ker v temi ni moč spoznati, kdo je sovražnik in kdo tovariš. Dve četi I. in II. bataljona iz brigade rezerve, ki sta bili ob hitro opravljeni rekviziciji v Mraševem sedaj odveč, sta hoteli še v bližnji naselji Kalce in Naklo in sta, kar se je v tem kratkem času dalo, izpraznili kašče.

K štabu brigade je prišel kurir drugega bataljona z Broda in povedal, da so borci zmagali žandarje v utrjeni gostilni na križišču. Iz pritičja so jih nagnali v klet in hišo nad njimi zažgali. Pa so ostali živi. Ko je strop nad njimi že žarel od ognja, so se pričeli obliovati s steklenicami piva, ki ga je bila klet polna.

Ker niso bili več nevarni, je bila pot za povratek po mostu prostal. V tem pa se je vrnil v Veliko Mraševo I. bataljon, ki se je umikal pred močno kolono od Krškega prodirajočega sovražnika.

VRNITVE PO SUHEM NE BO

Sedaj ni bilo več časa za pot v kilometer oddaljeni Brod. S prevozom in povratkom po suhem ne bo torej nič. Ostane samo še povratek po poti, po kateri so prišli.

Glavnina se je brž zbrala, intendantje so prekladali z vozov plen v nahrbtnike. V bataljonski koloni sta se odpirala dva borca, in ko ju je nekdo opomnil, naj se podvzeta, sta skočila iz vrste in jo ucvrla nazaj med hiše. „Držite jih, Nemca stal!“ so kričali za njima, pa je bilo že prepozno. Kdo ve, če ni ostal takole pomešan in v tej zmešnjavi tudi kakšen partizan med kočevjarji?

Iz smeri od severa in vzhoda je bilo slišati neprekinjen ropot motorjev. Zasede so se že umikale proti vasi za umikajočo se glavnino, in vsak čas bodo Nemci za hrbtom. Nad črnimi in nizkimi oblaki je bilo zaznati prvo jutranjo svetlobo. Pot proti prehodu v žici so usmerjali borci ob kolonah in priganjali, da bi bila brigada čimprej skozi. Kar počez po polju so hiteli gonit s tropi goveda, med njimi so se opotekali s plenom obloženi partizani in se borili z vgrezljivo težko zemljo. Nenadoma se je ulila ploha. Predhodnica je že gazila v reko, ko so od vasi zaropotali nemške brzostrelke. Zasede in pobočnice ob prehodu so bile pripravljene in silovito odgovarjale. Naliv je bil vse hujši in dež in meglica od tal sta se združila v kopreno, ki je pokrivala zemljo za moža visoko. To je bila rešitev!

Glavnina se je že zavlekla skozi prehod v meji, tako da so sedaj odstopale zasede.

Nemci so začutili, da se odpor rahlja in so si upali bliže. Toča krogel je bila vse gostejša in vsak šerčerjevec si je skušal pomagati čimprej na drugo stran vode. Govedo je bilo ob tem peklenem trušču preplašeno, trgalo se je in divjalo za bežičimi. Strel z druge strani meje je zadel gonitca krav Lovrenca Razdriha, ki je omahnil; zapletenega med vrvi so ga živali pohodile in vlekle s seboj v vodo. Splašena živina je nasadila na roge še nekega borca in ga pahnila v vodo, ki ga je odnesla za zmeraj.

ZA ŽALOST IN VESELJE NI BILO ČASA

Nemci so že pridrveli do brega reke in streljali za partizani z vsem orožjem, pa nikogar več niso mogli vzeti na muho. Zakrila sta jih megla in gozd. Zato pa so metali na drugo stran v breg mine kar na slepo.

Brigada je hitela navkreber in se počutila kmalu kot „doma“. Medtem se je tudi zvedrilo in zapovedan je bil počitek. Intendantji so preštevali in odbirali plen. Kar je ostalo in ni bilo za bolnišnice, sta dobili obe brigadi, Šerčerjeva in Cankarjeva. Za ceno življenj sedmih borcev in enega pogrešanega in dveh ranjenec je brigada pripeljala s seboj 65 repov goved in 10 konj. Prinesla je na desetine zaklanih prašičev, na stotine mernikov žita, moke, nekaj sto kil masti, suhega mesa pa tudi perila in švabskih uniform in celo tri puške. Za žalost in veselje pa ni bilo časa. Nemci so pridrveli čez mejo v Ljubljansko pokrajino in zahtevali od Italijanov, da naredijo skupaj z belogardisti nemudoma vzajemno hajko proti partizanom. To je bilo čutili tudi v brigadi. Drugi in III. bataljon sta brž zasedla položaje pod vasjo Mladje in obhodne patrulje so se že spopadle s sovražnikovimi prehodnicami.

Ko so Nemci, ki so akcijo vodili, ugotovili partizanske položaje, so poskušali napad združene pehote podpreti s težkimi tanki, ki pa se niso mogli premikati po strmih in spolzkem terenu. Ker se niso upali v težko dostopne bregove in pred dobro postavljene partizanske cevi, so sovražniki pešaki pričeli na široki fronti obkoljevati. Pomagalo jim je letalo, pa sta z nenadnim sunkom pridrli njihovi pobočnici do vasi Slivje na levem in Brlog na desnem krilu. Riko, mitraljezec III. bataljona, ki je imel piko prav na avione — proslavil se je že v Vukovcih, ko je s krošnje neke jablane enega s svojo zbrojevko sklatil — je bil besen: avion je preluknjal kotel in iz njega je stekla „župca“. Vzel je s seboj pomočnika in sta splezala v kozolec dvojak. Odprl je vrata, na rame svojega pomočnika naslonil mitraljez, pričakal avion, da je spet zaokrožil nad vasjo, in ga sklatil!

Med tem ko so sovražnike pri Slivju hitro zavrnil borci III. bataljona in jih pognali v dolino, so v Brlogu uspeli zažgati nekaj hiš in izropati vas. Prvi bataljon, ki je zasedel položaje v vinogradih nad vasjo, tega ni mogel preprečiti. Z odločnim protinapadom jih je nato potisnil v dolino II. bataljon, vendar jim ni mogel ugrabiti plena, da bi ga vrnilo vaščanom.

Tretji bataljon je izgubil hrabrega borca Zvoneta Petkoviška — Džonija, doma iz Ljubljane. Iz svoje volje se je priglasił za patruljo, ki je odšla Nemcem naproti. Ko je branil sovražniku dostop k bataljonu za neko samotno kočjo, ga je nemški ostrostrelec zadal v glavo. Ko so združeni sovražniki videli, da ne morejo do brigadnih položajev, so vpregli v boj minomete in topove. Obdelovali so vsa pobočja, kjer so slutili partizane, pa brigadi niso mogli do živoga. Proti večeru so nehali obstreljevati. Nemci so se vrnili čez mejo, s seboj pa so odpeljali živino, ki so jo naropali v bližnjih vaseh na tej strani Krke, češ da jo bodo vrnili Kočevjarjem in za kazen, ker niso Italijani zadržali partizanov, da jim ne bi raztolkli letališča in „očistili“ Mraševoga.

PRESENEČENJE ZA OBOJE

Naslednji dan, 9. julija, se je brigada premaknila nazaj k vsem Veliki Ban in Ržišče. Tam je ostala dva dni.

Ko je bil nato zapovedan premik proti zahodu, je šel II. bataljon sam naprej, k javki k Sv. Miklavžu tik pod vrhom Gorjancev. Komendant in komandirji so bili medtem pri brigadnem štabu na nekem posvetu, bataljonsko kolono pa je vodil komisar Vinko Šumrada — Radoš in je tudi korakal na čelu predhodnice. Še pod Polzevim ranjeno levo roko je nosil v široki obvezi, obeseni okoli vratu.

Na poti iz soteske potoka Pendirjevka so videli daleč in visoko nad seboj na grebenu kolono cankarjevcev, ki so tudi marširali nekje z levega krila proti Sv. Miklavžu.

Bataljoni Cankarjeve brigade so se že nekam zamaknili, ko je lezel na isti greben II. bataljon in nenadoma zapazil pred seboj — Italijane, ki so šli tudi v isto smer — proti Sv. Miklavžu.

Za oboje je bilo nenadno srečanje tudi preseenečenje. Prva se je znašla predhodnica II. bataljona. Po Radoševem rezkem povelju so mitraljezci vžgali kar stoje in najbližje je zdrvel naprej, da bi prvi zasedli vrh grebena. V sovražnikovi koloni so bili fašisti z rdečimi kravatami, ardit. Kot pobesneli so se vrgli proti partizanom — in jih prehiteli. V svojem naletu so odrezali predhodnico od glavnine, ki se je kotrljala nazaj v globel. Nikogar ni bilo, ki bi prevzel nad četami spodaj komande. Juriši arditov proti skoraj že obkoljeni Radoševi skupinici so bili vedno bolj srditi. Nabijali so z dumdumkami, da je bilo od razcefranih vej nad partizanskimi položaji kot zelen snežni metež. Fašisti so s strelom v magazin onesposobili najprej en partizanski mitraljez, nato pa z bombo od blizu še drugega.

V tem so branilcem lezli fašisti že v bok, da bi sklenili obroč. Kar je borcev ostalo, so se morali umakniti. S seboj so komaj odvekle kakšnih osem svojih, hudo ranjenih, pet borcev pa je ostalo pobitih na bojišču, z orožjem vred. Tudi mitraljez je bil zraven.

To je bil hud udarec za vso brigado, za ves II. bataljon in še najbolj za njegovo 2. četo, ki so ji dali že vzdevek „jurišna“. Med padlimi so bili neki mlad fant od Idrije pa Maks in star partizan Tone Lavrič, doma z Golega, in zraven še mitraljezec I. bataljona, ki se je pred dnevi v zmešnjavi pomešal v Velikem Mraševem med kočevjarje.

Ko je za dne videl svojo zmoto, se je sam prebijal iz rajha in dohitel II. bataljon, ki je bil v zaščitnici, ko se je brigada že premaknila drugam.

Ves ta pokol so slišali ne daleč proč cankarjevci in so mislili, da je njihova zaščitnica z dobrih položajev razdružila fašiste in jih sedaj tolče po mili volji.

Vsa brigada se je potem nastanila v Gabrju. Vrnila se je v osje gnezdo bliže belogardističnim postojankam med Novim mestom in Gorjanci in žično pregrado. Drugi bataljon je šel takoj nadnje in je porušil nekaj nad šestdeset metrov. Ko se je bataljon vračal od žice, se je 12. julija spopadel pri Mihovem z italijansko kolono. Nepričakovan boj je bil oster in je bilo na obeh straneh precej ranjenih.

Spet je postalo vroče.

VESELA VEST S SICILIJE

Z belogardisti se je zapletel v obračunavanje pri Dolžu tudi I. bataljon. V strahovitem boju so padli štirje borci, trije pa so bili ranjeni. Vsaj toliko žrtev je imel tudi sovražnik. Tega dne je prišla do brigade tudi že dolgo pričakovana, vendar kljub temu presenetljiva in razveseljiva novica — zavezniki so se izkrcali na Siciliji! Kako je vsem odleglo! Borci so jo sprejeli z nepopisnim navdušenjem. Politični komisarji so brž sklicevali sestanke in borcem razlagali posledice tega odločilnega preobrata. Odslej se bo kolo vojne prav gotovo zavrtelo hitreje!

Vsako noč so odhajale zasede proti dolini čakati sovražnikove patrulje in trgat žice. To je bila najlepša priložnost, da prizadenejo sovražniku občutne izgube, ko je po več vojakov zabarikadiranih v bunker, in če si hraber in spreten...

Glavni štab NOV in PO Slovenije pa je poslal Šerčerjevi brigadi 23. julija 1943 tole dnevno povelje:

URA ZA HRABROST

„V noči od 13/14. VII. tega leta je IV. Slov. N. O. B. Ljubo Šerčer vodila napad na žico in bunkerje ob njej nad D. Suhadolom (k. 430). Na sami koti gradiljo Italijani velik bunker. V zaščito gradnje so postavili 9 zasilnih bunkerjev. Okrog bunkerjev je čistina. Noč, v kateri se je izvršil napad, je bila svetla.

Bombaši so se približali bunkerjem na razdaljo od 20 do 40 m. Italijani so jih opazili in odprli nanje močan ogenj iz mitraljezov in minometov.

Kljub vsemu ognju in kljub temu, da je vedel, da so ga Italijani opazili, se je tov. Polde Kastelec, bombaš Šerčerjeve brigade, star 15 let, plažec se približal sovražnikovemu bunkerju na razdaljo 3 m in vrgel v bunker 2 nemški bombi. Šele, ko so ga zapazili iz sosednjega bunkerja in ga začeli silovito obstreljevati, se je tov. Polde umaknil.

Za to hrabro dejanje izreka glavni štab NOV in PO Slovenije bombašu tov. Kastelec Poldetu, partizanu Šerčerjeve brigade „pohvalo.“

Ko se je Polde Kastelec vrnil ves zadihan in žarečih oči k svoji I. četi IV. bataljona, ki je strme gledala, kaj počenja njen najmlajši borec, je pokazal svojo bluzo, ki je imela desno stran prsi in rokav ves preluknjan od rafalov, pa ga ni nobena krogla niti oprasnila, ko se je po trebuhu plazil k bunkerjem.

Ko je bila grožnja odstranjena, so se borci pognali na žico in je potrgali 40 m. Več niso mogli storiti, ker so sovražniki besno streljali ob vsej črti. Partizani so na ogenj odgovarjali in ranili nekaj sovražnikovih vojakov, sami pa tudi imeli tri ranjene.

Tudi naslednjo noč se je izkazal IV. bataljon, ko je porušil kar 320 m žice med Šmarjem in Vrhpoljem. Medtem pa je III. bataljon spet naskočil koto 430, ki je imela ključni položaj daleč nad okolico in je bila s svojim sistemom trd oreh. V pomoč ji je bila ena četa IV. bataljona, ki je držala zasedo pri luknji v žici, ki so jo naredili prejšnjo noč. Dočakala je kolono Italijanov in belogardistov in jim ranila 5 vojakov.

Ko so se vsi bataljoni 15. julija dopoldne zbrali na oporiščnem položaju v gozdu nad Gabrjem in je prejel bombaš in junak Podle Kastelec od brigadnega štaba ročno uro v priznanje za junaško dejanje, se je brigada premaknila na vrh Gorjancev, kjer sta I. in II. bataljon ostala pri Žagi, III. in IV. pa sta se spustila v vasi Jugorje in Maline.

MILAN GUČEK

TUDI NAD HITLERJEVE PORTERE

To je alarm za branilce in oblegovalce. Partizani so se pognali v jurišu na vas, v zmedii in ne vedoč, kaj vse to pomeni, pa so jo nekatere sovražnikove zasede popihale med hiše, druge so ostale v bunkerjih. V nepredirni temi in splošni zmešnjavi so borci pričeli vdirati v hiše in hleve in znašati živež in kar se je dalo vrednega odnesti — če je kdo utegnil, je mimogrede razbil še fuhrerjeve portrete po stenah in kar je bilo šare s kljukastim križem. Ko so odprli v neki hiši omaro, so v njej zagledali skrito žensko, ki je vsa preplašena izdala iz sebe: „Sem Slovenka.“

Ves plen so zlagali na vozove in vanje vpregli konje, povedo pa so vlačili iz hlevov in ga vezali na povodce. Opravilo pa v oblačni, temni poletni noči ni bilo lahko. Na desni je gmelno in se pobliskovalo pri Cerkljah. Pod nebo so puhteli stebri ognja in črnega dima zažganih ranjarjev in bencinskih tankov na levici je bilo slišati ogljanje strojníc in eksplozije bomb.

Brigada je hitela z rekvizicijo, da bi bila čimprej zunaj nevarnosti. Daleč naokoli je po postojankah dan pre-

obzorja

recenzija gledanje pod kožo novinarjev

Preden karkoli zapišem o knjigi sami, je treba nekaj besed nameniti okoliščinam, ki so se spletle po njenem izidu pri Pomurski založbi. Ni namreč običaj, da bi t. i. nakladni slovenski tedniki pohiteli in z razgovori s piscem pospremili njegovo prvo knjigo na pot med bralce. Take popotnice (pri kateri ne veš, ali je bila narejena zato, ker gre za izjemno, vse pozornosti vredno delo, ali pa morebiti iz bojazni, da bi knjiga brez posebnih pojasnjevanj ostala nerazumljena) je bil pred kratkim deležen roman Bogdana Novaka „Na drugi strani Ljubljane“. Iz razgovorov se je beroče občinstvo podrobno seznanilo z nagibi, ki so tega slovenskega novinarja in (zdaj tudi) pisatelja vodili k pisanju pričujoče knjige, izvedeti je bilo mogoče marsikaj o pisarjevih literarnih načrtih (ki so, mimogrede rečeno, na moč obetavni), ne nazadnje pa tudi to, da je Novakova knjiga v slovenskem prestolnem mestu dvignila precej prahu. Zakaj? Tedniki na to vprašanje ne dajejo izčrpnega odgovora, človek pa vseeno posumi, da je bilo kuhane nekaj vročega – in kdo bi potlej še odlašal in knjige ne vzel v roke prej ko mogoče.

Ko jo prebrano odložiš, ti je marsikaj jasno. Najprej to, da je roman izjemen le toliko, ker obravnava novinarstvo, torej poklic, ki na Slovenskem z umetniškimi prijemi sploh še ni izčrpnje obdelan. Po drugih literarnih izjemnostih se oziramo zama, delu lahko očitamo neprečiščenost, ako s tem pojmuemo prenekatero gostobesedje, ponavljanje (npr. domisljice, da starega gasilca ne bo nihče učil špricati), mestoma ni pravšnje povezave med posameznimi prizori, dogajanje je ponekod nasilno vpeto v čas in prostor, oblikovno pa se knjiga sprva zdi kot nekakšen skupek dialogov in šele v drugi polovici pride v nekolikanj bolj tekočo pripoved. In še i se kaj našlo, gotovo tudi dobrega denimo,

Novakovo domala mojstrsko obvladanje jezika. Vse to kajpak še zdaleč ni tisto, kar je bajje dvignilo prah na drugi in na tej strani Ljubljane in še kje. „Sporna“ je vsebina, podoba novinarstva in novinarja v njem, „sporna“ najbrž zato, ker gre za popis dogajanj in junakov, ki jih poznavalcu ni težko prepoznati, saj imajo posrečeno spremenjena imena. Časopisna hiša, v kateri se stvari odvijajo, še zmeraj stoji, tudi večina oseb, ki jih srečujemo v romanu, še urejuje ali novinarji v tej hiši, pa tudi obravnavani časopisi ni nehal pri

hajati med (tudi dolenske) bralce. Bi lahko rekli, da je to „naključno“ ujemanje s stvarnostjo sililo tednike, da so pohiteli z nekakšno razlago oz. obrambo knjige? Verjetno ne, po tej plati ni treba knjige pred nikomer in ničemer braniti.

Novakov roman kaže brati in ga premisliti kot literarno delo, brez morebitnega podaljševanja v resničnost dogodkov in junakov iz prve polovice sedemdesetih let na drugi strani Ljubljane. Torej kot delo, ki je literarna podoba novinarstva na Slovenskem, o literarnih podobah pa vemo, da so običajno na moč osebnostne. S tega gledišča povednosti pričujoče knjige ne smemo posploševati kot veren prikaz stanja tukajšnjega novinarstva, prej ko za kaj drugega gre za svojevrstno literarno gledanje, kakšni so novinarji pod kožo.

Za tako gledanje je Novak izbral domiselni način. V ospredje je postavil junaka, še docela neobremenjenega z vsakdanjimi tegobami novinarstva. Pri uvajanju v nelahko delo je sprva le opazovalec, hvaležen poslušalec, človek, na katerega se vsi lahko zanesejo, zato mu do podrobnosti razlagajo, kakšen je ta, kakšen pa oni. Junak poslušal, hkrati pridno dela in sčasoma ve o vseh pa tudi o

novinarstvu tako rekoč vse. Je tudi tako odprte glave, da kmalu spozna, kako čas, v katerem živi in dela s čudno družino, ni prizanesljiv, terja spremembe tudi v novinarstvu; a moške peresa se zvečine ne dajo spreminiti, le plašče obračajo po vetru in živijo dalje svoje (p)osebno življenje. Slednje je pri marsikom nevredno novinarskega poslanstva, z očitnimi neskladji pa se glavni junak tedaj, ko ni več zgolj opazovalec in poslušalec, temveč eden redkih, ki niso poklekli pred to ali ono nečednostjo, seveda spoprime z besedami in dejanji. A spremeniti ne more nič, in ko se mu po zaslugi skvarjenega delovnega okolja sfiži zakon, zgrabi prvo priložnost ter se v upanju, da bo tam bolje, odpravi za dopisnika k drugemu časopisu.

„Na drugi strani Ljubljane“ ni vzeto v precep novinarstvo kot tako, na literarnem situ so ostali ljudje, ki v tem poklicu delajo, poklic pa se da opravljati dobro ali pa slabo. Novakov junak ni bil kriv, da se je znašel v okolju, kjer je bilo poštenega odnosa do dela bore malo, kjer značajske vrline ljudi in druge manire niso bile ravno zgledne. Zato so romanu napake novinarstva ošvrknjene le posredno prek ljudi, ki se z njim ukvarjajo. Iz tega razloga ni nikakršne potrebe ob tem romanu braniti slovensko novinarstvo, četudi je njegova podoba malce očrtnjena; res je namreč, da prava, neliterarna stran novinarstva ni samo bela. Eno k drugemu, Novakova knjiga je eden od možnih pogledov na slovensko novinarsko srenjo, scela gledano je knjiga vsekakor dobrodošla, in ker je spisana na moč berljivo, jo tisti, ki ga te stvari zanimajo, prebere na dušek.

DRAGO RUSTJA

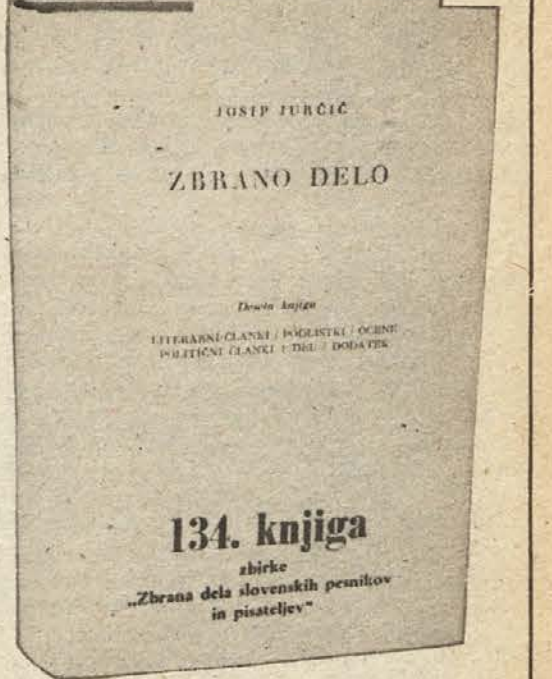
prebrali smo o boju zoper minevanje

Že dolgo je od tedaj, ko si je znanstvenofantastična literatura tudi na Slovenskem pridobila nemalo bralcev. Še važnejše je to, da zametke tega tipa utopične literature najdemo pri tukajšnjih ustvarjalcih že pred stoletjem ali kaj, v zadnjem času pa se pojavljajo pisci, ki

iz izložbe

S smrtjo Mirka Rupla je pred malo manj kot dvema desetletjema po deveti knjigi zastalo pripravljanje in izdajanje Zbranega dela Josipa Jurčiča v znani zbirki slovenskih klasikov pri Državni založbi. V šestdesetih letih je za ponatis večine dotodanjih knjig, ki so prinesle vsa Jurčičeva prozna, dramska in pesniška besedila, poskrbel Janez Logar. Neprimerno več truda je bilo treba vložiti, da je pred kratkim v uredništvu tega literarnega zgodovinarja izšla deseta knjiga, ki kaže Jurčiča z manj znane plati.

Seveda ni mogoče trditi, da Jurčičevo časnikarstvo in publicistično delovanje ni znano ter v dobri meri postavljeno na mesto, kakršno mu gre v slovenski slovstveni in kulturno-politični zgodovini. A vedenje o tovrstni Jurčičevi tvornosti je za širše bralno občinstvo skrčeno le na nekaj šoloobveznih podatkov, ogromno delo, ki se skriva za njimi, pa je blizu samo redkim, ki so se prebili skozi več slovenskih časnikov iz druge polovice 19. stoletja, predvsem Jurčičev Slovenski narod. V knjigi literarni članki, podlistki, ocene, politični članki, dopisi in kar je še podobnega gradiva, doslej še niso bili zbrani. Te vrste ledino v Jurčičevem zbranem delu orje deseta knjiga, in skupaj z enajsto, ki bo prinesla nadaljevanje političnih člankov in pisma, bo tako le zbran in na voljo raziskavam pa ocenam manj znani, a po obsegu in pomenu gotovo važen del Jurčičeve tvornosti, to je časnikarstvo, ki je velikega Muljavca „usodno zasledovalo vse življenje, tudi v času najbolj zagnanega leposlovnega ustvarjanja, dokler se mu ni končno ves prepustil“ (J. Logar na začetku več ko sto strani obsegajočih lite-

rarnozgodovinskih opomb, ki omogočajo do potankosti dokumentiran razgled po besedilih 10. knjige).

Z objavo pisem se običajno zaključijo izdaja zbranega dela posameznega klasika, sodeč po napovedih, se bo pri Jurčiču to zgodilo z enajsto knjigo. Prav bi bilo, ako bi do tega prišlo že lani, ko na Slovenskem nismo štedili moči za obeleževanje 150-letnice rojstva Frana Levstika, stoletnica Jurčičeve smrti pa je minila dokaj neopazno.

D. R.

dokaj uspešno sledijo sodobnim tokovom tovrstne proze. Na moč dolg bi bil tudi seznam v slovenščino prestavljenih znanstvenofantastičnih del, tem se je nedavno tega pridružil še ameriškega pisatelja Philipa K. Dicka roman „UbiK“ (za Pomursko založbo ga je poslovenil Bogdan Gradišnik).

Vsebinde del, kakršno je pričujoče, nima smisla povzemati, saj v nekaj stvkih ni mogoče zaobjeti razvejenega dogajanja. Zapisati pa je treba, da „UbiK“ podaja alegoričen popis človeškega boja zoper sile entropije, ki grozijo, da bodo življenje in stvari na Zemlji podvrgele popolnemu neredu. Kakor se za znanstvenofantastični roman spodobi, je Dick za prizorišče dogajanja izbral nenavadno okolje, to je posmrtni svet, v katerem si nekaj stvarni ljudje s pomočjo dosežkov znanosti omogočijo svojevrstno polživljenje. A tudi to jim ni usojeno na vekomaj,

zanj se morajo boriti z mračnimi silami, ki spodbujajo minevanje.

Vrednejši znanstvenofantastični romani niso spisani kar tako, niso nekakšno kipeenje domišljije brez repa in glave, temveč ob pozornem branju povedo marsikaj tehtnega o bivanjskih posebnostih stvarnega človeka. Dick se je z „UbiKom“ povsem približal tako zastavljenemu, najbrž edino pravemu smotru literature. Je pa stvar, ki je v tej knjigi v napoto – to je spremna beseda Žige Leskoviške. Že dolgo nismo imeli priložnosti brati tako na hitro skupaj zmetanih misli o pisateljevem delu. Če naj uporabimo dijaški žargon, gre milo rečeno za brezvezno „nakladanje“, brez vsakršne izhodiščne točke in ustrezne izpeljave. Več ko očitno je, da ta spremna beseda ni napisana, ampak slabo prepisana iz enajstih, zvečine angleških knjig, ki jih pisec navaja na koncu.

D. R.

pot do slovenske univerze

Ob 60-letnici ljubljanske univerze je bila decembra 1979 v dnevniku Delo kot podlistek objavljena razprava z naslovom „Pot do slovenske univerze“. To vsekakor zanimivo delo Ane Benedetičeve je letos v bogato

ilustrirani knjigi izdala založba Partizanska knjiga.

Vsebinsko sega razprava v drugo polovico 16. stoletja, ko je A. Bohorič začel z „višjimi“ študiji, nato pa obravnava raznovrstna prizadevanja skozi več stoletij za uvedbo visokega šolstva na Slovenskem. V času razsvetljenstva so imele te zahteve narodno-jezikovni značaj, po letu 1848 pa so iz

kulturnega prešle tudi v politično območje. Razprava se zaključuje z letom 1919, ko je narodno gibanje končno doseglo ustanovitev prve slovenske univerze, v uvodu pa avtorica na kratko prikaže, s kakšnimi težavami se je morala slovenska visokošolska ustanova ubadati še desetletja, saj njen obstoj in razvoj nista bila neobčutljiva na politični pritisk vladajočih strank.

**film
malce postaranega
mojstra**

Deklica je vprašala opico v živalskem vrtu: „Zakaj si tukaj, v kletki? Mar ni lepše tam, od koder si prišla?“ In opica je žalostno prikimala...

S tem prizorom se prične novi film Dušana Makavejeva „Mr. Montenegro ali Svinje in biseri“, ki so ga začeli vrteti v slovenskih kinih. Makavejev, ta večni filmski iskalec in družbeni kritik, avtor filmov „Človek ni ptica“, „Nedolžnost brez

zaščite“, „Misterij organizma“ in „Sladkega filma“, je po sedmih letih premora posnel svoj novi film na Švedskem, v Jugoslaviji pa smo ga prvič videli na beograjskem Festivalu februarja letos. O Montenegro so veliko pisali in ga ocenjevali, kar pravzaprav ni najboljši znak, če vemo, da se je o prejšnjih Makavejevih filmih še govorilo bolj potihem („Misterij organizma“ je npr. nastal 1971, pa ga v Jugoslaviji še vedno nismo videli).

Kako torej najti pravi način za ocenjevanje tega filma? Ali naj ga primerjamo s prejšnjimi mojstrovinami istega avtorja? Ne, take primerjave film verjetno ne bi najbolje prenesel. Naj ga torej ocenimo povsem ločeno od dosedanjega Makavejevega dela? Ne, to pa spet ne gre. Zato bo najbolje, da uberemo srednjo pot. Med gledanjem filma se mi je porodilo neumno vprašanje, ki mi ni in ni dalo miru: Kakšen bi bil dr. roman, ki bi ga napisal Fjodor M. Dostojevski? To prav gotovo ne bi bil navaden dr. roman, nosil bi neizbrisen pečat velikega ruskega avtorja. Nekaj podobnega je tudi z „Montenegrom“. Čeprav je v primerjavi z drugimi Makavejevimi filmi skrajno „normalen“, še vedno kar vse od črnega humorja na račun primitivnosti na eni in dehumaniziranosti na drugi strani.

Nekateri kritiki so filmu očitali, da žali naše zdomece, da žali vse Jugoslovane. Mar zaradi tistih mastnih jagenjčkov, ostrih psov in pretepov? Kako zelo narobe so videli film! Saj so v filmu

ravno gastarbajterji edini naravni, zdravi, pravi balkanski ljudje. Ravno ta delitev na črno in belo, na Zahod in na Balkan, je ena od slabosti filma. Takšnega, kakršen je, bi namreč lahko uporabili v najbolj zadržih socialističnih državah kot učni pripomoček z nazivom „Taki so ljudje v kapitalizmu“. Makavejev nam na strani Zahoda prikaže same nenormalne tipe: popolnoma v business zaverovanega družinskega očeta, deda, ki si domišlja, da je Bufallo Bill, in si najbolj želi, da bi umrl v 101. letu od strele ljubosumnega moža in degeneriranega psihiatra, ki postavlja vprašanja tipa „Kakšna je razlika med enim piščancem“ ali pa „Koliko je dolg kos vrvi“. Edina „normalna“ v tem svetu je glavna junakinja, Američanka Maryleen Jordan, ki ji preseda paradiranje v ženskem klubu in lažno družinsko življenje, zato se odloči zbežati iz ubijajočega vsakdana. Zbeži v Zanzi bar, v lokal, ki je prisposoda za vsa geta delavcev, ki hočejo v tujem svetu še naprej živeti domače življenje. Počuti se kot Alice v čudežni deželi, saj ni vajena pretepov z lopatami, nožev v glavi, domačega žganja in čiste, na trenutke živalsko grobe ljubezni, ki jo tudi sama doživi z mladim Montenegro. Toda po nekaj dneh zapusti Zanzi bar.

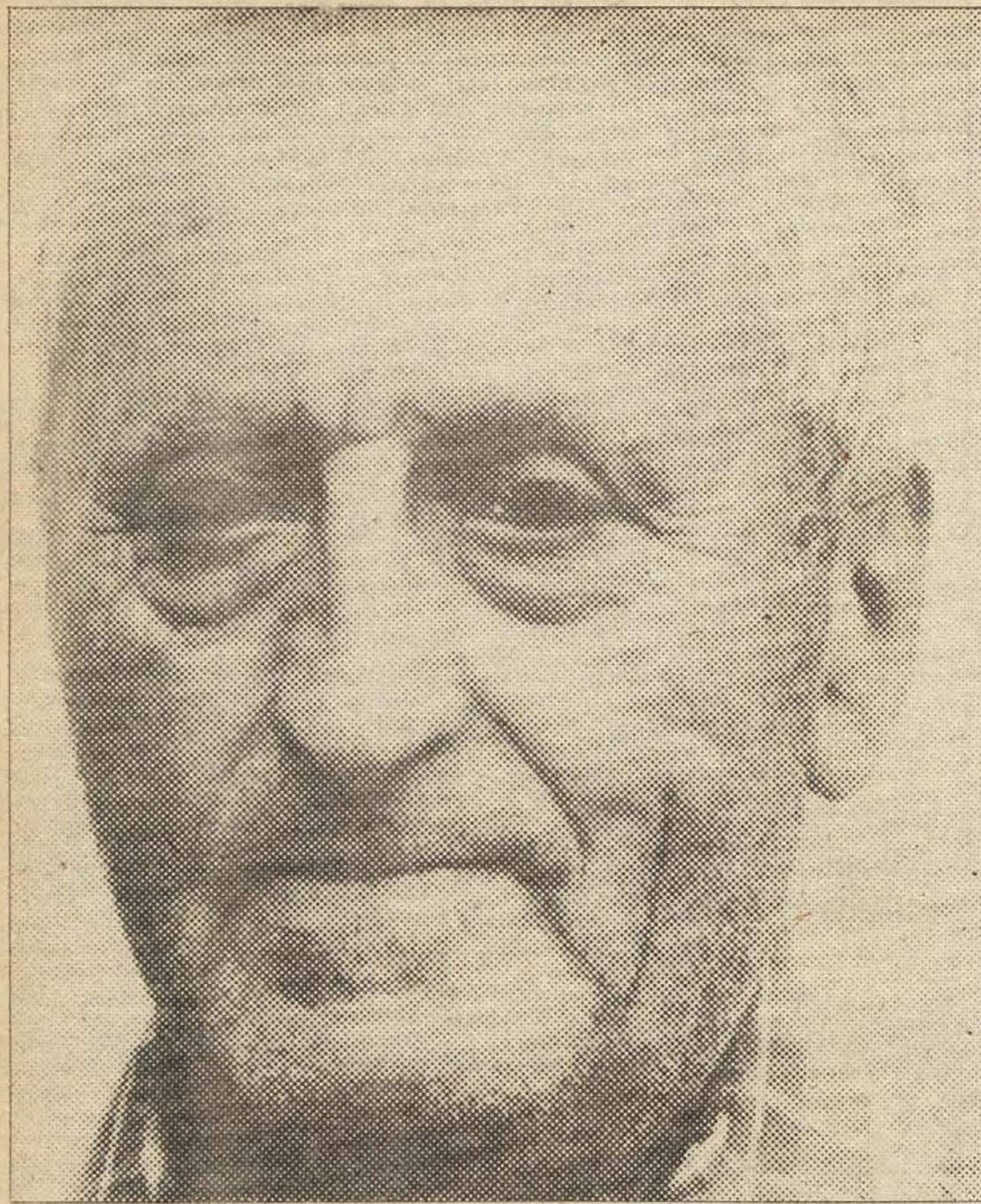
Trežična je njena usoda. Zbežati želi iz „belega“ sveta, a ji njene navade tega ne dopuščajo, rada bi v „črni svet“, a je le-ta nikoli ne bo mogel zares sprejeti. Makavejev to navidez ne

razrešljivo težavo razreši na nivoju črnega humorja: „skesana“ žena se vrne domov in pripravi družini in gostom svečano večerjo. Na vprašanje, kakšen bo konec te zgodbe, Maryleen odgovori: „In živel so srečno še dolgo let.“ Toda čisto na koncu, ko prvi obiskovalci že zapuščajo kinkodvorano, se na platnu pojavi napis „Sadje je bilo zastrupljeno“. Sadje, ki ga je postregla za konec večerje, namreč!

Razdeljenost sveta na črno in belo stran je režiser nakazal že z zgradbo filma, saj se prepletajo dogajanja v tipično švedsko opremljeni družinski hiši na eni in pa v Zanzi baru na drugi strani. Dober ritem filma pa si je zagotovil s hitrimi preskoki z enega nivoja dogajanja na drugega v ključnih situacijah. Prav zares odlične so še nekatere kombinacije posnetkov živali in zvoka človeških pogovorov. Tako na primer poslušamo pogovor zakoncev pred spanjem, gledamo pa praskanje in pretegovanje dveh opic. Ravno ti prizori, smešni, a hkrati obsojajoči, so najboljši dokaz, da je Makavejev še vedno nekdanji mojster. Le malo postaral se je...

No, in če vas vse to sploh ni zanimalo, vas bo pa mogoče tole: obstajajo možnosti, da bo Dušan Makavejev za Viba film snemal film po drami Slavka Gruma „Dogodek v mestu Gogi“. Si predstavljate premiero v prenovljenem novomeškem Domu kulture?

STOJAN PELKO

BODO STOPE SPET KDAJ ZAŽIVELE?

Globoko v vznožju Gorjancev, v dolini med Stopičami in Težko vodo, privre iz nešteti izvirov na dan mrzla, kristalno čista studenčnica, se po Jeričkovih travnikih združuje v strugo in daje svoj pečat dolinam vse tja do Novega mesta, kjer se izliva v Krko. V mogočem pravrtju in v silni pramoči si je izdolbla to dolino, da bi sedaj kot sramežljiva upokojenka uvijala svoj lok med gostimi krošnjami topolov in vrb.

Pa tudi sedaj, ko je utihnilo še tistih trinajst mlinov, na kolesih katerih se je igraje preizkušala, se ne da ugnati. Prvi v vrsti teh trinajstih mlinarjev, lastnik Jeričkovega mlina in posestva Franc Kožar, ve povedati, kako je voda pokazala roge, ko so jo hoteli še v drugič zajeziti in napraviti zajetje za vodovod. Izvire so uklenili v beton, ko je bila nizka voda, on pa, ki je poznal njeno moč, je graditelje svaril, naj ji pustijo več odprtih pri izvirov, da je ne bodo razdražili, ko bo narasla. Niso ga poslušali, in ko je pričelo kipeti iz silnih gorjanskih prs, je Težka voda odvrгла svoj prisilni oklep. Betonske ograde so padle. Ko se je poleg bes voda, je bilo treba pričeti znova. Sedaj so seveda radi poslušali izkušenega mlinarja in betonska struga stoji še danes. Drugo zajetje je bilo, grajeno pred tridesetimi leti, prvo pa daje pitno vodo Novemu mestu in okolici že osemdeset let.

Še v sredini tega stoletja je Težka voda poganjala veliko mlinskih kamnov ob svojem toku. Prvi je bil Jeričkov mlin, za njim pa so se zvrstili: Bohetov, Gazvodov, Luzarjev, Malenškov, Kaburjev, Brulčev, Bonov, Bojančev, Znančev, Štinetov, Kovačičev in Trpinčev. Nekateri od teh so imeli poleg mlina tudi žage, saj je bogati gorjanski izvir dajal dovolj vode, da je bilo energije za celo leto. To je bilo cvetoče malo gospodarstvo, ki je dajalo kruh in zaposlitev mnogim družinam. Franc Kožar se spominja, kako je bilo v njegovi mladosti okoli mlina vse živo. Tam s Hrvaške so pripeljali ali pritororili v mlin, potem pa so se utaborili na travniku in čakali tudi po dva dni, da je bilo žito zmleto. Kmečke družine so bile tisti čas številne in vrea

moke ni trajala dolgo, saj je bila tudi hrana manj mesnata. Moko so uporabljali za kruh, žgance, močnik in razna peciva, pogosto pa sta bila na kmečkem jedilniku tudi ješprenj in kaša.

Minila so leta, prišla je industrializacija. Kmečki domovi so se praznili, praznile so se kmečke kašče in vse manj vreč je prihajalo v mlino. Eno za drugim so obstala mlinska kolesa in mlinarski otroci so odšli za kmečkimi. V dolinah pa je voda lomila trhle jezove in le nekaj mlinarjev je, ki še poznajo svoj posel in imajo mlino v takem stanju, da bi že jutri lahko vrgli žito na kamen. To so Štine, Brulc in Kožar.

Kožarjev Franc je videl in na lastni koži doživel bogato jesen in hladno zimo mlinarstva. Z žalostjo v srcu je gledal, kako so vprege, ki so se od Stopič spuščale proti njegovemu mlinu, vse bolj redke, kako se je nad dolino spuščal mir, ki ga je motil le trepet kril divjih rac, ki so se v miru ob mlinu kar udomačile. Okrog hiše in izpod nje, celo izpod drvarnice pa kar bruha sveža voda, polna moči in energije. Lahko bi gnala vsa tri kolesa, ki so še kolikor toliko ohranjena, zadnje, četrto, pa bi pogpalo štiri stope, ki so ene redkih ohranjenih daleč naokoli. Vse to je bil Kožar z malo truda in malo stroškov lahko usposobil, sedaj pa vrti le čistilec žita in en kamen, na katerem kdaj pa kdaj semelje kako vrečo ajde. Take ajdove moke res v trgovini ni moč kupiti.

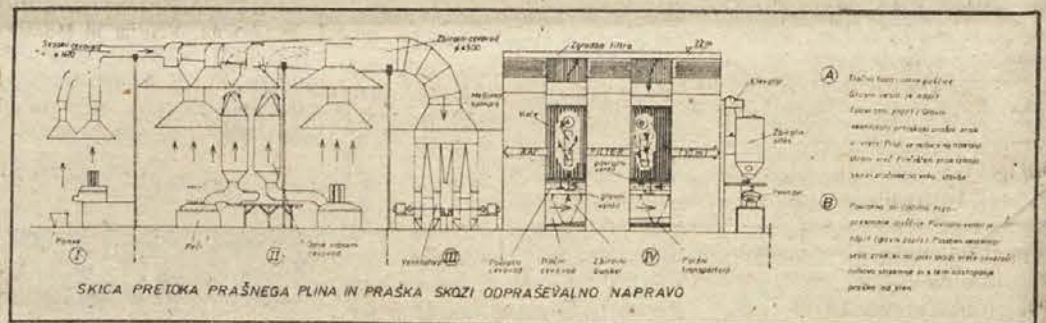
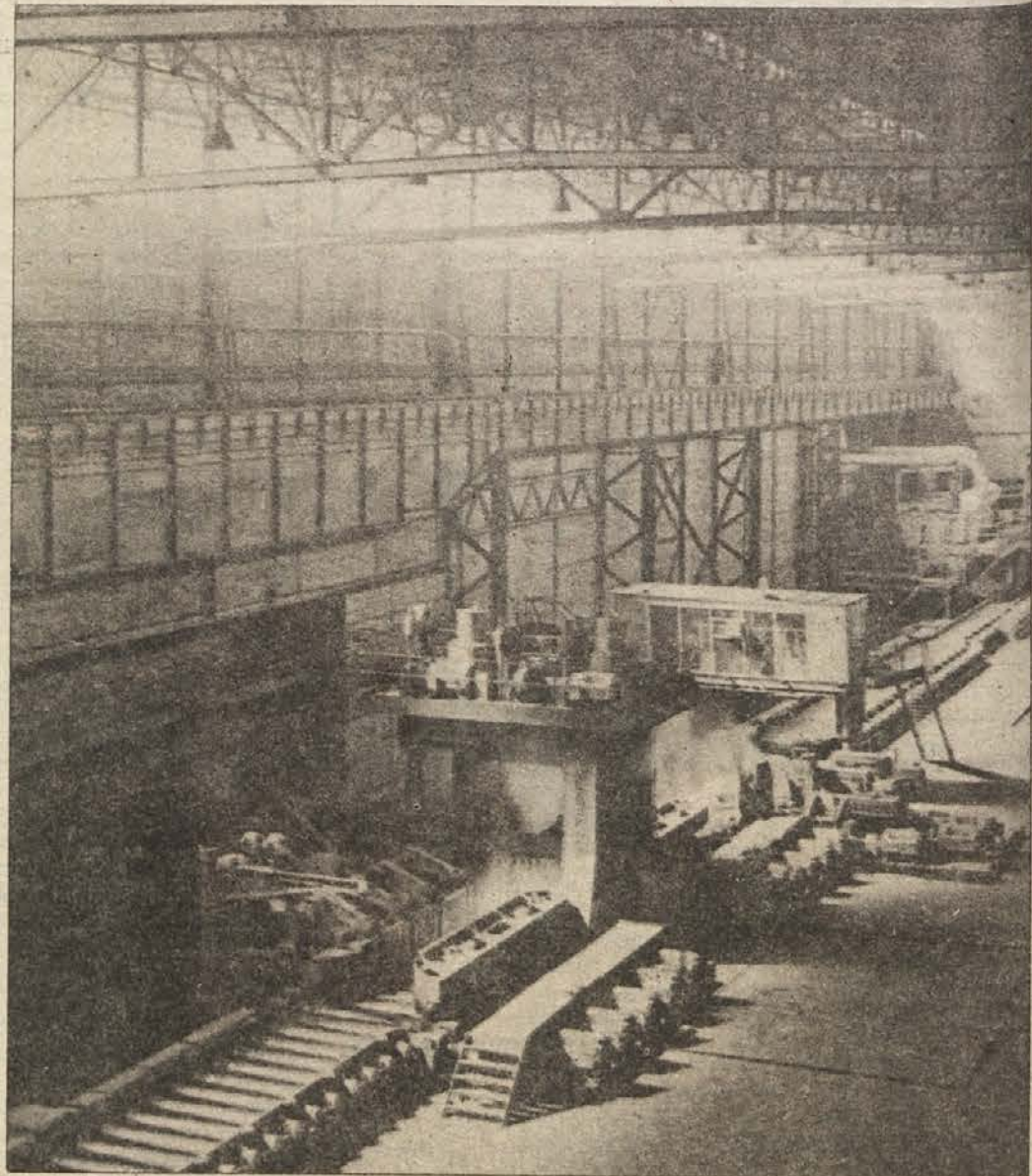
Kljub vsem sedanjim tegobam Kožar še vedno verjame v bodočnost mlinarstva. „Zatrla nas je industrija in pa seveda visoki davki. Sedaj se je pojavila energetska kriza in pomanjkanje hrane, kar vse kaže na to, da bomo morali s polji in z viri energije gospodarneje ravnati. Po njivah raste trava, čez mlinske jezove pa teče voda neizkoriščena. Naj se kriza še bolj zaostri, kaj bomo jedli? In če že bo žito, bi za vsak primer morali imeti nekaj mlinov z naravnim virom energije, saj je električno omrežje sila občutljivo.“ Tako razmišlja stari Kožar in se ne da, čeprav sta mu sinova iz domače doline ušla v svet. Verjame, da bo življenje že še uredilo vse tako, da bodo ljudje znali ceniti domači kruh, pridelan z lastnimi rokami. In takrat se bodo morda iz doline zopet zamolklo oglasile Kožarjeve stope, ki so počivale dolga desetletja, in v mogočno enanadstropno, s kamnom zidano poslopje, ki ga je zgradil stari Jeriček, Kožarjev prapraded in nekdanji šmihelsko-stopiški župan, se bo zopet naselilo življenje.

Takrat bodo divje race, ki v tropih gnezdiijo okoli mlina, že čisto udomačene, lisico, ki se v bližnjem gozdu masti z njihovim zarodom, pa bodo človeški glasovi pregnali.

TONE JAKŠE

po sledih napredka

IZ ODPADKOV CEMENT

Mariborska Metalna je bila glavni dobavitelj domačih konstrukcij in opreme ter montažer pri veliki odpraševalni napravi na jeseniški elektrojeklarni I. Izdelava konstrukcij in opreme je bila zaupana krmeljskemu tozdu, Tovarni lahkih konstrukcij. Ta, 180 milijonov dinarjev vredni objekt v sedanjem poskusnem obratovanju dosega razveseljive uspehe. Po tehnološkem jamstvu American Airfiltra naj bi dosegli pri izstopu prašnih delcev iz naprave manj od 50 mg na kubični meter. Veljavni predpisi dopuščajo trikrat večjo količino. Jeseničani nasploh že lažje dihaajo. Ni več nevšečne rdečkasto rjavkaste prašne zavese nad elektrojeklarno. Še več, pri polni obremenitvi bo naprava zajemala na dan 8 do 15 ton prahu. Njegove lastnosti so takšne, da ga bo mogoče vračati v proizvodnjo. Eno od možnosti je tudi, da ga uporabijo za surovino pri izdelavi cementa. Poskuse o tem izvajajo v anhovski cementarni.

Napravi na zunaj sploh ni mogoče prisoditi takšnih sposobnosti. Videti je kot ena od proizvodnih kovinskih dvoran. Še najbolj značilen je velik zbirni cevovod, ki ga je bilo treba namestiti s 3.200 kN močnim žerjavom. Delovanje naprave upošteva nekatere fizikalne zakonitosti. Zaradi težnosti se nekaj prahu usede v usedalni komori. Del pobere zaradi sile vztrajnosti udarni odpraševalnik, sesajo pa tudi cikloni (centrifugalna sila). Svoje opravila še elektrostatična sila v elektrofiltru, na kraju še vrečasti filter (zadrževalna sila). Vse se odvija po suhem postopku. Zajemanje poteka bodisi pri odprtini elektroobločne peči v delovni legi le-te in skozi nape nad pečmi, ko je peč odprta. Ves postopek je avtomatiziran, od zajemanja do konca, ko se paletizira prah.

Svojevrsten podvig je bila montaža cele naprave. Predvidena je bila namreč enomesečna zaustavitev elektroplavža. V tem času so morali prekriti streho, postaviti stebre za prevzem dodatnih obremenitev nap in cevovodov. Montažerji niso ničesar prepustili naključju. Proučili so namreč večletne vre-

bo najprikladnejši mesec za montažo ob ugasnjenih pečeh prav avgust. Ni namreč preprosto ustaviti plavž, še zlasti ne, ker vedno primanjkuje jekla železa. Ker je imela železarna leta 1980 že tako velike obveznosti do kupcev, so takrat zaustavitev za eno leto preložili.

Na kraju so vso odpraševalno napravo in pritikle zmontirali tri dni pred rokom. Dvestotih delavcev pri tej montaži niso mogla vreči s tira niti številna presenečenja ob adaptaciji stare jeklarne. Da so to dosegli, so si prizadevali pred samo ugasnitvijo peči zmontirati čimveč. Tudi v Krmelju so predhodno marsikaj zmontirali že v delavnici. Delavci so se v Jesenicah morali kar najbolj izogibati motenju proizvodnje v martinarni. Že tri dni pred zagonom peči so stekla dela končne fine montaže. Mariborska Metalna je septembra lani od jeseniške železarne prejela zahvalni dopis: „Dela, ki so jih izvajali vaši delavci in vaši proizvajalci, so potekala v izredno težkih delovnih razmerah, ob stalni nevarnosti za nesrečo pri delu in pod pritiskom izjemno kratkega roka. Kljub nekaterim težavam, ki so nastajale med delom, sodimo, da je bila naloga v celoti dobro izpolnjena in da smo izvajalci sposobni ob dobri vsestranski pripravi in organizaciji skupaj z investitorjem uspešno opraviti še obsežnejše naloge.“

Vsekakor laskava pohvala. Sicer pa kovi-narji sami najbolje vedo, kaj pomeni ustavitev elektropeči. Ob jeseniški odpraševalni napravi ni majhna stvar, da je bilo po vrednosti nad dve tretjini dela narejenega doma. Karkoli je bilo doslej podobnega pri nas zgrajeno doma, je bilo sestavljeno ob mnogo večjem deležu uvoženih delov. Zbrane izkušnje v Jesenicah so tudi šla, da bo pri podobnih projektih uvozni delež še manjši. Pomembno je tudi spoznanje, da je mogoče odločilno izboljšati človekovo okolje celo ob tako nevšečnem onesnaževanju, kot je rdečkasto rjava prah v železarnah. Za to ni dovolj imeti denar, potrebna je tudi volja.

Start v tovarni znanja

Novomeške osnovne šole letos začele v boljših delovnih razmerah — Povsod enozimski pouk, razen v Bršljinu

Osnovna šola Novo mesto je vzgojno-izobraževalna organizacija s 5. tozdi — šolami, te pa imajo še 4 podružnične šole. Kako so na teh šolah začeli novo šolsko leto, v kakšnih razmerah in kje so težave, je povedal ravnatelj združenih šol Jože Jazbec:

„Letošnje šolsko leto smo začeli s 3.600 učenci v 130 oddelkih. Imamo 822 učencev v celodnevni šoli, 407 jih je v podaljšanem bivanju, za vse to pa skrbi 272 zaposlenih. Smo kot velika tovarna, tudi kar zadeva prehrano, saj malicajo vsi, na šolah pa skuhamo vsak dan še 1.700 kosil, česar ne delajo niti v hotelih. Pomemben se mi zdi

težave so letos precej omiljene. Najstarejša šola „Katja Rupena“ je pridobila prostore z izselitvijo glasbene šole in pedagoške akademije, šmihelska „Milka-Sobar Nataša“ pa dve etaži starega dijaškega doma. Med počitnicami smo te prostore temeljito preuredili. Prostori so v zdajšnjih stabilizacijskih razmerah zadovoljivi na vseh šolah; razen v Bršljinu. Tudi na podružničnih šolah so delovne razmere zadovoljive, izvzemši Dolž. Na tej šoli bomo adaptacijska dela opravljali v naslednjih mesecih.“

— Kako je organiziran pouk? Še vedno najmlajši na nekaterih šolah obiskujejo pouk v drugi izmeni?

„Na vseh šolah je letos enozimski pouk, le v Bršljinu imajo za otroke do 4. razreda drugo izmeno, ki pa se začne že ob 11. uri. Tako organizacijo pouka so omogočili novi prostori.“

— Ste začeli novo šolsko leto tudi z zadostnim številom učiteljev?

„Prejšnja leta smo imeli hude kadrovske težave, zdaj teh ni več. Na naših šolah ni nezasedenih mest. Tudi v strokovnem pogledu je stanje zadovoljivo. Vsi predmeti so strokovno zasnovani, le redkim, ki poučujejo, še manjkajo diplome. Letos imamo 10 novih učnih moči, predvsem pripravnikov, se je pa na razpise javilo veliko več interesentov.“

— Potemtakem letos v nasprotju s prejšnjimi leti ni posebnih težav pri organizaciji pouka za 3.600 učencev?

„Letos je položaj na šolah resda precej urejen, toda že v treh letih pričakujemo hude težave. Spet bo nastopila prostorska stiska, predvsem zaradi otrok iz soseske Drska, ki se bo z novogradnjo blokoveškega naselja močno povečala. Tudi nekatere druge šole še nimajo razmer, kakršne bi morale imeti glede zunanjih površin, toda tudi to postopoma urejamo.“

R. BAČER

Jože Jazbec: „Letošnje šolsko leto se je ugodno začelo, mestne osnovne šole so prebrodile prostorsko stisko, toda to je le začasno. Čez tri leta bo spet stiska.“

še podatek, da je letos na novomeških osnovnih šolah polovica vseh osnovnošolskih otrok v občinah.“

— Ste letos povečali število oddelkov in kakšne so prostorske možnosti za delo na šolah? „Imamo 2 oddelka več, in sicer po enega na šoli Katja Rupena in v Šmihelu. Prostorske

SKRB ZA ČISTOČO — Komaj se je začelo šolsko leto, že je tu skrb za lepše okolje šol in čistočo. Na sliki so učenci 7. razreda grnske osnovne šole pri pobiranju vsakovrstnih papirčkov, ki se nabirajo ob gmčju in okrog igrišč. (Foto: R. Bačer)

Dolgo ne bo mogoče izbirati

V novomeški občini je stopnja brezposelnosti nižja kot v Sloveniji, vendar so tovrstne hujše težave na obzorju: prvo zaposlitev že išče 94 ljudi, med njimi je 40 mladih

Konec julija letos je bilo v novomeški občini prijavljenih 250 iskalcev zaposlitve, med katerimi je 106 žensk. Hkrati so v delovnih organizacijah iskali 327 ljudi, toda med iskalci primernih ni ali pa zaposlitev odklanjajo, če ni v ozihi stroki.

Brezposelnost v novomeški občini ni zaskrbljujoča, saj znaša le 1 odstotek, medtem ko je republiko povprečje 1,6 odstotka. Gotovo pa je zadeva za posameznike boleča in pričakovati je tudi večje težave za to družbo, ker iz šol kar naprej prihajajo ljudje, ki jih naše gospodarstvo ne potrebuje. Razen tega je med zdajšnjimi iskalci zaposlitve polovica teže zaposljivih, alkoholiki, invalidi in ljudje z zdravstvenimi težavami. Med brezposelnimi je tudi 94 takih, ki jim je delovno razmerje prenehalo po lastni krivdi ali celo volji, zdaj pa primernega dela ni.

Vedeti je namreč treba, da pravico do denarne pomoči in nadomestila uporabi samo 18 oseb, vsi drugi že prej zaposleni iskalci zaposlitve pa nimajo nobenih denarnih „dokladov“, kot marsikdo misli.

Kakšno neskladje je med možnostmi in potrebami na področju zaposlovanja, pove podatek, da je v istem času, ko je delo iskalo 250

oseb, združeno delo imelo prostih mest za 327 ljudi. Od teh bi lahko zaposlili 34 ljudi brez poklica, ampak za teja dela; 32 jih potrebujejo v gradbeništvu, za snažilke, pevice, progovne delavce, sicer pa iščejo obrtnike raznih strok, zobotehniko, predmetne učitelje, dipl. ekonomiste, inženirje elektrotehnike, zdravnike, profesorje matematike itd.

Kakalna doba za iskalce zaposlitve se povečuje. Samo po tri mesece čaka na zaposlitev 87 oseb, do pol

leta 44 ljudi, do 1 leto 42 oseb in nad leto dni 77 oseb, med katerimi so seveda vsi teže zaposlivi. Po kvalifikaciji pa je med iskalci dela 108 nekvalificiranih, 59 priučenih, 39 s poklicno šolo, 41 s srednješolsko izobrazbo, 4 z višjo šolo in eden z končano fakulteto. Med srednješolci, ki želijo zaposlitev, je kar 11 gimnazijskih maturantov, 4 so ekonomski tehniki in 5 zobnih asistentov itd. Čudno pa se sliši, da ob taki družbeni usmerjenosti v povečanje pridelave hrane na listi nezaposlenih ostajajo tudi 4 poljedelsko-živorejski tehniki. Če v družbenem sektorju zanje trenutno dela ni, ga je v zasebnem gotovo dovolj.

R. B.

Z lastnim delom do — asfalta

Krajani so tri leta utrjevali cestišče — Po akciji za cesto še voda in elektrika

Krajani v krajevni skupnosti Birčna vas, zlasti pa v naseljih Vrh pri Ljubnu, Petane in Mali Podluben, so prejšnji teden slavili še eno delovno zmago. Delavci Cestnega podjetja so položili zadnje metre asfaltne prevleke na približno 3 km dolgo cesto, ki povezuje te kraje z regionalno cesto Novo mesto — Dolenjske Toplice. Zadovoljstvo je bilo tem večje, ker so prebivalci teh vasi zadnja tri leta žrtvovali veliko prostega časa za delovne akcije, na katerih so razširjali in utrjevali cestišče in ga pripravljali za asfaltiranje. Ker so delali načrtno in zavzeto, jim tudi družba ni obrnila hrbta.

Sedaj, ko so dokazali, da so sposobni tudi sami prispevati, da se bo njihova krajevna skupnost izkopal iz zaostalosti — še vedno je med najbolj zaostalimi v občini — pa si postavljajo nove delovne naloge. Pred njimi je izgradnja vodovoda — niti eno naselje v tej veliki krajevni skupnosti ga še nima — posodobitev električnega omrežja in nadaljnja izgradnja in asfaltiranje cest. Zlasti pereče je vprašanje regionalne ceste

med Škrjančami in Ruperč vrhom, saj je verjetno v najstarejšem stanju v občini, obljubljena modernizacija pa se iz teh ali onih vzrokov odlaga iz leta v leto in iz enega srednjeročnega plana v drugega.

T. J.

NOV INDUSTRIJSKI PREDEL NA CIKAVI — Nova stavba iskrine tovarne „Ela“ je v gradnji in dela lepo napredujejo. V tem obrobem koncu Novega mesta, kjer sta v bližini že PIT objekt in Novomontaža, bo v prihodnjih letih še več industrijskih objektov. (Foto: R. Bačer)

Novomeška kronika

V VRSTAH, DA BI PLAČALI — Pri Kurivu občasno sprejemajo nova naročila za premog, v tistih dneh pa se hipoma nabere vrsta interesentov. Tudi pred dnevi je bil tak primer. Potrošniki so potolaženi že s tem, da premog lahko vplačajo, kdaj pa ga bodo dobili, jim niso vedeli povedati.

VEČ NABIRALCEV KOT GOB — Čeravno je gobja sezona spet zažvela in tudi pravih jurčkov ne manjka, jih letos mnogi Novomeščani zamenjajo po gozdovih. Vse je prehojeno, mnogi parkirani avtomobili pa pričajo, da je ševilo gobarjev iz leta v leto večje. Na trgu je dobili jurčke po 300 din kilogram. Se izplača nabirati — mar ne? SPET PET NOVIH — Minuli teden so v novomeški porodnišnici rodile naslednje mamicice z območja mesta: Marija Golob z Ragoške 10 — Matijo; Zvonka Ritonja, Nad mlini 43 — Sabino; Zdenka Irt, K Roku 76 — Damijana; Sonja Novak iz Stritarjeve 2 — Antona in Milena Košmrlj z Ljubljanske 19 — dekleto.

PRODAJA OZIMNICE SE ZAČENJA — Novomeška tržnica je vse dni, tudi med tednom, dobro založena z vrečami paprike, ki so jih

v ponedeljek prodajale za ozimnico spet po 30 do 50 din kilogram. Kupcem so na voljo tudi kumarice za vlaganje in raznovrstno sadje. Zadnji tržni ponedeljek je tržnica dajala živahno sliko, opaziti pa je, da je zadnje čase nekaj manj prodajalcev pletenin in usnjene galanterije.

Ena gospa je rekla, da je z ugotavljanjem (ne)odgovornosti pri nas nekako tako kot s puščanjem vodovoda pod novomeškim mostom. Že eno leto lahko vsak vidi, da curja, a nihče ne ukrepa.

„Brazda“ se je rešila izgub

astna proizvodnja v novomeški kmetijski zadrugi, ki je s tovarno krmil vred več let poslovala z izgubo, je postala donosna — Sanacijski program je povsem uspel

Med izgubarji novomeške občine je bil zadrugi tozdi „Brazda“ vrsto let kot „aboniran“ na spisku, zadnji dve leti pa je slika poslovanja v tem kolektivu povsem drugačna.

„Rešilo nas je predvsem troje: izboljšava zemljišče posodobitev strojne opreme in novi strokovni kadri, kar je bilo zapisano v našem sanacijskem programu.“ je povedal Herman Mlakar, upravnik tozdi „Brazda“, kamor je do letos spadala tudi tovarna močnih krmil. Ta je leta 1978 začela obratovati in je bila vse do lani v izgubi. Zdaj je tudi mešalnica že donosen obrat, ki se je letos osamosvojil.

V zadnjih dveh letih so na zemljiščih, ki spadajo pod tozdi „Brazda“, meliorirali okrog 300 hektarov zamočvirjene zemlje, zasadili so novih 12 hektarov hmeljevih nasadov, ki dajejo dokaj dober zaslužek, hkrati pa so obnovili in posodobili sadjarsko proizvodnjo. Vse to se že

letos pozna, še bolj pa se bo v prihodnjih letih, ko bodo nova hmeljišča in nasadi povsem rodni. Letos so v lastni proizvodnji predelali še 820 ton krušnih žit, kar je v primeru z lansko tovrstno proizvod-

njo štirikrat več. Trenutno so hlevi na Draškovecu prazni, ker so dopitano živino prodali, v kratkem pa pride 650 novih pitancev, za katere pridelajo tudi lastno krmo.

Tudi za nadaljnjo razširitev oziroma posodobitev lastne proizvodnje že pripravljajo zamisli. V programu je posodobitev mlečne proizvodnje v Jurki vasi in na Klevevžu, kjer so zastareli grajski hlevi vse prej kot primerani za sodobno živinorejo. Na te investicije računajo deloma že v prihodnjem letu.

R. B.

ENOTI PLAKETO GUBČEVCEV — V spomin na štirideseto obletnico ustanovitve IV. SNOUB Matija Gubec je minuli petek praznovala svoj dan enota Ante Mikulića iz kasarne Milana Majna, ki nadaljuje tradicije te slavne slovenske brigade. Slovesnosti so prisostvovali mnogi preživelci borci brigade, predstavniki občine, krajani in množica mladih iz bršljinske osnovne šole. Vojake je v imenu JLA pozdravil general podpolkovnik Branko Jerkič, zatem pa je general podpolkovnik Lado Kocjan po sklepu odbora Gubčeve brigade enoti izročil najvišje priznanje — plaketo Gubčeve brigade. Ob tej priložnosti, za katero so daljši kulturni program pripravili vojaki sami, so najzaslužnejšim vojakom podelili značko „Primeran vojniki“. (Foto: J. Pavlin)

ŠTEVILKE BREZ VREDNOSTI?

V novomeški občini se je po republiških statističnih podatkih zaposlenost v prvem polletju 1982 povečala za 0,6 odst. v primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta. Najmanj novih delavcev je prišlo v gospodarstvo, in sicer 0,6 odst., v gospodarstvu znaša rast zaposlenosti 0,4 odst., v zasebnem sektorju pa je kar 8,9 odst., več zaposlenih. Vse to kaže na povsem drugo sliko, kot so jo v združenem delu predvideli z letnimi plani zaposlovanja, očitno pa je, da so zelo optimistični tudi glede novih zaposlitev do konca leta 1982. V delovnih organizacijah namreč načrtujejo (podatki Skupnosti za zaposlovanje) še 1084 novih delavcev, od tega v gospodarstvu 897, v gospodarstvu 187. Marsikje dohodek tolikih zaposlitev ne bo dopuščal, vendar pristojne službe še kar naprej sporočajo v javnost številke o novih zaposlitvah, ki pa visijo v zraku.

JUTRI O TEŽAVAH ZDRAVSTVA

Oba zbor občinske zdravstvene skupščine v Novem mestu se bosta 10. septembra sešla na skupni seji, kjer bodo obravnavali polletno poročilo in finančni položaj ter valorizacijo programov. Delegati bodo imeli težko nalogo, saj so v izgubi občinska zdravstvena skupnost, Zdravstveni dom in Splošna bolnišnica. V teh dveh ustanovah imajo nepokrite že izplačane osebne dohodek in vse sklade, delno nekritične sklade pa imajo tudi v Domu starejših občanov.

Bodo odnosi odebelili kuverte?

V Prevozu bomo izboljšali odnose in nagrajevanje po delu — Zaenkrat jim ne manjka dela

V tem času, ko se številni avtoprevozniki vse bolj pritožujejo, da nimajo dela, se brežiški Prevoz, kolektiv z 277 zaposlenimi (od tega je 163 šoferjev), lahko pohvali, da ima dobri dve tretjini načrtovanega fizičnega obsega letos že zagotovljenih s pogodbnimi.

NOVO V BREŽICAH

„ZLATO TELE“ NA TOM-BOLI? — Razne igre na srečo in veselice nemalokdaj odločilno napolnijo presušene blagajne društev in raznih organizacij. Preizkušenege recepte niso opustili niti pri brežiškem nogometnem klubu, kjer so se odločili, da priredijo v nedeljo, 2. septembra ob 14. uri na stadionu v mestu veliko tombolo. Priredek „velik“ se sicer drži že malone vsake prireditve, toda pri brežiških nogometaših velja takoj poudariti, da ne nameravajo skopariti z obitki. Teh je kar 200, med 19 simbolami pa so tudi Jugo 45, faktor, barvni televizor, betonski moped, gospodinjki prijatelj... Čeprav ne bi imeli ravno čeznega dneva, bodo Dobri prijatelji in Toni Gašperič poskrbeli, da ostane odšli domov dobre volje.

342 PRVOŠOLCEV — Toliko jih pričelo obiskovati prvi razred osnovne šole v teh dneh. Največ učencev, kar pet, imajo v Brežicah, na oddelku prvotnikov ima dobriška šola, od tega enega na področju Kapele, vse druge šole pa imajo po en oddelku, ki šteje povprečno 2 do 30 učencev. Največ (30 prvotnikov) v enem oddelku imajo v Brežicah, najmanj, le 14, pa v Pšičah.

BREŽIŠKE VESTI

Dobri programi — dober dohodek

Novolesovem tozdu Sigmat v Brestanici imajo tri enakovredne proizvodne programe

Brestaniški Sigmat, ki je od leta 1975 tozdu novomeškega Novolesa, je opustil izdelavo hidroforov in malih mešalnikov za beton, po katerih je še danes precejšnje povpraševanje, kajti z maloserijsko proizvodnjo je bilo težko držati korak z drugimi proizvajalci. V 119 — članskem delovnem kolektivu pa so se s spremenjenim in novim proizvodnim programom spretno izognili čerem in se s kakovostnimi novimi izdelki še bolje uveljavili na tržišču.

Prej Sigmat ni imel ustreznih prostorov za sodobno proizvodnjo, že

Toni Gabrič: „Zelo obetavni so iderni trakovi za utrjevanje zemljin.“

od začetka letošnjega poletja so delovni pogoji in novi proizvodni programi neprimerno boljši, obnovi

KJE STE, PEVCI

Mešani pevski zbor „Viktor Parana“ iz Krškega vabi k sodelovanju nove članice — pevce. Če se boste odločili, vas z veseljem pričakujejo na pevski vaji, ki so vsak ponedeljek v sredo od 19. do 21. ure v pevski sobi Delavskega doma Edvarda Kardelja v Krškem. Pri zboru bi bili predvsem mlajše moške pevce.

KRŠKI TEDNIK

za 45.759.000 dinarjev čistega dohodka in 7.750.000 dinarjev poslovnega sklada. Povprečni osebnih dohodek je znašal 15 tisočakov, toda zadovoljni niso niti šoferji niti v delavnicah, kjer ima, denimo, mojster z večdesetletno prakso komaj

Ivan Kolenc: „Strojni park bi radi poenotili.“

DOGOVOR O MELIORACIJAH

Prihodnje leto naj bi izboljšali 200 hektarov, v letu 1984 pa še 100 hektarov zemljišč na področju Sromljice in Gabernice. To je bilo med drugim poudarjeno 3. septembra v Brežicah na akcijskem dogovoru za pričetek melioracijskih del na omenjenih področjih, kar je skladno z republiškim načrtom melioracij do konca tega srednjeročnega obdobja. Vrednost del bo znašala 75 milijonov dinarjev, dve tretjini denarja pa bo prispevala republika. Agraria bo pripravila program proizvodnje, ki bi bil vezan na že specializiran obrat piščancev v Globokem. Ta program bo končan do konca prihodnjega tedna, potem pa je na vrsti le še njegova potrditev.

12 tisočakov, kajti delavci vedo, da so kuverte v podobnih podjetjih precej bolj polne. Zato bodo nagrajevanju po delu na osnovi gospodarnosti, kakovosti in količine dela posvetili večjo pozornost, naposed tudi zato, da bi zajezili odhajanje delavcev.

„Urejeni medsebojni odnosi so prvi pogoj za uspešno delovanje. Smo še kar na dobrem glasu in dobimo delo, čeprav ga je na splošno manj,“ pravi novi direktor Ivan Kolenc, ki je komaj pred dobrim mesecem predsedal z železnice k cestnim prevoznikom. Preko Koprške Intervrope se je Prevoz vključil tudi v mednarodni prevoz, kajti od maja letos vozijo časopisni papir iz krške tovarne „Djuro Salaj“ v Grčijo. Tako bodo zaslužili nekaj deviz, z združevanjem deviz z Ljubljansko Avtoobnovo pa so si za letošnji zagotovili zadostno število gum.

P. P.

PRALNICA BO ŠE POČAKALA

V brežiškem Prevozu so lani načrtovali izgradnjo avtomatske pralnice vozil v tem letu. Toda zaradi znanih omejitev ne morejo pričakovati posojil, lastnega denarja pa je še premalo. Zato se bodo letos lahko lotili le zemeljskih del. Na utrjenem zemljišču bodo za zdaj parkirni prostori za tovornjake šoferjev, ki bodo na dopustu. Vsak bo po svoje počival, pralnica pa bo morala počakati na boljše čase.

TAMOVI TOVORNJAKI PRED DRUGIMI?

V skladišču brežiškega Prevoza imajo za osem tipov tovornjakov za 12 milijonov dinarjev rezervnih delov. Če bi imeli opraviti z manj znamkami, bi bil lahko ta znesek nižji ali pa bi bil ob ožjem izboru vozil seznam delov popolnejši. Pri Prevozu zato razmišljajo, da bi vozniki park poenotili s tovornjaki mariborske tovarne avtomobilov, zato pa bi se odločili, če bi TAM pričel izdelovati vlačilec z 260 konji.

Presegli pričakovani odkup

Namesto predvidenih 150 ton odkupili že 190 ton pšenice — Mlačev še traja

V sevniški občini so resnično zadovoljni z odkupom pšenice. Očitno so zadovoljni tudi kmetje, ko dobivajo denar na knjižice. Pšenico so jeli ponujati celo tisti, ki poprej niso sklenili pogodb.

V začetku avgusta so odkupili že 135 ton pšenice od 150, kolikor je bilo določeno po načrtu. Kmetijski pospeševalci so potrpežljivo čakali še na ostalo zrnje, predvsem iz višinskih krajev, kjer pšenice niso mogli žeti s kombajni. V začetku minulega tedna so tako odkupljene količine narasle že na 190 ton, mlačev pa še ni končana pri vseh. Kakšni donosi bi bili šele, če posevkov ponekod ne bi uničevala divjad ali ujma kot okrog Šentjanža!

Sedaj mora biti pogled uprt naprej, v novo setev. Inž. Jožica Mlačev meni, da letos zasejane površine ne bodo bistveno večje od lanskih, saj manjka za setev primerne površine. Kmetje se tudi ne morejo odločiti sejati še več, ker bi bilo to v nasprotju z dobrim kolobarjenjem. Poslej seveda ne bodo naknadno sprejemali tistih, ki ne bodo pravočasno sklepali pogodb.

Kateri sorte naj bi sejali? Ponekod so se nove vrste domačih se-

menskih pšenice, npr. zlatoklasa, izredno obnesle, drugod spet ne. V družbeni proizvodnji ob nekdanji boštanski gramoznici je npr. super zlata dala le donos 50 centov na hektar. Upoštevali bodo želje neka-

— Prav nenavadno je, s kakšnimi podatki razpolaga kmetijska statistika. Tako naj bi v sevniški občini v družbenem sektorju letos zasejali pšenico kar na 300 hektarjih. Vsakdo ve, da takih površin v ravninskih predelih kratkomalo ni. Pri kombinatu zato predlagajo 100 hektarjev. Pač pa bo v občini po oceni posejanih s pšenico 520 hektarjev, kjer jih je kar 510 v zasebnem sektorju na malih, razdrobljenih površinah po povprečno 20 arov! Usklajevati takšno setev res ni mačji kašelj.

LEP PRIDELEK — V sevniški občini so zadovoljni z letošnjim odkupom pšenice. Kmetje marširajo še vedno mlatio, kar pomeni nove tone pšenice. Ivan Starič (levo), pri TOK Kooperacija ima skrb za pšenico, je vaju tudi takole poprijeti.

RAZPRAVE PRED KONGRESOM

V sevniški občini bodo pred kongresom slovenskih sindikatov pripravili dvoje posebnih razprav. V Lisci bodo skupaj z republiškim odborom delavcev usjarske in tekstilne industrije obravnavali tekoče gospodarske razmere in svolaganje v nerazvite republike in pokrajini. Druga razprava bo namenjena inventivni dejavnosti, ki jo pripravljajo skupaj z raziskovalno skupnostjo.

PRAH IN SAJE

V sosesčini Jugotanina spet tožijo nad prahom in sajami. Kot je bilo poudarjeno ob poročilu stečajnega odboja to poletje, Belinka nima denarja za izdatnejše naložbe v varstvo okolja pri sedanjem usposabljanju tovarne. Menijo, da bodo razmere znosnejše ob siceršnjih naložbah v energetiko in druge naprave.

terih kooperantov in skušali dobiti nekatere starejše sorte, vključno z italijanskimi. Tudi kmetijski pospeševalci so veseli, saj imajo med svojimi kooperanti očitno posavskega rekorderja — kmeta z največ oddane pšenice, čeprav to niso ravno žitnorodni kraji; to je Miha Metelko iz Hudega Brezja s 5.789 kg oddane pšenice.

A. ŽELEZNIK

KAKO DO SUŠMARJEV?

Ob polletnem poročilu posavskih inšpektorjev se je na zadnji seji občinskega izvršnega sveta razvila zanimiva razprava o obrti, njeni populzdanski enačici in sušmarstvu. Zadolženi član IS za razvoj malega gospodarstva in predsednik sevniškega združenja Jože Ribič je potožil nad neenakopravnim položajem rednih obrtnikov v primerjavi s popoldanci in sušmarji nasploh. Popoldancem naj bi dajali dovoljenja največ za dve leti, ko naj bi se opredelili, kako dalje. Njihove storitve naj bi nasploh bile podvržene ostrejšemu nadzoru, tudi od davkarjev, kot je to pri redni obrti.

SEVNIŠKI PABERKI

ŠE ENA ULICA — Pravkar se bližajo h kraju zemeljska dela se asfaltiranje Kajuhove ulice v Sevnici. Še ena nova soseska bo torej ob izdatnem lastnem delu in prispevku prišla do asfalta.

IZJEMNE LOKACIJE — Posebna komisija si je na terenu ogledala troje stavbišč, kjer graditelji prosijo za izjemne lokacije. Na seji izvršnega sveta v petek, 3. septembra, so potrdili gradnjo Šalomonovih na Orehovem in Grmovih na Metnem vrhu ter gostinskega lokala s hišo nad Kompoljem (blizu stare ceste). Eno prošnjo so zavrnili.

SPET NAMIZNI NOGOMET — Začel se je šolski pouk, s tem pa je prišla v Šmarje spet potujoča skupina. Tako je mogoče igrati vsaj namizni nogomet, če za pravega ni prostora.

SEVNIŠKI VESTNIK

Neprijeten začetek šolskega leta

V trebanjski občini letos ne bodo imeli usmerjenega izobraževanja — Učenci bodo šli na proizvodno prakso, namesto za šolske klopi — Kdo je kriv za zaplete?

Kdo je v resnici kriv, da v trebanjski občini letos ne bodo imeli ne srednjega ne skrajšanega programa usmerjenega izobraževanja, prav tako pa tudi ne tretjega letnika poklicne kovinarske šole, brzkone še ne bo tako kmalu razčiščen. Ravnatelj Srednje šole tehničnih usmeritev v Novem mestu pravi, da so vsega krivi Trebanjci, ki niso zagotovili pogojev za normalen potek šole, v Trebnjem pa spet pravijo, da so vsega krivi v Novem mestu.

Vzrokov, zakaj v Trebnjem ne bodo imeli usmerjenega izobraževanja, je več. Predvsem je na voljo premalo učencev tako za srednji kot za skrajšani program. Sicer bi skrajšani program lahko še bil, če bi v Trebnjem pripravili vse potrebno za delavnice. Delavnic pa ne bo, ker ni denarja za njihovo opremo. Potreb-

nih bi bilo okoli 4 milijone dinarjev, ki pa jih združeno delo, kljub velikemu interesu, da bi bilo usmerjeno izobraževanje tudi v Trebnjem, ne more zagotoviti. Prav tako ni predavateljev, ki so v zadnjem trenutku odpovedali sodelovanje, ker je zanje poučevanje premalo plačano. Hkrati občinska izobraževalna skupnost

pravi, da ne more za usmerjeno izobraževanje prevzeti nobenih materialnih obveznosti.

Rešitev je zdaj ta, da se učenci srednjega in skrajšanega programa vozijo v šolo v Novo mesto ali v Ivančo gorico.

Največ hude krivi pa je v Trebnjem povzročil zaplet okoli tretjega letnika poklicne kovinarske šole, ki bi moral začeti z delom 1. septembra. Toda pouk na tej šoli se ni začel (tako pravijo na trebanjskem izvršnem svetu), ker je delavka, ki je delala na tem področju, petnajst dni pred začetkom šolskega leta nehala delati v Trebnjem in se je zaposlila v Ivančni gorici. V Trebnjem še pravijo, da je nedopustno, ker so tej delavki dali samo nekaj dni odpovedanega roka namesto takšnega, kakršen je predpisan z zakonom. Toda v Novem mestu pravijo, da je naredila vse, kar je bilo v njeni moči, da bi se šola pravočasno začela. Naj bo kakorkoli že, dejstvo je, da so učenci 1. septembra po Trebnjem spraševali, kdaj se bo začel pouk. Ta teden bodo sicer učenci začeli svojo delovno prakso v organizacijah združenega dela, potem pa se bodo spomladl vozili v Novo mesto. Tako so zdaj zadeve okoli trebanjskih šol rešene, naloga odgovornih dejavnikov pa je, da odkrijejo, kdo je kriv za te, brzkone nepotrebne zaplete.

J. SIMČIČ

Kaj vse zmorejo obrtniki

Število trebanjskih obrtnikov se je podvojilo — Pomen obrti narašča — Podelili priznanja zaposlenim v obrti

Redkokdaj doslej se je zgodilo, da je bila dvorana trebanjskega Doma kulture tako polna, kot je bila 1. septembra, ko so se v njej zbrali člani Obrtnega združenja Trebnje in številni gostje, med njimi tudi Bogdan Osolnik, Stane Potočar-Lazar, Mara Rupena in drugi.

Prireditve je bila namenjena razviti prapora Obrtnega združenja Trebnje, na njej pa so podelili priznanja delavcem, ki pri obrtnikih delajo že več kot deset let. Na prireditvi je govoril tudi predsednik izvršnega sveta Nace Dežman, ki je med drugim dejal, da se je število obrtnikov v zadnjih petih letih skoraj podvojilo, hkrati pa se je povečal njihov prispevek k celotnemu družbenemu proizvodu. Po koncu uradnega dela so obrtniki prisostvovali monodrami Domača paloga, ki jo je oigral Dare Ulaga. Omeniti je treba, da je na prireditvi sodeloval tudi Šentjernejski oktet.

vilo okoli 80 obrtnikov. Prikazali so vrsto izdelkov, za katere doslej javnost niti ni vedela. Srečanje in razstava, ki sta bila posvečena tudi trebanjskemu občinskemu priznanju, sta popolnoma uspela. J. S.

RAZVILI SO PRAPOR — Trebanjski obrtniki, združeni v obrtnem združenju, so razvili svoj prapor kot znamenje ponosa nad svojimi dosežki in kot znak pripadnosti.

Iz kraja v kraj

KRATEK IN JEDRNAT GOVOR — Na proslavi ob prvi razstavi izdelkov trebanjskih samostojnih obrtnikov in razviti prapora Obrtnega združenja je vse navzoče pozdravil tudi Nace Škoda, predsednik tega združenja. Njegov pozdravni govor je bil kratek in jednat. Rekel je namreč, da ne kaže veliko govoriti, ampak je treba delati, kar vedo menda vsi obrtniki. Ta izjava je med vsemi prisotnimi nalezla odobravalno smeh in navdušno ploskanje.

TREBANJSKE NOVICE

Belt: uspešno polletje

Večja proizvodnja, večji izvoz, manjši izmet — Večje zaloge groze, da proti koncu leta ne bo dovolj dela

S poslovanjem v prvem polletju so v črnomaljskem Beltu, tem 1.050-članskem kolektivu, zelo zadovoljni. Ne samo da je fizični obseg proizvodnje v primerjavi z enakim lanskim obdobjem za 11 odstotkov večji in 4 odstotke nad planom za prvo polovico leta, v tem času niti enkrat stali zaradi pomanjkanja potrebnih surovin in reprodukcijskega materiala, kar je bilo v lanskem letu precejšen problem.

Zaradi dokaj dobre kvalitete teh materialov je bil izmet precej manjši kot v lanskem prvem polletju: letos je znašal 6,9 odst., lani pa več kot 10 odst., medtem ko v koraj povsem avtomatizirani tovarni s sodobno tehnologijo znaša izmet od 4 do 6 odst.

ČRNMALJSKI DROBIR

TAKE IN DRUGAČNE TEŽAVE — Z več kot potrebno prenovitvijo stavbe črnomaljske osnovne šole v Zupančičevi ulici je že tako dovolj težav, saj so morali odgovorni poskrbeti, da v tem času pouk nemoteno poteka, kar že pred tem ni bilo prav enostavna zadeva, saj zna šola svoje oziroma sposedne prostore kar na štirih krajih v Črnomlju v Loki, na Zupančičevi, centru srednjih šol in dijaškem domu. Tudi v tej situaciji so stvar uredili tako, da imata le dva oddelka pouk popoldne in prav tu so naleteli pri starših na precejšnje nerazumevanje.

„DRAGOCENOSTI“ PO KAPLJICAH — Prejšnji teden so imeli v nekaterih črnomaljskih trgovinah posebni „dragocenosti“: kavo in glavni prašek, ki res poredko prideta na trgovske police. Seveda teh dveh artiklov ni bilo moč kupiti v neomejenih količinah, ampak so jih v trgovinah dajali strankam bolj po kapljicah, nekako tako kot zdravila. Pravijo, da so s tem blagom najbolj naložene „čiste gospodinjice“, ki imajo čas vsako dopoldne obresti vse trgovine.

Črnomaljski poročevalec

Izvozili so v prvem polletju za 200 milijonov dinarjev izdelkov, od tega za 400.000 dolarjev na konvertibilno tržišče; skupni plan izvoza za prvo polletje so presegli za 8 odst., na konvertibilno tržišče za 5 odst., izvoz na konvertibilni trg pa je v tem obdobju za 88 odst. večji kot v enakem lanskem obdobju.

Seveda vse le ni bilo tako lepo in rožnato in se je Belt v tem času otepal tudi s težavami, med katerimi sta bili največji nelikvidnost in povečanje zalog. „Naše zaloge so se povečale zaradi večjih zalog avtomobilskih proizvajalcev, za katere Belt dela zavorne bobne, bloke motorjev in še kaj,“ je povedal direktor Valentin Papež. „Po planu bi imeli dela preveč, sedaj pa kupci odlagajo količine, ki so jih najavili, in tako sedaj kaže, da bomo imeli decembra premalo dela, kajti osvajanje novega proizvoda traja okoli štiri mesece.“

A. B.

NOVA OPREMA IN MENZA

V prvi polovici letošnjega leta so naložbe črnomaljskega Belta znašale dobrih 44 milijonov dinarjev. Od te vsote so dali polovico za novo opremo, drugo polovico pa za zgradbo, v kateri so nova menza, kopalnice, slačilnice itd. za Livarno.

UREJANJE OKOLICE TOVARNE — Že nekaj let imajo v Beltu narejene načrte za ureditev okolice te druge največje delovne organizacije v občini. Te dni urejajo cesto do tovarne, ob kateri so zgradili tudi novo vratarnico.

RUDARJI IZ SEMIČA

Iz semiškega konca se vsak dan vozi na delo v kanižarski rudnik za en kombi delavcev, kar kaže, da tudi med domačini narašča zanimanje za to težko, a sorazmerno dobro plačano delo. Nasploh si v rudniku želijo, da bi imeli čimveč domačih delavcev, saj so ti bolj zanesljivi in manj podvrženi fluktuaciji. V Kanižarici si prizadevajo, da bi v rudnik vozili še en kombi delavcev iz metliškega konca.

NOVA DIREKTORICA

Od začetka tega meseca ima črnomaljski Zavod za kulturno prosvetno dejavnost novo direktorico, Nado Blažič, dosedanja predmetno učiteljico na črnomaljski osnovni šoli in dolgoletno sodelavko tega zavoda. Prejšnja direktorica Kamnikarjeva se je preselila v Ljubljano.

ADAPTACIJA ŠOLE

Do 1. februarja naj bi bila končana dela pri adaptaciji osnovne šole v Zupančičevi ulici v Črnomlju, ki potekajo v okviru programa krajevnega samoprispevka. Dela pri adaptaciji te močno dotrajane stavbe bodo veljala 25 milijonov dinarjev, izvaja pa jih črnomaljski Gok. Dokler stavba ne bo adaptirana, gostujejo učenci in učitelji v centru srednjih šol, dijaškem domu, posebni šoli in na podružničnih šolah v Gribljah in Adlešičih.

Zdravstvena postaja brez zdravnika

Otvoritev zdravstvene postaje v Dragi je bila pred letom dni — Čakajo na dovoljenje republiškega sanitarnega inšpektorja — Voda mora biti zdrava — Drugih ovir za obratovanje ni

Zdravstvena postaja v Dragi v kočevski občini bo kmalu „slavila“ leto dni, odkar so jo odprli. Zanimivo pa je, da v njej še ni ordinacij, oziroma kot pravi steno postajo še ni stopila zdravnikova noga.

Ljudje se zdaj vozijo ali pa zaradi slabih avtobusnih zvez kar pešajo

k zdravniku v Loški potok v ribniški občini ali pa na Hrvaško v Čabar. Pot je dolga 9 do 15 km. Pravijo, da je za zaposlene bolje, da grejo takoj v Loški potok k zdravniku, ker jim čabranski zdravnik po novih predpisih ne sme dajati bolniške, saj je iz druge republike, in morajo torej — če so resno bolni — tako in tako še k zdravniku v Loški potok.

Pri vodstvu zdravstvenega doma v Kočevju pa smo zvedeli, da z njihove strani ni nobene ovire, da zdravstvena postaja v Dragi ne bi začela takoj delati. Za vsako novo zdravstveno organizacijo pa mora dati dovoljenje za delo republiški sanitarni inšpektor, ta pa dovoljenja za Drago ne da, ker voda ni v redu.

Prej je treba urediti klorinatorje pri vodovodu. O tem se dogovarjajo s krajevno skupnostjo. Pred tednom dni je bilo spet vse pripravljeno za pregled vode, je pa studenec usahnil...

Želja zdravstvenih delavcev je, da bi zdravstvena postaja v Dragi začela čimprej delati, saj so tudi zdaj z njo stroški. Potrebno jo je čistiti in vzdrževati, pozimi pa tudi kuriti, da ne zamrzne voda v ceveh.

V Drago bosta hodila predvidoma zdravnik in medicinska sestra iz Loškega potoka. Vprašanje pa je, če bo tu stalna medicinska sestra. Če bo, pa je želja vodstva zdravstvenega doma, naj bi bila domačinka.

SPET POŽAR V KOČEVSKI IVERKI

Minulo soboto, 3. septembra, okoli 19. ure je spet gorelo v kočevski iverki, se pravi Liku. Požari v iverkah so povsod — in ne le v Kočevju — del življenja in dela. Delavci jih vedno pričakujejo, in tudi tokrat so začeli požar gasiti najprej oni, nato še člani domačega industrijskega gasilskega društva. Zelo hitro je prišla na kraj požara in požar dokončno pogasila še ekipa kočevskega gasilskega društva.

Tokrat je izbruhnil ogenj v bunkerju za suho iverje. Domnevajo, da ga je povzročila iskra, ki naj bi nastala, ko je stroj prežagal les, v katerem je bil kamen.

Požar je uničil trak transporterja, kable za motorje, povzročena je še druga škoda v skupnem znesku okoli 250.000 din.

— Slišal sem, da se bo stik SZDL z občani v Kočevju izboljšal? — Seveda, pobirati bodo začeli članarino, ki je niso že nekaj let.

Spet o preoblikovanju

V Kočevju potekajo že šest let razprave o KS

Razprave o preoblikovanju krajevnih skupnosti Kočevje — mesto se bodo te dni nadaljevale. Do konca leta naj bi bil izveden še referendum o tem, koliko KS naj bo v bodoče v mestu, opravili pa naj bi tudi volitve v organe KS.

To je glavna misel iz razprave na seji predsedstev krajevnih konferenc SZDL mesta Kočevje, ki je bila 1. septembra. Na njej so imenovali svoje predstavnike v posebni koordinacijski odbor, ki bo vodil delo v zvezi s preoblikovanjem KS Kočevje.

Na seji so se tudi dogovorili, da bodo v okviru praznovanja občinskega praznika podelili na posebni svečanosti značke OF medvojnim aktivistom OF z območja mesta. V kratkem bodo zbrali predloge, kdo vse naj bi dobil letošnja bronasta priznanja OF. Evidentirali bodo možne kandidate za organe KS in svet potrošnikov. Sklenili so še, da bodo po dolgem času spet pobirali članarino SZDL in ob tej priložnosti podelili članom tudi nove izkaznice.

Iskanje trajnejše rešitve

Izguba v TGP, tozid Transport se nadaljuje in veča od lanskega leta — Sanacijski program do konca meseca — Povezava ali nov proizvodni program

Ne samo, da se metliški TGP, tozid Transport ne more otresti izgube, ki ga pesti že od lanskega leta, marveč ta izguba še narašča. V letošnjem prvem trimesečju je znašala 7,8 milijona dinarjev, po polletju pa 8,8 milijona din. To vprašanje je za metliško občino zelo resno in težko, zato je prejšnji tork metliški izvršni svet zasedal v TGP in seja je bila v celoti posvečena težavam v tem tozidu TGP.

Eden od razpravljajcev te težave, ki jih tozid Transport povzroča metliški občini, primerjal s tistimi, ki jih novomeško pomeni IMV, pri tem pa poudaril, da je jasno, da bo morala metliška občina vprašanje TGP rešiti sama, brez širše družbene pomoči.

Težave so se v TGP začele, ko je zaradi splošnih omejitvenih ukrepov izglo pojemala gradbena mrzlica, tozid Transport pa je specializiran

SPREHOD PO METLIKI

FILMSKI PROGRAM v teh poletnih dneh je bil bolj v znamenju negijh dni in kislih kumaric, lahko bi rekli, da sta ga obvladovala seks in silje, ravno tisto, česar se povprečen človek v vročih dneh in morenih nočeh izogiba. Nekateri ljubitelji filma pravijo, da je tudi to bolje kot nič, drugi pa (in ti so v večini) nekaj čakajo, da bodo organizatorji spet začeli izbirati filme, ki potrjujejo, da je film res ena od več možnosti, in ne le puhla zabava. Prav dober in pretehtan filmski program je bil odlika organizatorjev metliških filmskih predstav in upajo, da bo tako tudi poslej.

TRI OMARICE pri bifeju na glavni metliški prometni žili so že dalj časa prazne. V eni je pred časom metliški kino-foto klub občansko predstavil delo svojih članov, drugo je namenjena obveščanju o filmih predstavah (na tej so razbili klo, da so menda neznan zlikovci brali fotografije iz nekega spotiknega filma), tretja pa je že toliko časa prazna, da ljudje sploh ne vedo, mu pripada.

metliški teden

DOLENJSKI LIST

prevoznik prav pri nizkih gradnjah. Hkrati so se kopicile težave zaradi strmega večanja cen goriva, gum, rezervnih delov itd. ter drugih omejitvenih ukrepov.

Do konca leta naj bi se izguba povečala na 13 milijonov dinarjev, vendar računajo, da bi jo lahko pokrili z dohodkom, ki ga naj bi ustvarili na deloviščih v Iraku. Vsekakor pa zanašanje na dohodek iz tujine ne more biti trajna usmeritev in izhod za ta tozid in njegovih okoli 130 zaposlenih. „Nikakor ne smemo za vsako ceno vztrajati pri transportu, za katerega očitno prihodnost ni prav obetajoča,“ je med drugim v svoji razpravi dejal predsednik skupščine občine Gačnik. „Ali je treba takoj dobiti partnerja, ki bi bil pripravljen sprejeti to dejav-

PRVI ŠOLSKE DAN — V prenovljenih prostorih Izobraževalnega centra Beti v novem šolskem letu nabira učenost in praktično znanje 160 učenc (in sem pa tja kakšen učencec), od tega jih je v prvem letniku usmerjenega izobraževanja 90. Prvi šolski dan so si dijakinje pod vodstvom razrednikov ogledali Metliko in njene znamenitosti. Tule so na poti v Belokranjski muzej.

nost, ali pa se preusmeriti v kakšno drugo, čeprav ne tako akumulativno dejavnost, da bodo imeli ljudje delo.“ Za iskanje drugega proizvodnega programa so se zavzemali tudi drugi razpravljalci.

Eden važnejših dogovorov s tega sestanka je, da do srede tega meseca pripravijo podroben sanacijski program, potem pa se bodo še enkrat sestali na izvršnem svetu in se dogovorili za nadaljnje ukrepe. V prvi vrsti pa je treba ustaviti naraščanje izgube.

A. BARTELI

ANALIZA POLLETNEGA POSLOVANJA

V sredo, 15. septembra, se bodo na prvi seji po dopustih sešli vsi trije zbori metliške občinske skupščine. Osrednja točka dnevnega reda je analiza poslovanja v občini v prvem polletju. Med drugim bo beseda tekla še o spremembah in dopolnitvah dogovora o temeljnih družbenega plana občine za to srednjeročno obdobje.

Za Riko je domači trg pretesen

Veliko večino proizvodov izvozijo — Vedno več pozornosti državam tretjega sveta — Pripravljajo tudi rezervne programe zase in za sorodne delovne organizacije, ki so v težavah

V „Riku“ predvidevajo, da bodo letos ustvarili skoraj še enkrat večji celotni prihodek, kot so ga lani, ko je znašal milijardo dinarjev. Rezultati, ki so jih dosegli ob polletju, kažejo, da je ta cilj uresničljiv.

V Riku proizvajajo stiskalnice za odpadne surovine, nakladalnike,

MEJTEM KO ENI PRIDNO DELAJO, DRUGI RAZBIJAJO — Na fotografiji je oglasna omara rokometnega in nogometnega kluba Ribnica, ki ima razbiti obe stekli. Takih razbitih omaric in drugih stekel je po Ribnici vedno dovolj. (Foto: Prime)

CIMVEČ IZ KILOGRAMA MATERIALA — Pred osmimi leti je kilogram izdelka ribniškega „Rika“ veljal povprečno 80 din, danes stane 300 din, že v bližnji prihodnosti pa bo stal 600 do 800 din. Ta porast ni rezultat zviševanja cen, ampak lastnega znanja, vložnega v proizvode. Trenutno ta 700-članski kolektiv izobražuje, oz. stipendira na raznih šolah (od poklicnih do fakultet) kar 290 bodočih strokovnih kadrov. Na fotografiji: z dobrim delom do višjega dohodka. (Foto: Prime)

letališko opremo in opremo za vzdrževanje cest. Kar 70 odstotkov proizvodov izvozijo, ker je domači trg premajhen. Dve tretjini izvoza gre še vedno na vzhod. V izvozu pa dosega višje cene kot doma. Izvažajo v zahodno Evropo, na Vzhod in v tretji svet. Pripravljajo pa se, da ne bi v tretji svet izvažali le gotovih izdelkov, ampak tudi polproizvode, ki bi jih v tamkajšnjih tovarnah sestavljali.

Za tako proizvodnjo in izvoz pa potrebujejo vedno več strokovnjakov, in to ne le strojnih tehnikov in inženirjev, kar so v glavnem šolali doslej, pač pa tudi ekonomistov, pravnikov in drugih. Če hočejo izvažati in oskrbeti servise za svoje proizvode v tujini, potrebujejo vedno več ljudi, ki bodo znali tuje jezike, predvsem angleščino. Dogovarjajo se že z osnovno šolo, da bi namesto nemščine uvedli pouk angleščine, in kaže, da bodo dogovori uspešni. Sami pa bodo v bivših prostorih zdravstvenega doma, ki so jih odkupili, ustanovili svoj center za izobraževanje tujih jezikov.

V Riku imajo še več zanimivih načrtov za razvoj. Tako pripravljajo program, po katerem bi imeli re-

zervo za 20 do 30 novih proizvodov, ki bi jih lahko sami izdelovali ali pa s pomočjo drugih delovnih organizacij, ki jih je sedanji gospodarski položaj našel nepripravljene in danes životarjajo. Seveda pa želijo s takimi novimi partnerji čvrsto in dolgoročno sodelovanje, ne pa, da bi bili partnerji pripravljene sodelovati le, dokler so v težavah, oz. dokler se ne izkopljejo iz težav.

RIBNIŠKI ZOBOTREBCI

LJUBLJANČANI BI KUPOVALI — Ljubljanačan so zelo zanimajo za nakup hiš v ribniški občini. Preuredili bi jih v vikende. Vendar praznih hiš skoraj ni.

CISTA INDUSTRIJA — V ribniški občini ni industrije, ki bi zastrupljala zrak in vodo ali kako drugače onesnaževala okolje. Celozelo Inlesovega dimnika ne raznaša po Ribnici več saji, ker so zgradili novo toplotno. Tako je Ribnica eno najčistejših občinskih središč v Sloveniji.

— V Riku, ki posluje zelo uspešno, samokritično ugotavljajo, da je na vozilih, ki čakajo na montažo, preveč poškodb iz malomarnosti in tatvin.

— Kaj šele bi potem lahko ugotovili v tistih podjetjih, ki poslujejo slabo oz. celo z izgubo.

REŠETO

ABC POMURKA, GOSTINSKO PODJETJE SEVNICA

razpisuje naslednja prosta dela in naloge:

1. VODJE SPLOŠNEGA SEKTORJA
2. SKLADIŠČNEGA DELAVCA

za Obrat družbene prehrane Krmelj:

3. POSLOVODJA
4. KUHAR (4 delavce)
5. NATAKAR (5 delavcev)
6. POMOŽNA KUHINJSKA DELA (2 delavki)
7. SNAŽILKA

Delo je za nedoločen čas s polnim delovnim časom in poskusno dobo 3 mesece.

POGOJI:

pod 1.

— višja ali srednja izobrazba ustrezne smeri (pravna ali ekonomska)

— 5 let delovnih izkušenj na podobnih delih

— obvladavanje strojepisja

— moralna in politična neoporečnost

— pozitiven odnos do samoupravljanja

pod 2.

— končana osnovna šola in vozniški izpit B ali C kategorije

— eno leto delovnih izkušenj na podobnih delih

pod 3.

— gostinska poslovodska šola z dvema letoma delovnih izkušenj ali

— poklicna gostinska šola s tremi leti delovnih izkušenj

pod 4.

— poklicna gostinska šola

eno oziroma dve leti delovnih izkušenj

pod 5.

— poklicna gostinska šola z enim letom delovnih izkušenj ali

— pridobljene delovne izkušnje in tri leta delovnih izkušenj

pod 6.

— končana ali nedokončana osnovna šola

pod 7.

— končana ali nedokončana osnovna šola

— delovne izkušnje zaželjene do šestih mesecev

Podroben opis del in nalog je na vpogled v splošnem sektorju.

K prijavi je treba priložiti potrebna dokazila.

Rok za prijavo je 15 dni, obvestila o izbiri v roku 30 dni po končanem razpisnem roku.

574/36-82

DRUŽBOSLOVNA IN EKONOMSKA SREDNJA ŠOLA NOVO MESTO

objavlja razpis za šolsko leto 1982/83 za vpis v oddelke za izobraževanje ob delu:

- 1.) 1. letnik VIP za poslovno-finančno dejavnost, smer ekonomski tehnik
- 2.) 1. letnik VIP za administrativno dejavnost, smer administrator in upravni tehnik
- 3.) 3. letnik oddelka za organizirano samoizobraževanje za pridobitev poklica ekonomski tehnik in upravni tehnik
- 4.) 4. letnik ekonomske šole — redni oddelek in oddelek za organizirano samoizobraževanje

Prijavo za vpis, kolkovano s kolekom za 4 din je treba vložiti v tajništvo šole najkasneje do 20. 9. 1982 skupaj s prilogami:

— spričevalo 8. razreda osnovne šole

— izpisek iz rojstne oz. poročne matične knjige

— potrdilo o zaposlitvi

— izjavo o plačilu šolnine

Sestanek z vpisanimi slušatelji bo v prostorih Družboslovne in ekonomske srednje šole Novo mesto, Ulica talcev 3a, po naslednjem razporedu:

— za 1. letnik: 21. 9. 1982 ob 16. uri,

— za 3. letnik: 22. 9. 1982 ob 16. uri

— za 4. letnik: 22. 9. 1982 ob 17. uri.

572/36-82

USPEŠNA DEKLETA — Novomeski atletski klub je med najboljšimi v državi. Zadnje čase dosegajo uspehe na številnih tekmovanjih tudi dekleta. Na zadnjem republiškem mladinskem prvenstvu sta se poleg Borje Erzen (v sredini), ki je osvojila zlato medaljo v teku na 100 m z ovirami in v skoku v daljino, izkazali tudi Milica Gorenc (prva z leve) in Miljana Molan.

Ne le hoja v planine

V Metliki ustanovljeno Planinsko društvo — bogat program delovanja — Veliko zanimanja med občani

Pretekli mesec je bilo v Metliki ustanovljeno Planinsko društvo, ki si je pred kratkim zastavilo tudi svoj delovni program. Pri tem je upravni odbor, ki je program sestavil, izhajal iz dejstva, da planinsko društvo goji planinsko udejstvovanje kot kulturni pojav, posreduje prirodne lepote, zanimivosti planinskih predelov iz življenja v gorah najširšemu krogu ljudi z vsemi sodobnimi sredstvi propagande in obveščanja, filmi, predavanji, založništvom.

Kot uvod v svoje delovanje bodo člani najprej pripravili niz nižinskih pohodov po Beli krajini in sosednji Hrvaški tja do Kleka in spominskega območja Žumberak-Gojanci. Med višinskimi pohodi pa bo vsako leto vsaj eden tudi na Triglav.

Planinci se bodo vključevali v delo Planinske zveze Slovenije ter se udeleževali njenih akcij: tradicionalnega pohoda na Stol, srečanja na dan planincev in očiščevalne akcije naših gor.

Dejavnost članov društva pa ne obsega le hoje v gore, temveč še veliko več. Ker Planinsko društvo de-

luje v sklopu SZDL, se bo vključevalo tudi v SLO in DS ter v praznovanje meseca mladosti, s tem da bo organiziralo pohod ob spomenikih NOB. Člani bodo pomagali tudi pri postavljanju kontrolnih točk in markacij na kurirski transverzali Po poteh partizanske Bele krajine.

Planinci bodo redno urejali oglasno desko, septembra izdali prvo številko društvenega biltena, ob koncu leta pa razstavo fotografij, posnetih v hribih. Nепrestano bodo skrbeli za nov kader, ki ga bodo pritegnili s predavanji in filmi, ter ga ustrezno usposobili za obhod v hribe. Ko pa jim bodo denarna sredstva dopuščala, bodo priskrbeli tudi skupno opremo, kot so šotori, cepini, prva pomoč in drugi pripomočki.

Iz delovnega programa je razvidno, da so metliški planinci, čeprav živijo v nižini — ali prav zaradi tega — vzeli planinarjenje zares, iz česar lahko sklepamo, da se bo ta dejavnost v Metliki pa razmahnila.

M. K.

Spet na vadbo v Kočevje

Športniki zadovoljni s športnimi objekti ter prehrano in bivanjem v hotelu Pugled in Gozdarskem domu

Po večletnem premoru so nekatera zunanja športna društva spet spoznala, da je športni center v Kočevju en najlepših in najugodnejših za vadbo. Med letošnjimi počitnicami so zato odkrite in pokrite športne površine dobro izkoristili za pripravo na jesensko tekmovalništvo.

Športni center je oddaljen od mesta le pet minut. Leži tik pod vznožjem Mestnega vrha (1022 m) in ob robu gozda. Podnebje je ugodno za zunanjo vadbo, v primeru slabega vremena pa je dovolj prostora za vadbo v pokritih telovadnicah in bazenu.

V drugi polovici avgusta je bilo v Kočevju na treningu 16 košarkaric KK Ježica, ki igrajo v prvi zvezni košarkarski ligi. Konec avgusta in v začetku septembra pa je tu vadilo 15 košarkaric KK Ilirija iz Ljubljane in 18 košarkaric KK Murca iz Osjeka. Oba ta kluba nastopata v drugi zvezni ligi.

Nogometaši športnega društva „Breg“ iz pobratene Doline pri Trstu so v Kočevju vadili skoraj ves avgust. Z njimi so prišli na vadbo v Kočevje še mlajši igralci nogometne ekipe Rojanese, ki tui že nekaj let sodelujejo z NK „Breg“ iz Doline.

Trenerji in igralci iz zamejstva so bili navdušeni nad športnimi objekti, podnebjem, gostoljubjem domačinov in prehrano. Oba kluba iz zamejstva sta zato že sklenila s športnim centrom Kočevje dogovor za vadbo v prihodnjem letu. Kaže tudi, da bo zdaj, ko je športni center dobil potrebne priprave in orodja, v Kočevju še več zanimanja za vadbo.

Bojan Arko

Berte
»Dolenjski list«

TURISTIČNE ZANIMIVOSTI

PRIPRAVLJA JANKO SAJE

TEDENSKE TURISTIČNE INFORMACIJE ŠT. 35/82

Celje — Do 19. septembra bo v Likovnem salonu odprta razstava

bronastih malih plastik Lija Vodopivca in olj na platnu Žarka Vreza.

KAMNIK — Turistično društvo Kamnik prireja od 10. do 12. septembra „Dan narodnih noš, razstavo obrti in turizma“. Za obiskovalce bo zanimiva prodaja obrtnih izdelkov, sprevid narodnih noš, prikaz starih kmečkih običajev iz Tuhijske doline in številne zabavne prireditve.

LEVEČ PRI CELJU — V soboto 11. septembra, bo letalski piknik z akrobatskim letalskim programom, srečelovom, plesom ter možnostjo poletov z letali že od 8. ure dalje.

NOVO MESTO — Še do 15. septembra so v Dolenjski galeriji na ogled grafike Vladimira Lamuta.

KRVAVEC — Do preklica vozi žičnica vsak dan od 8. do 18. ure na vsaki dve uri.

KEY PROGRAMI

LJUBLJANA — Kot smo že pred meseci pbročali, je v Ljubljani na Vegovi 2 Kvarner expres odprl novo turistično poslovalnico. Poleg standardnega programa prodajajo zmogljivosti lastnih hotelov v Opatiji. Pripravljajo pa tudi razna zanimiva potovanja po domovini ter strokovne ekskurzije v tujino.

Med domačimi programi velja omeniti „Križarjenje po Kvarnerju“ z lastnima ladjama „Vladimir Nazor“ in „Osijek“. 2-dnevni program obsega prihod z vlakom na Reko, nato pa nadaljevanje poti z eno izmed omenjenih ladij do Malega Lošinja. Gosti bodo nastanjeni v hotelih v naselju „Sunčana uvala“. Poleg otoka Lošinja bodo potniki videli še otoka Silbo in Olib. Od hotela sta 22. in 29. septembra — torej v času, ko je križarjenje izredno prijetno.

3-dnevni program vključuje poleg nočitve v Sunčni uvali tudi obisk in nočitev na otoku Rabu v hotelih Imperial in Istra.

Med strokovnimi ogledi velja omeniti obisk knjižnega sejma v Frankfurtu 5. oktobra in razstavo „1000 let muranskega steklarstva“ ter bienale v Benetkah dne 16. septembra.

Dolenjem se ni potrebno prijavljati pri Kvarner expresu v Ljubljani. To lahko opravijo pri pooblaščenih agenciji GLOBTOUR v Novem mestu.

KRAVJI BAL V BOHINJU

Bohinj — Turistično društvo Bohinj je pripravilo za 12. septembra ob 10. uri tradicionalni „Kravji bal“ na prireditvenem prostoru v Ukancu. Obiskovalci si bodo lahko ogledali prihod planšarjev s čredami v dolino, folklorne nastope in druge prireditve. Postregli pa bodo tudi z značilnimi planšarskimi jedmi. Bohinjci vabijo medse obiskovalce že v soboto, saj je dovolj prostora v hotelih in pri zasebnikih. Bohinjski kot pa nudi obilo možnosti za izlete.

DAN PLANINCEV NA LISCI

SEVNICA — Planinsko društvo Lisci iz Sevnice bo organiziralo 12. septembra pri Tončkovem domu na Lisci ob 10,30 osrednjo proslavo dneva planincev. Sevnški in posavski planinci bodo to srečanje posvetili tudi 80-letnici Jurkove kočje, 50-letnici novega planinskega doma na Lisci in 30-letnici obnove sedanjega Tončkovega doma na Lisci.

SMUČARSKI PROGRAM KOMPAS

LJUBLJANA — Ljubljanski Kompas objavlja za konec septembra že smučarski program za sezono 1982/83. Pravijo, da so občutno povečali število ležišč v prenočitvenih objektih v domovini. Pri Komparu zatrjujejo, da bodo lahko ustregli različnim željam le, če se bodo interesi pravočasno prijavili. Morda se komu zdi razmišljanje o smučanju ob sedanjih sončnih pripekah prezgodaj. Program pa bo kmalu nared. Na uho povedano: „Tudi na Vzhodu in Zahodu bo nekaj“ Na možnosti in pogoje pa bo treba počakati na program. Reklame za inozemski program, kot kaže, še nekaj časa ne bo. Zatorej bodo najboljši informator same Kompasove poslovalnice v Ljubljani, Ribnici, Novem mestu ter v drugih krajih. Od oktobra dalje pa še v Litiji (v stavbi Beograjske banke) in Krškem v Mercatorjevem nakupovalnem centru.

ZLATARSKA RAZSTAVA V CELJU

CELJE — Od 17. do 25. septembra bo v Lapidariju Pokrajinskega muzeja v Celju Zlatarna Celje priredila že 16. zlatarsko razstavo.

Prireditelj je povabil k sodelovanju tudi ostale jugoslovanske proizvajalce nakita, samostojne obrtnike zlatarje ter oblikovalce iz domovine in tujine.

Razstavni prostor bodo ozaljšali s stvaritvami s področja oblikovanja nakita in plemenitih kovin, izdelki za serijsko in individualno proizvodnjo in umetniško oblikovanimi predmeti.

Razstavo, ki bo odprta vsak dan od 9. do 18. ure, bo spremljalo več zanimivih prireditev.

SREDNJA ŠOLA TEHNIŠKIH USMERITEV NOVO MESTO

Ul. Milke ŠOBAR—Nataša komisija za delovna razmerja

RAZPISUJE prosta dela in naloge:

1. čiščenje prostorov (4 delavke)
2. posredovanje telefonskih pogovorov, fotokopiranje in obveščanje (1 delavec)
3. laborant za fiziko (1 delavec) — srednja izobrazba
4. učitelja obrambe in zaščite
5. učitelja praktičnega pouka za elektroniko — inž. elektronike
6. dveh učiteljev matematike — prof. matematike ali dipl. inž. katerekoli smeri
7. učitelja strojnih strokovnih predmetov — dipl. inž. strojništva
8. učitelja kemije — prof. kemije ali dipl. inž. kemije

Delovno razmerje sklenemo za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo na naslov: Srednja šola tehniških usmeritev Novo mesto, Ul. Milke Šobar—Nataša (komisija za delovna razmerja).

Razpis velja do zasedbe del in nalog.

573/36-82

ZBOR DELAVCEV DELOVNE SKUPNOSTI SKUPNE STROKOVNE SLUŽBE SIS DRUŽBENIH DEJAVNOSTI BREŽICE

razpisuje na osnovi 49. člena statuta in sklepa zbora delovne skupnosti z dne 2. 9. 1982

PROSTA DELA IN NALOGE TAJNIKA SKUPŠČINE ZDRAVSTVENE SKUPNOSTI

za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Poleg splošnih, zakonsko določenih pogojev, morajo kandidati izpolnjevati še naslednje:

— visoka izobrazba družboslovne smeri in 3 leta ustreznih delovnih izkušenj

— višješolska izobrazba družboslovne smeri in 5 let ustreznih delovnih izkušenj

— sposobnost razvijanja samoupravnih socialističnih odnosov

Kandidati naj svoje ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo kadroviski službi v 8 dneh po objavi.

Kandidate bomo o izbiri obvestili po izvedenem postopku pridobitve soglasja skupščine občinske zdravstvene skupnosti o sklenitvi delovnega razmerja.

36 (1726) 9. septembra 1982

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 9. septembra - Peter Petek, 10. septembra - Dan mornarice
Sobota, 11. septembra - Erna Nedelja, 12. septembra - Gvido Ponedeljek, 13. septembra - Janez Torek, 14. septembra - Milana Sreda, 15. septembra - Melita Četrtek, 16. septembra - Ljudmila

LUNINE MENE
10. septembra ob 18.19 - zadnji krajec

KINIO

BRÉŽICE: 10. in 11. 9. italijanski barvni film Krvavi avtopstop, 12.

in 13. 9. jugoslovanski barvni film Ljubi, ljubi, toda glave ne izgubi. 14. in 15. 9. ameriški barvni film Diamantni rez.
CRNOMELJ: 9. 9. ameriški film Kaskader. Od 10. do 12. 9. ameriški film Lov za izgubljenim zakladom. 12. 9. italijanski film Dobre vesti. 13. in 14. 9. hongkonški film 36. komora Shaolina. 16. 9. nemški film Plod nedolžnosti.
KRŠKO: 11. in 12. 9. francoski film Zandar iz San Tropa. 15. 9. italijanski film Jastog za zajtrk. 16. 9. ameriški film Vrtnica.
KOSTANJEVICA: 11. 9. ameriški film Nesreča na liniji 401. 12. 9. italijanski film Otok piratov. 15. 9. italijanski film Reka velikega obilja.
SEVNICA: 10. 9. ameriški film Eden proti vsem. 11. in 12. 9. hongkonški film Clovek pajek proti zmagaj. 15. in 16. 9. nemški film Španske olive.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

HIŠNI SVET, Zagrebška 14, Novo mesto, išče snažilko. Informacije pri tov. Simoniču, Zagrebška 14, Novo mesto.

STANOVANJA

TROSOBNO STANOVANJE v Smartnem pri Litiji zamenjam z enakim ali dvosobnim v Brežicah. Pokličite dopoldne na telefon 61-782.

GA. SONJERO ali sobo s kuhinjo (po možnosti opremljeno) v Novem mestu ali Trebnjem nujno išče uslužbenka. Cenjene ponudbe na telefon (061) 347-330.

GARSONJERO v Novem mestu najamem. Ponudbe pod šifro: „REDNI PLAČNIK“ ali po telefonu 85-180.

SOBO oddam ženski (nekadilki, brez obveznosti) za pomoč v gospodinjstvu. Naslov v upravi lista (3913/82).

Motorna vozila

PRODAM Z 101, 1978. Informacije popoldan, tel. 22-711, (int. 534)

ZASTAVO 750, v voznom stanju, prodam. Levčar, Paderšičeva 34, Novo mesto.

ZASTAVO 750 L, letnik 1977, prodam. Špelko, Drska 45 a, Novo mesto.

FIAT 600 D, letnik 1959, prodam. Telefon (068) 21-702 (dopoldne).

LADO 1200 L, letnik 1978/4, odlično ohranjeno, prodam ali zamenjam za ZASTAVO 750. Hrovatič, Stranska vas 1, Novo mesto.

ZASTAVO 750, letnik 1974, dobro ohranjeno, prodam. Cena po dogovoru. Ivan Vivodinač, Cerov log 13, Sentjernej.

NSU 1200 C prodam. Silvester Polenčič, Vrbovce 9, Sentjernej.

GOLF Diesel prodam. Badovinac, Ilke Vaštetove 17, Novo mesto, telefon 22-349.

YUGO 45, letnik april 1982, prodam. Informacije popoldne: Stritarjeva 1, Novo mesto, telefon 21-406.

VOLKSWAGEN 1300, letnik 1971, prodam. Informacije na telefon 24-009.

LADO 1500 SL, maj 1980, prodam ali zamenjam za dve leti star R 4 z doplačilom. Telefon 24-648.

SPORTNO KOLO „ROG“ na deset prestav, skoraj nov, prodam. Telefon 23-355.

ZASTAVO 101, letnik 1977, po ugodni ceni prodam. Papež, Gor. Gradišče 6, Dol. Toplice.

Z 750, letnik 1975, prodam. Telefon 25-073 (vsak dan od 17. do 19. ure).

LADO KARAVAN, staro tri leta, prodam za 15 M. Franc Kovač, Segova 58, Novo mesto, telefon 23-974.

ZASTAVO 126 P, letnik 1980, prodam. Leopold Zupančič, Dol. Gradišče 10, Sentjernej.

LADO 1500 S, april 1982, prodam. Momčilo Pavlovič, Nad mlini 24, Novo mesto, ogled od 15. ure dalje.

POD S PRAGOVI, nov, originalni, za Diano 6 prodam za 4.000 din. Telefon (068) 23-344 (popoldne).

GOLF JGL, tovarniško nov, prodam. Telefon (068) 85-718, sobota od 17. do 20. ure in nedelja od 9. do 12. ure.

MINI 1000, letnik 1971, registriran od 4. 9. 1983, prodam. Telefon 25-201.

LADO 1600, letnik 1980, dobro ohranjeno, prodam. Telefon 21-082.

Vse dele ZAPOROŽCA (ZAZ) prodam zelo poceni. Telefon 21-601.

LADO KARAVAN, staro eno leto, po ugodni ceni prodam. VESELIČ, gostilna Podzemelj, telefon 56-665.

SKODO 105 L, letnik 1979, ugodno prodam. Marjan Božičnik, Dol. Leskovec 79, Brestanica.

DIANO, letnik 1978, dobro ohranjeno, poceni prodam. Telefon 23-240.

VW 1200, 1965, registriran, ugodno prodam. Gotna vas 28 a, Novo mesto, telefon (068) 21-361.

TOVORNI AVTOMOBIL (6 t nosilnosti), letnik 1975, za špedicijo, pogodbeno vezan z delom, prodam ali menjam za osebni avtomobil. Telefon 23-826 (dopoldne).

ZA 50.000 din prodam karamboliran (sprednji levi del) R 4 TLS, letnik 1977. Prevoženih ima 55.000 km in je registriran od 16. februarja 1983. Ogled je možen vsak dan od 14. do 18. ure. Jože Škulj, Trstenik 5, Mirna.

ZASTAVO 750, letnik 1075 (školkar 1978), MOPED 15 SLC in harmoniko Lubas, novo, originalno avstrijsko (Be, Es, As) in melodijo CFB prodam. Dušan Zbogar, Se-mič 1.

SKODO 1000 MB, celo ali po delih prodam. Avbar, Bršljin 14, Novo mesto, telefon 21-202.

ZASTAVO 1300, letnik 1974, vozno, neregistrirano, prevoženih 72.000 km, z novimi rezervnimi deli (blatniki, prednja maska, šest gum, leto dni star akumulator) in drugo opremo prodam za 20.000 din. Zvone Jelenc, 68230 Mokronog 21.

ZASTAVO 101, letnik 1980, prodam. Telefon 24-374.

FAP 15-16 prodam. Telefon (068) 21-140.

ZAPOROŽCA, letnik 1975, kompletne ali po delih prodam. Bon, Zagrebška 15, Novo mesto.

PONY KOLO prodam. Marjan Hočvar, Kristanova 24/7, Novo mesto, telefon 24-784.

ZASTAVO 750, letnik 1971, ugodno prodam. Anton Hrastar, Simolenja vas 15, Novo mesto.

TOVORNI TRIKOLESNIK (apikaro) prodam. Anton Oven, Šentlovrenc 25, Velika Loka.

ZASTAVO 750, 12/1979, prodam. Gačša, Zolja vas 1, Novo mesto.

D 6, letnik 1976, prva registracija decembra, prodam za 4,5 M. Informacije od 6. do 14. ure na telefon (068) 71-244. Ogled možen v petek od 18. do 20. ure ali v soboto in nedeljo v dopoldanskem in popoldanskem času. Gizele Ulaga, Gubčeva 8, 68250 Brežice.

ZASTAVO COMFORT, skoraj novo, prodam. Telefon 24-712 (popoldne).

ZASTAVO 101 mediteran, letnik 1981, prodam. Zobarčič, Ragovska 9, Novo mesto.

ZASTAVO 101 L, letnik oktober 1978, rdeče barve, dobro ohranjeno, prodam za 13 M. Telefon 25-393.

ZASTAVO 101, letnik 1976, karoserija obnovljena in na novo lakirana, prodam. Telefon 22-441, int. 330, od 6. do 14. ure.

MOTOR AVTOMAT 3 M prodam. Kristan, Ratež 21, Brusnice.

Kmetijski stroji

KOMBANJ Glas Evropa 2,20 m, dober za delo, prodam. Informacije popoldne od 15. ure dalje na tel. (061) 554-957.

NAKLADALNO PRIKOLICO (30 kp) prodam. Jože Križan, Podzemelj 7, Gradac.

KOMBANJ CLAAS s prešo, širina kose 2,30 m, prodam. Franc Kožar, Pristava ob Krki 15, 68312 Podbočje.

KOSILNICO BCS 110 prodam. Martin Novak, Cirknik 13, 68233 Mirna.

TRAKTOR Ferguson IMT 533 (600 delovnih ur) prodam. Sintič, Oštrc 11, Kostanjevica na Krki.

TRAKTOR Zetor 25 in puhalnik Tajfun prodam. Tone Cvelbar, Zameško 19, Sentjernej.

CISTILNICO za čiščenje žita v dobrem stanju prodam. Cena po dogovoru. Milan Krevs, Hrstje 13, Mirna peč.

MLATILNICO, dobro ohranjeno, prodam. Alojz Mrak, Stanežiče 63/b, Sentvid (Ljubljana).

PRODAM

OVNA, plemenskega, prodam. Izidor Vovk, Dvor 14.

Pevsko ozvočenje MONTABO (200 W) prodam po zelo ugodni ceni. Jože Avguštin, Poljane 15, Dolenjske Toplice.

DVE LEŽIŠČI in SESALEC za prah (600 V) prodam za 5.000 din. Telefon 24-821.

POGRAD prodam. Štefka Bojanc, Kristanova 53, Novo mesto.

Pevsko ozvočenje MONTABO (200 W) in ECHO prodam. Ivan Meleh, Gor. Straža 86, 68351 Straža.

NAVADNI HARMONIJI (melodija GCF in hohner CFB) prodam. Hudoklin, Brusnice 32.

TERMOAKUMULACIJSKO PEČ AEG (4,5 KW) prodam. Tel. 25-728 (od 18. ure dalje).

TERMOAKUMULACIJSKO PEČ (2 KW), staro tri leta, prodam. Telefon 22-757 (od 15. do 18. ure).

SPRINGER ŠPANJELE z rodovnikom, stare dva meseca, prodam. Ulica talcev 11, Novo mesto. Novo mesto.

PRODAM zadnji traktorski gumi (10 x 28) za traktor IMT 533-39 ter 5 gumi „tepihov“ za hlev. Telefon 85-768.

OTROSKI ŠPORTNI VOZIČEK z ločljivim sedežem, skoraj nov, prodam. D. Vovk, Valantičevo 17, Novo mesto.

Dva jogi posteljna vložka, širine 90 cm, prodam. Zerjal, Koštalova 11, Novo mesto, telefon 21-644.

UGODNO PRODAM gumi voz (16 kol), prašiča, težkega 100 kg, in SKODO, letnik 1971 - po delih. Vojko Novak, Črešnjice 58 pri Cerkljah ob Krki.

HIDROFOR (90 l), trifazni, prodam. Mirna peč 8.

PRODAM zamrzovalno skrinjo, hladilnik, kolo, motorno kolo, kavč, mizo in klop. Ogled vsak dan od 18. ure dalje. Naslov v upravi lista (3908/82).

PRODAM 1000 kg grozdja (šmarnice). Vse informacije dobite pri Smrekarju, Goriška gora 7, Škocjan.

PRODAM pet kranjčev in deset AŽ panjev. Čebele so zdrave. Jože Mišmaš, Bodganja vas 14, Žužemberk.

VINSKI SOD (800 l) prodam. Naslov v upravi lista (3909/82).

PRODAM 1200 kosov strešne opeke Novoteks rdeče barve v Leskovcu pri Krškem. Telefon (061) 832-277, naslov Jože Rutar, Kranjska 4 b, 61240 Kamnik.

KAVC, dva manjša fotelja, muzico, omarico za televizijo in večjo preprogo ugodno prodam. Naslov v upravi lista (3910/82).

V Sremiču pri Krškem prodam vinograd, smrekove fosne (5 cm), hrastove fosne (5 cm) in smrekove deske (3 cm), vsakega 1 m3. Naslov v upravi lista (3911/82).

OTROSKI VOZIČEK (globok), malo, rabljen, prodam. Informacije na telefon 24-309.

Prodam GROZDJE (šmarnico) na trti. Anton Bakšič, Koroška vas 4, Novo mesto.

KAD za grozdje (1200 l), dobro ohranjeno, prodam. Naslov v upravi lista (3912/82).

KRAVO, dobro mlekarico, brejo s četrtim teletom v devetem mesecu, prodam. Jožefa Kovačič, Sentjurje 23, Mirna peč.

ELEKTRIČNI ŠTEDILNIK, dobro ohranjen, poceni prodam. Informacije na telefon 24-009.

JUNCA sive barve, težkega približno 400 kg, prodam. Franc Može, Verdun 14, Stopiče.

TERMOAKUMULACIJSKO PEČ AEG (2,5 KW), novo, prodam. Zagorc, Vrh 2, Sentjernej.

PRODAM rabljena tri tridelna zastekljena okna (140 x 120 cm). Koštalova 24, Novo mesto.

MLADIČE - špringer španjel, stare tri mesece, z rodovnikom, prodam. Tonček Žnidaršič, Sentjernej, n. h.

PLETILNI STROJ Regina, enoredni, rabljen, prodam. Gotna vas 28 a, Novo mesto, telefon (068) 21-361.

1 m3 suhih smrekovih desk (plohov - 5 cm) prodam. Silvo Šobar, Dobindol 20, Uršna sela.

ČOLN Elan 400, dolžine 420 cm, in TOMOS 18, malo rabljen, s komandami prodam. Marjan Čučnik, K Roku 73, Novo mesto.

KUPIM

HIŠO v krški občini kupim. Naslov v upravi lista (3915/82).

Iskrena hvala vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem za nesebično pomoč v težkih trenutkih, za darovano cvetje in vence ter spremstvo pokojnega na njegovi zadnji poti. Zahvalo smo dolžni tudi njegovim delovni organizaciji ALPETOUR - tož tovarni promet Kranj, tov. Francu Petraču za poslovilne besede ob odprtem grobu, Zdravilišču Dolenjske Toplice za pomoč, tov. Tonetu Bučarju za poslovilni govor pred pokojnikovim domom, pevcem in godbi, delovnim kolektivom za podarjene vence in izrečeno sožalje; Krki, tovarni zdravil-tož INSTITUT, SGP Pionir Novo mesto, Zavodu za rezerve Silosu iz Straže. Posebna zahvala velja zdravstvenemu osebju pljučnega oddelka bolnišnice Novo mesto za lajšanje bolečin pokojnemu in pacientoma tov. Zupančiču in tov. Petru Kastelicu, ki sta pokojnemu nužila pomoč v zadnjih dneh življenja. Še enkrat prav vsem iskrena hvala!

Neutolajljivi: žena Marija, sin Igor, hčerka Darja z možem Bojanom, vnuček Klemen, Gorazd z ženo Damjano, mama, brat Jože s sinom, brat Bine z družino, sestra Fani z družino, tete in ostalo sorodstvo

Dolenjske Toplice, Podturn, K. Kambelovac, Novo mesto, Grosuplje, Domžale, Jarše, Ljubljana, Celje, Laško, Koper

ELEKTROVARILNI APARAT kupim. Anton Oven, Šentlovrenc 25, Velika Loka.

LESNIKE (jedrca) kupim po 900 din za kg. Rostohar, 4. julija 48, Krško, telefon (068) 71-746.

STAREJŠO ENODRUŽINSKO HIŠO v okolici Novega mesta, Dolenjskih Toplic ali Grosuplje kupim. Plačan v dinarjih ali devizah. Naslov v upravi lista (3905/82).

KASON za FAP, dolžine 5 do 6,20 m, kupim. Informacije na telefon 23-219.

POSEST

Majhno staro HIŠICO z vrtom v Radovici 67, Metlika, prodam. Hiša je primerna za ostarele. Marija Kovač, Vače 57, 61252 Vače.

GRABENO PARCELO prodam. Ogled vsak dan od 16. do 19. ure na naslov, ki je v upravi lista (3914/82).

NJIVO (70 arov) v bližini Boršta prodam. Informacije pri Jožetu Pungercarju, Bošt 11, Cerklje ob Krki, telefon (064) 45-044.

ZEMLIŠČE (njiva, pašnik, sadovnjak - 150 arov), primerno za vikend in podobno, v Bučerci pri Krškem prodam. Ponudbe na naslov Stjepan Stefanac, Paška 37, Zagreb, telefon (041) 514-795.

VINOGRAD za novo zidnico v Sremiču prodam. Voda in elektrika, dostop z vsakim vozilom. Informacije na telefon (068) 25-237 po 18. uri.

PARCELO za gradbenim dovoljenjem, primerno tudi za obrtnike, v Šentlovrencu pri Trebnjem prodam. Telefon (064) 61-179.

ZAZIDLJIVO PARCELO z lokacijsko dokumentacijo v Cegelnici prodam. Naslov v upravi lista (3906/82).

RAZNO

IŠČEM mlajšo upokojenko za varstvo otroka na domu. Majda Jurkas, Crnc 68, 68250 Brežice, telefon 62-530.

66-letna upokojenka želi spoznati upokojenca ali upokojenko za skupno gospodinjstvo. Naslov v upravi lista (3907/82).

ŽAGAM drva. Kličite na telefon 24-752 (od 18. ure dalje). Lado Perme, Kotarjeva 4, Novo mesto.

IŠČEM UČITELJA GLASBE, ki bi bil pripravjen poučevati igranje na harmoniko na domu. Plačam dobro. Vesmin Kajtazovič, Kettejev drevored 41, Novo mesto, telefon 23-422.

ŽENSKO za manjšo pomoč v gospodinjstvu iščem. Informacije na telefon 25-237 po 18. uri.

VDOVEC, upokojen, s svojo hišo in nekaj zemlje, na lepem kraju v bližini Novega mesta, želi spoznati žensko od 55 do 70 let za skupno življenje. Poroka ni izključena. Oglasite se na naslov, ki je v upravi lista (3904/82).

DEKLE, ki bi rada nadaljevala šolo, tečaj ali se zaposlila, sprejemam in ji pomagam. Kaplan, Galjevica 14, Ljubljana.

LEPE PROSTORE za mirno obrt ali pisarne v centru Novega mesta oddam. Informacije na telefon (068) 25-237 po 18. uri.

PREKLICI

FRANC MATKO, Gabrje 131, Brusnice, prepovedujem RADU GAZVODI iz Brusnic prihajanje v mojo hišo, sicer ga bom sodno preganjal.

ANTON DRGANČ, Zbure 42, Šmarješke Toplice, opozarjam FRICA LESJAKA iz Zbur, naj si ne lasti pridelkov po mojih njivah in naj mi povrne škodo (najkasneje v 10 dneh), katero je povzročil. V nasprotnem primeru ga bom sodno preganjal.

AVSEC ALOJZ, Mali Slatnik 16 prepovedujem vsako vožnjo po moji parceli na Malem Slatniku TURK FRANCU, iz Rateža. Če z vožnjo ne bo prenehal ga bom sodno preganjal.

OBVESTILA

Ob 80. rojstnem dnevu iskreno čestitamo FRANCU DULARJU iz Prečne in mu želimo še mnogo zdravih let. Zena, hčerki in sin z družinami, 9 vnukov in 4 pravnuki.

Dragemu ALOJZIJU ERJAVCU iz Brezove rebri 7 pri Ajdovcu iskreno čestitajo za 90. rojstni dan žena Justina, hčerka Justa z družino in sorodniki.

OBVESTILA

SOBOSLIKARSTVO IN PLESKARSTVO Ivan BOBIČ, Partizanska 21, Novo mesto, telefon 21-115. Cenjene stranke obveščam, da bo delavnica za zaščito avtomobilov redno obratovala od 13. septembra dalje vsak dan od 6. do 15. ure. Se priporočam!

SERVIS ZA ŽAGE. V Dobovi pri železniški postaji na novo obratuje pooblaščen servis za motorne žage „PARTNER“. Popravljamo tudi druge tipe motornih žag. Priporočila se Ljubomir BUKOVINSKI, Dobova 60 a.

12-, 13-, 14-, 15- in 16-colske gumi vozove, nove, prodam za konjsko, volovsko ali traktorsko vprego. Delamo tudi vse vrste traktorskih prikolic in osovine za traktorske prikolice. Dostava na dom po dogovoru. Priporočila se STANE BULC, Jurčkova pot 73, Ljubljana - Rakovnik!

OSNOVNA ŠOLA inž. Janeza Marentiča 68332 GRADAC

Komisija za delovna razmerja razpisuje dela in naloge učitelja razrednega pouka (s polnim delovnim časom za določen čas).

Pogoj: dokončana pedagoška akademija, oddelek za razredni pouk. Nastop dela takoj.

Prijave pošljite v roku 15 dni po objavi na naslov: Osnovna šola inž. Janeza Marentiča, Podzemelj, 68332 Gradac v Beli krajini.

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: DITC, tozid Časopis Dolenjski list, Novo mesto
USTANOVITELJ LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Niko Rihtar.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Lagan (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Bojan Budja, Zdenka Lindič-Dragaš, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Prime, Drago Rustja, Jbže Simčič, Jožica Teppy, Ivan Zoran in Alfred Železnik. Tehnični urednik Priloge: Dušan Lazar. Ekonomska propaganda: Janko Seja, Izток Gačnik in Marko Klinc.

IZHAJA vsak četrtek - Posamezna številka 12 din. Letna naročnina 480 din, plačljiva vnaprej - Za delovne in družbene organizacije 960 din - Za inozemstvo 960 din ali 23 ameriških dolarjev oz. 52 DM (oz. ustreza druga valuta v tej vrednosti) - Dnevni račun 52100-620-170-32000-009-8-9 (Ljubljanska banka, Temeljna dolajnska banka Novo mesto).

OGLESI: 1 cm višine v enem stolpcu za komercialne oglase 220 din, za razpise, licit

ZAHVALA

Mnogo prežgodaj nas je v 53. letu starosti zapustil naš ljubljani mož in atek

VANI STUŠEK

iz Tržišča

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, pokojnemu darovali cvetje in ga spremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se župniku za lepo opravljeni cerkveni obred, pevcem, govornikom in gasilcem. Zahvaljujemo se tudi zdravniškemu osebju internega oddelka novomeške bolnišnice za večletno zdravljenje in lajšanje trpljenja med boleznijo. Vsem skupaj in vsakemu posebej iskrena hvala za nesebično pomoč in izrečno sožalje v bolečih in težkih trenutkih ob izgubi našega moža in atka.

Žalujoči: žena Ida, hčerka Andreja in sin Janez

ZAHVALA

V 45. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, stara mama, hčerka, sestra in teta

FRANČIŠKA BOŽIČ

iz Vel. Podljubna

Iskreno se zahvaljujemo zdravstvenemu osebju oddelka za intenzivno terapijo splošne bolnišnice v Novem mestu, vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečno sožalje, OOS Novomontaže in sodelavcem mizarstvu ILAR, OOS LJK Kočevje, ŽTP Novo mesto, Kirurškemu oddelku bolnice, vaščanom in mladini Velikega Podljubna za podarjene vence. Hvala kaplanu za opravljeni obred, pevcem KUD Ruperč vrh za zapete žalostinke in vsem, ki ste nam na kakršenkoli način pomagali in pokojno v tako velikem številu spremili na zadnji poti do preranega groba.

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

V 60. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, ata, stari ata, brat in stric

IVAN HROVATIČ

iz Koroske vasi 18

Ob boleči zgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom in znancem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali, izrekli sožalje, pokojnemu darovali vence in cvetje ter ga spremili na njegovi zadnji poti. Hvala organizaciji ZZB, govorniku tov. Jožetu Murglju za poslovilne besede doma, družini Prime, sodelavcem IMV, Elektrotehne, osnovne šole Sentjerne in župniku za opravljeni obred. Še enkrat vsem iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Ob težki izgubi naše drage mame, tašče in sestre

MARIJE JAKŠA

Podreber 3, Semič

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam ob tem težkem udarcu stali ob strani. Posebno zahvalo smo dolžni IMV-obrat Semič, sosedom za vso pomoč, DU Semič, kaplanu za opravljeni obred, darovalcem vencev in cvetja in vsem, ki so drago pokojnico spremili na njeni zadnji poti.

Žalujoči: sin Alojz z ženo Vido, brat Lojz in ostalo sorodstvo

Podreber, Argentina, dne 2. 9. 1982

ZAHVALA

Zapustila sta naša draga starša, oče v 83. letu in mama v 88. letu starosti.

JOŽE IN ANA RAJER

iz Ždinje vasi

Hvala vsem, ki ste pokojna spremili na zadnji poti, jima darovali cvetje, nam pa izrekli sožalje. Zahvala velja zdravstvenim delavcem žilnega oddelka Novomeške bolnišnice za lajšanje bolečin očetu in dermatološkega oddelka za vso skrb in nego mami. Iskrena hvala duhovnikom za lepo opravljeni obred.

Vsi njuni

ZAHVALA

Nenadoma nas je zapustil dragi mož, ati, stari ata, brat, stric in svak

VINKO ZAKŠEK

iz Krajnih brd pri Blanci

Ob težki izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam izrekli sožalje, pokojnemu darovali vence in cvetje ter ga spremili na zadnji poti, nam pa kakorkoli pomagali. Hvala sosedom za nesebično pomoč. Posebno se zahvaljujemo Kovinarski Krško za darovana vence in sodelavcem za denarno pomoč. Jutranjki iz Sevnice za vence in pomoč, sodelavcem DSSS „Djura Salaja“ - Krško za vence in OŠ Blanca za cvetje. Hvala govorniku za slovo od domače hiše in govorniku ob odprtem grobu, pevcem iz Brestanice ter župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: žena Tončka, hčerke Marjetka, Tatjana z možem in Slavica, vnukinja Janja, bratje in sestre ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 75. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga mama in stara mama

CECILIJA SLADIČ

iz Dol. Kamenc

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste z nami sočustvovali, nam izrekli sožalje, pokojni poklonili cvetje in jo spremili na zadnji poti. Zahvaljujemo se zdravniškemu osebju bolnišnice v Novem mestu, kjer so ji lajšali ure v hudi bolezni. Posebna zahvala velja župniku za opravljeni obred, sodelavcem Novoteksa za podarjena vence ter udeležbo na pogrebu, sosedom Planinškovič, Kisovčevim in Redkovim, ki so nam nesebično pomagali v žalostnih trenutkih.

Vsi njeni

V SPOMIN

14. septembra bo minilo leto dni, odkar nas je zapustila naša draga mama, babica in prababica

ALOJZIJA KURENT

iz Kamnja pri Sentrupertu

Spomin nanjo bo vedno živ in tudi čas ne izbrše bolečin. Hvala vsem, ki obiskujete njen grob, ji prinašate cvetje in prizigate svečke.

Vsi njeni

V SPOMIN

4. septembra je minilo pet let, odkar je prenehalo biti predobro srce našega moža, očeta in starega očeta

STANISLAVA ŠUMEJA

iz Veniš pri Leskovcu

Teško je življenje brez tebe in praznina v domu, katerega si s tako ljubeznijo gradil. Vsem, ki se ga še spominjate, se zahvaljujemo!

Vsi njegovi

NUKLEARNA ELEKTRARNA KRŠKO (v ustanavljanju)
68270 KRŠKO

objavlja prosta dela in naloge:

1. pomožnega kmetijskega delavca
2. čistilke (15 delavcev)
3. pomožnega delavca na vzdrževanju (12 delavcev)

POGOJI:

pod 1.:
- PK delavec
- 4 mesece delovnih izkušenj
- poskusno delo 3 mesece

pod 2.:
- NK delavec
- 2 meseca delovnih izkušenj
- poskusno delo 3 mesece

Pod 3.:
PK delavec
- 6 mesecev delovnih izkušenj
- poskusno delo 3 mesece

Kandidati naj pošljejo svoje vloge v 15. dneh od dneva objave.

Odgovore bodo prejeli v 30. dneh po izteku prijavnega roka.

875/36-82

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 26. avgusta do 1. septembra so v novomeški porodnišnici rodile: Nevenka Pavlič iz Krmeja - Dragana, Milena Masnik iz Trebnjega - Manco, Anica Totter iz Gribelj - Urško, Nada Gril iz Ručevca - Jasno, Slavica Mirt iz Govejega dola - Marjano, Ivanka Bartelj iz Jablana - Majo, Antonija Kočevar iz Dragomlje vasi - Majo, Anica Stefančič iz Špeharjev - Bojana, Olga Sotošek iz Črnomlja - Igorja, Viktorija Berus s Trške gore - Aleša, Katica Mirtič iz Učakovcev - Valentina, Marija Tutin iz Gabrja

Natalija, Božica Damjanovič iz Dola - Danijelo, Silva Vesel iz Goleka - Simona, Zdenka Tekavec iz Velikega Nerajca - Romana, Magdalena Sinkovec iz Dolnjega Mokrega polja - Janjo, Ljudmila Pihler iz Puščave - Tejko, Lidija Karin iz Črnomlja - Klemena, Krunoslava Nebesni iz Trebnjega - Andrejo, Mihaela Starič iz Slovenske vasi Darjo, Mihaela Jenžur iz Drnovega - Andreja, Erika Bradica iz Metlike - Marjo, Danica Benkovič iz Skaljevice - Dalibora, Marija Božič iz Velikega Oreška - Petra, Anica Kastelic iz Črnomlja - Matevža, Lidija Stipanovič iz Prušnje vasi Matijata, Neža Pavlič iz Sentjerneje - Petro, Marija Turk iz Sela pri Zajčjem vrhu - deklica, dečka.

Jožica Rolih iz Brusnje - dečka, Martina Kodrič iz Brloga - dečka, Jožica Kočnar z Goleka - deklico in Vida Zupan iz Razdrtega - dečka, Cestitke!

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 27. avgusta do 4. septembra 1982 so v brežiški porodnišnici rodile: Dubravka Sokolovič iz Klokočeva - Kreša, Marjana Dumenčič iz Krškega - Tejo, Metka Smole iz Reštanja - Matejo, Anica Arh iz Strmega rebra - Darka, Jasna Mikulčič iz Bregane - Marka, Majda

Piltaver iz Brežic - Roka, Katica Čakanič iz Ježdovca - Biserko, Vida Tomše iz Črnca - Janeza, Durda Ruklič iz Dubrave - dečka, Anica Sekoranja iz Sevnice - Gorazda in Gregorja, Stefka Komočar iz Mihalovca - Primoža, Brigita Mežič iz Velike vasi - deklico, Marija Pangerčič iz Krškega - dečka, Stanka Macur iz Brestanice - Sanjo, Mira Urek iz Krškega - Nastjo, Silva Šušterič s Senovega - Katarino, Marina Fabekovič iz Rud - Sanjo, Zdenka Zupančič z Malega vrha - Tadejo, Fanika Šušljaj iz Otruševca - Ivano, Jadranka Brlek iz Zaprešiča Kristijana, Antonija Bosina iz Dobove - Marka, Milka Soško iz Dobena - Sasa, Erika Kolman iz Dobove - Zdenko. Cestitamo!

MARJAN JENKO

„Zame je to eno izmed najdražjih in najbolj častnih priznanj, kar sem jih prejel v življenju,“ je dejal Marjan Jenko, ki je bil letos izbran za častnega občana občine Trebnje. „Vesel sem tudi, da so se moja prizadevanja uresničila; trebanjska občina je namreč kot izrazito nerazvita stopila ob bok srednje razvitih. Vse to seveda veliko obeta za naprej, saj so zdaj postavljeni temelji, na katerih bodo Trebanjci lažje gradili svojo prihodnost.“

Marjan Jenko je sicer rojen Mirenčan. Vendar je živel tam samo do leta 1932, potem pa se je odpravil študirat pravo v Ljubljano, ki ga je končal leta 1937. Nekaj let je bil brezposeln, takoj leta 1941 pa se je vključil v vrste narodnoosvobodilnega gibanja. Najprej je deloval v Ljubljani, potem je šel v partizansko vojsko, kjer je bil politični delegat pa komisar čete, brigade in celo načelnik obveščevalnega centra pri glavnem štabu. Vodil je prvi agenturini center, ki je tedaj obstajal v JLA, katerega tipale so segale vse do Italije in Avstrije.

„S pravom se nisem ukvarjal, razen zadnjih osem let, ko sem bil sodnik ustavnega sodišča Slovenije. Zato pa sem bil predsednik republiške komisije za prošnje in pritožbe, predsednik Kluba poslancev, pa župan v občini Ljubljana-Siška, predsednik mestnega sveta Ljubljana. Skratka, nalog in funkcij je bilo dovolj, zato se zdaj ze

prav veselim pokoja, ko bom po štiridesetletnem političnem delu malo izpregel in počel stvari, ki si jih bom izbral sam,“ je dejal.

Vendar to ne bo samo posvečanje lovu – sam pravi, da je bolj nedeljski lovec, ki ljubi sprehode v gozd in branje beletristike pa zgodovinskih in biografskih romanov. Tudi posledje bo bral politične „zadeve“, saj ne bi rad izgubil stika s sodobnim dogajanjem. Nikoli namreč ni bil vajen stati ob strani, vedno je rad posegal v politično življenje, pomagal, svetoval.

Prav njegova pripravljenost za pomoč, za nasvet, je še kako prav prišla tudi trebanjski občini, ki se v zgodnjih letih razvoja ni mogla pohvaliti z lastnim izobraženim kadrom. Marjan Jenko, ki nikoli ni pozabil svoje rodne krajine, je rad pomagal. Najprej kot poslanec organizacijsko-političnega zbora slovenske skupščine, potem kot poslanec republiškega zbora in član drugih organov. V obrazložitvi listine častnega občana piše, da je Marjan Jenko zglede funkcionarja, ki ni izgubil vezi z delovnimi ljudmi in občani, ki so mu takrat zaupali zelo odgovorno poslansko dolžnost. Ni mu bilo žal časa za prihod na sejo občinske skupščine, na zbere volilcev ali na sestanke s preprostimi občani. Prav zaradi tega mu Trebanjci priznavajo precejšnje zasluge za dosedanje razvoj trebanjske občine.

J. S.

Sejem presegel vsa pričakovanja

Kar 20.000 ljudi na nedeljskem ribniškem sejmu – Tudi v čast 900-letnice

Letošnji Ribniški sejem, že sedmi po vrsti, je bil še posebno lepo pripravljen, saj praznuje Ribnica tudi 900-letnico. Obiskalo ga je okoli 20.000 ljudi. Letos je bilo na semnju vsega več kot prejšnja leta. Že v paradi je sodelovalo več krošnjarjev, narodnih noh, godb (tudi iz primorskih mest Piran, Koper in Izola), pevcev in drugih.

V glavni, Seškovi ulici je bilo tudi največ prometa, saj je vsak obiskovalec hotel kaj kupiti ali pa vsaj videti, kako Ribničanje delajo suho robo. Veliko gledalcev so imele tudi ženske pri statvah, ki so tkale iz viter mreže za rešeta. Veliko kupevc in gledalcev so imeli tudi drugi obrtniki, kramarji in ribniška podjetja, ki so svoje izdelke prikazala in prodajala ob Kolodvorski ulici.

Ljubitelji umetnosti so imeli veliko videti na razstavah del udeležencev zadnje ribniške kolonije, ki so jo ob 10. uri odprli v domu JLA, pa na stalni razstavi vseh kipov, ki so jih ustvarili udeleženci-kiparji vseh štirih dosedanjih ribniških kolonij in je znotraj obdizija ribniškega gradu, in na razstavi v Petkovi galeriji, kjer je na temo „Ribnica skozi stoletja“ razstavljal svoja dela domači umetnik Drago Košir. Veliko obiskovalcev je pritegnila tudi razstava vseh domačih društev, katerih dejavnost

je povezana z naravo. Tudi že tradicionalna razstava ročnih del, ki je bila v prostori delavske univerze, je imela kar veliko obiskovalcev.

Ribnica je bila praznično odeta. Povsod so bili mlaji. Največ občudovanja je požel kip akademskega kiparja Staneta Jarma iz Kočevja, ki ga je izdelal prav za to priložnost (visok je kar okoli 8 m) in stoji v

Zlebiču, se pravi pred Ribnico, gledano iz ljubljanske smeri. Zelo dobro je bilo poskrbljeno za hrano in pijačo.

No, skoraj smo pozabili: na otvoritvi sejma, katerega pokrovitelj je bila Zveza obrtnih združenj Slovenije, se je zvrstilo pred mikrofonom na častni tribuni več govornikov, kar pa splošnega vzdušja semnja ni motilo.

JOŽE PRIMC

PELI BODO ZA ZLATE KLOPOTCE

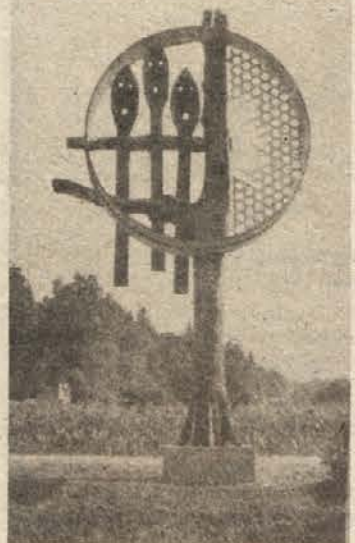
V Mariboru bo to soboto in nedeljo spet festival slovenskih narečnih popevk. Bolj znan je kot „Popevka vesele jeseni“. Prvi dan se bodo pomerili izvajalci 16 novih popevk; v seznamu nastopajočih nismo zasledili nikogar iz dolenskih krajev, to pa seveda ne pomeni, da katera od popevk ne bo ubrana v dolenskem narečju. Drugi festivalski dan bo namenjen reviji najuspešnejših narečnih popevk z vseh dozdajšnjih (tokratni je šestnajsti) festivalov.

„TURISTIČNA“ VESELICA

V nedeljo, 12. septembra, prireja veselico Turistično društvo Trebnje. Veselica bo v Dolenji Nemški vasi pri gasilskem domu od 16. ure dalje. Za veselico je pripravljen bogat srečolov, nastopal pa bo tudi dramski igralec Dare Ulaga. Izkupiček veselice je namenjen delovanju Turističnega društva Trebnje.

V BOHINJU BO SPET KRAVJI BAL

Ako bo v nedeljo, 12. septembra, lepo vreme, se obiskovalcem bohinskega kota obeta pravcata paša za oči in še kaj. Bohinjsko turistično društvo bo v Ukancu spet pripravilo t. i. kravji bal. Videti bo mogoče, kako se planšarji s čredami ob „basengo“ vračajo v dolino, domači folkloristi skupini bosta prikazali gorenjske narodne plese, bohinjski pevci pa bodo peli domače pesmi. S tem zabave še ne bo konec, za ples bodo skrbeli Trgovci, pri pravih trgovcih pa bo mogoče kupiti prenekatero dobroto za pod zob, npr. žganec, kislo mleko, klobase s kislim zeljem, dpmačo zaseko, pujska z raznja, da o zlahtni kapljici ne govorimo.

SPOMENIK SUHI ROBI – Pri Zlebiču, se pravi pred vhodom v Ribnico iz ljubljanske smeri, so te dni postavili tole osem metrov veliko skulpturo, posvečeno suhi robi in suhorobarjem, ki jo je ustvaril akademski kipar Stane Jarm. (Foto: J. Prime)

JUŽNA INAČICA HITRE PROGE

Občinska skupščina v Krškem je maja lani sprejela družbeni plan 1981-1985 in s tem tudi južno inačico dolenske variante hitre proge Ljubljana – Dobova, ki poteka vzporedno s cesto Ljubljana – Zagreb. Savski varianti 2 in 3 sta za Krčane še sprejemljivi, medtem ko inačica 1, ki naj bi potekala prek industrijske cone na levem bregu Save ob jedrski elektrarni, pomeni nesprejemljiv poseg v že obstoječo in predvideno organizacijo v prostoru.

MOST ZA CEVI – Sredi preteklega tedna je preko Krke v Kandiji zrasel nov most, ki so ga postavili delavci Vodnogospodarskega podjetja Novo mesto. Pontonski most je služil zato, da so na njem sestavili kanalizacijske cevi, ki jih bodo tako sestavljene spustili v vodo, potapljači Kluba za podvodne aktivnosti pa jih bodo zasidrati v dno. Kot obljublajo izvajalci, bodo cevi „S“ kanala pričele služiti namenu že spomladi prihodnjega leta. (Foto: J. P.)

GOBARSKA „TORTA“ – Slavku Burgarju so ostrigarice pravkar bogato obrodile na pripravljene slannati kaši.

Domače ostrigarice skozi vse leto

Marsikateri gobar se zaskrbljeno ozira v nebo in gleda na koledar, kajti bliža se zima, ki bo gobarski sezoni neizprosno naredila konec. Slavko Burgar, ki je vrtnar in sadjar na Srednji kmetijski šoli, pa teh skrbi nima. Tudi ko bo zima najhujša, bo v svoji gobarski koloniji, ki jo je uredil v zapuščenem rastlinjaku nekdanje grmske vrtarje, pridelal dovolj svežih gob za zahtevni gurmanski krožnik.

Pridelovanje gob vsekakor ni enostavna stvar, saj so za to potrebni primerni prostori, v katerih je možno vzdrževati visoko vlažnost in stalno temperaturo, potrebno je seme, slama, znanje in seveda natančnost in potrpežljivost. Če imaš to, potem lahko gojiš gobe skozi vse leto. Slavko Burgar jih je v svojem poskusnem „gobjaku“ na Grmu doslej pridelal že več deset kilogramov.

Gre za gobo ostrigar (pleurotus saca), za katero pridelujejo seme Kemijski inštitut Boris Kidrič. To seme je treba pomešati s poparjeno in narezano pšenično ali rženo slamo, nato pa vse skupaj v polivinilastih vrečkah pustiti, da kali v rastišču, ki naj ima temperaturo med 20 in 25 stopinjami. Po štirinajstih dneh je treba vrečko odstraniti in slamo še štirinajst dni zalivati, dokler se ne pojavijo prve gobe.

TONJE JAKŠE

S konji, ko stroj ne more

„Samaraš“ Donić z 12 konji znosil 7.500 metrov drv

Vse bolj negotova preskrba z gorivi daje spet pravo vrednost drvom. Nevšečno je to, da mnogo lepih polen leži tam, kamor gozdarji z vse raznovrstnejšimi stroji ne morejo.

Pri sevniških gozdarjih se že od zime sem mudi Anton Donić z dvanajstimi konji iz Travnika. „Od začetka januarja do sredine avgusta smo tako znosili 7.500 kubikov,“ pojasnjuje Anton. „Drsimo nared za naslednji dan, je treba vstati vsaj ob štirih. Tudi ponoči niso konji nikdar povsem sami, vedno imamo določene

negi „požarnega“ kot v vojski,“ dodaja.

To seveda še niso vse skrbi „samarašev“, kot se imenujejo po nosilih, pripasanih na konje. Z lesom otovorjeni stopajo običajno v vrsti, v gosjem redu. Delo poteka seveda po najgloblji gozdni kotanjah in strmih pobočjih. Običajno živijo „samaraši“ odmaknjeno od ljudi, vsa potrebna dela, tudi podkova, opravljajo sami. Anton je pokazal tudi dele novih samarjev, ki jih iz gabrovega, bukovega in pretežno jesenovega lesa izdeluje kar sam. „Predrago je, da bi vse kupovali,“ pravi. Ze tako je dovolj skrbi s prehrano konj.

A. ŽELEZNIK

LJUBEZEN DO KONJ – Anton Donić je s svojimi konji nazadnje nosil les okrog Lepega Doba, te dni pa odhaja na strmi Čelovnik v loški krajevni skupnosti. Žival ubogljivo dela, če človek dobro ravna z njim. V čredi imajo celo konja, ki kot plesalec spretno prekrži prvi nogi. (Foto: A. Železnik)

Steklina je že v ribniški občini

Po vaseh Loškega potoka (Srednji in Segovi vasi, Travniku in Retjah) so 1. septembra „gospodarile“ po zatrtjevanju domačinov tri lisice, ki so se sumljivo obnašale in so ogrizle štiri pse. Eno izmed njih so pobili vaščani, drugo so odstrelili lovci, tretja pa je pobegnila.

Ribniška veterinarska postaja je poslala obe lisici na preiskavo v Ljubljano in že naslednji dan dobila telefonično, v petek pa še brzovjavno sporočilo, da sta obe lisici okuženi s steklino. V občini se je takoj sestel štab za zatiranje stekline, ki ga vodi dr. Božidar Voljč, in sprejel potrebne zaščitne ukrepe.

Pse, ki so jih oklale lisice, je higiensko-veterinarska služba odstranila. Največje breme pri zatiranju stekline nosijo lovci, ki morajo čimbolj zmanjšati stalež lisic, odstrelili pa bodo tudi druge divje živali, ki se obnašajo neobičajno. Po vaseh obešajo plakate, ki opozarjajo na steklino, in odredbe, ki govorijo o nalogah oz. dolžnostih vseh v sedanjem položaju.

Strokovnjaki menijo, da je prišla steklina v ribniško občino iz hrvaške občine Čabar, kamor je prišla iz cerkniške občine. To pomeni, da so okužene lisice že ali pa bodo v kratkem tudi v kočevski občini. J. PRIMC

Oživljen strah pred steklino

Doklej še varen desni breg Save? – Ukinjene nagrade

V sevniški občini so zadovoljni z izpeljanimi ukrepi ob pojavu stekline minulo zimo. Dokler so uplenjene lisice pošiljali tudi na vrolsko preiskavo, so ugotovili to hudo bolezen na 17 živalih. Pred-

KROMPIR UJEL ČEKAN – Kot da bi merjasi iz okolice Malega Podljudna lani čutili, da bo letošnji pridelek manjši, cene pa visoke, so prav po prašičje planili na njivo Justine Jaksetove. Najpoznejejšemu je čekan ostal v krompirju, ki ga je lastnica kot dokaz prinesla v naše uredništvo. (Foto: J. Pavlin)

vsem odločnim ukrepom se morajo zahvaliti, da ni bil okužen nihče izmed ljudi niti ena domača žival v hlevih. Pokončanih je bilo 24 psov in 10 mačk, že samo zato, če so posumili, da so prišli v stik s steklo lisico.

Veterinar Hinko Maver, vodja delovne enote Veterinarske postaje v Sevnici, se boji, da se bo steklina pojavila spet v jeseni in na zimo, ko virusu godijo hladnejše temperature. Bo naposled je prodrla tudi na desni savski breg? Tovariš Maver pravi, da bi morali biti kmetovalci neusmiljeni do glodalcev, ki bolezen lahko prinesejo v hlev. Nadalje se bojim, da steklino lahko prenesejo na desnisavski breg ptiči mrhovinarji, če že lisice nerad grede v vodo. Ta nevarnost se povečuje, če lovci ne bodo več tako vestno prijavljali mrtvih lisic in jim ne bodo nasploh na sledi. Izvršni svet v Sevnici namreč ne more več zagotavljati po tisočaka nagrade za uplenjeno lisico. A. Ž.

VISOKA ŽMAGA NAD MILIČNIKOM

V prvi tekmi ljubljanske nogometne lige je moštvo Ribnice na igrišču ob Bistrici premagalo ljubljanskega Miličnika s 7:1 (2:1). Strelci: Trdan 2, Indihar, Mestec, Čampa, Rovani, Hočevnar po 1.

Komu naj le še verjamemo?

V Repičevini je zmanjkalo plina in ljudje so že glasno govorili, da ne bi bilo trapasto koga obseliti za pete, zato se je pojavil na televizijskih zaslonih tovariš Župan, ki naj bi pomiril razjarjeno množico. „Osebnost vam jamčim, da bo čez tri dni plina več kot dovolj,“ je izjavil in se je pri tem tolkel po prsih, na katerih je počivala živo rdeča kravata. Tovariš Župan je izginil z zaslona, Repičani pa so čakali na plin mesec in več.

Pa je naneslo, da v Repičevini ni bilo moč kupiti masla. Posebno ženske so dvignile vik in krik, grozile so, da bodo vrdle v za to pristojno pisarno, da bodo izvlekle izza mize odgovorneža in mu sprasile hlače. Ko je bila jeza blizu vrelišču, so Repičani zagledali pri dnevniku okrogli Županov obraz: „Trenutno res ni masla, a vam jamčim, da bo

že jutri na prodajnih policah,“ je zaključil tovariš Župan potem, ko je tisočinenkrat ponovil, da so temu krive objektivne težave. Repičanke pa so še mesec in pol tekale od trgovca do trgovca, a masla niso staknile niti za zglede.

Bil je ponedeljek, ko iz repičkih pip ni tekla topla voda. Mara Repič je po pastirsko preklela oblast, pljunila je v kad in se odločila, da zvečer ne bo prižgala televizije. A jo je vseeno, in še dobro, da jo je, sicer ne bi zvedela iz ust tovariša Župana, da se bo lahko že v terek sprhala s krompom, če ji bo to po volji. V terek je Mara Repič skoraj kap, ker se je nanjo usula mrzla voda, kljub temu da je odvila ventil z rdečo piko na sredini, zato pa se je poparila po vsem telesu natanko sedemnajst dni po zagotovitvi tovariša Župana.

Avgusta je kasiral zaušnico.

črpalkar na repiški bencinski črpalki. „Da si boste zapomnili, kdaj vam je zmanjkalo bencina!“ jo je pospremil na pot Franc Luftič, penasto zelen v obraz. Tokrat se je oglasil tovariš Župan po radiu. Prosil je Repičane, naj bodo strpnji, kar zadeva bencin, ki ga bo že čez dva dni toliko, da ga ne bo nikoli več zmanjkalo.

Črpalkarju pa je nekdo v navalu jeze izbil s pestjo zgornjo dvojko in trojko. In prav ta mož je siknil tovarišu Županu, ko se je le ta pripeljal po gorivo: „Ne zamerite mi, tovariš Župan, vendar vi ste navaden lažnivec. Nihče vam ne verjame ničesar več!“

Tovariš Župan je bil silno užaljen, a tudi razočaran hkrati. Le kaj se je zgodilo, da mu ljudje ne zaupajo in ne verjamejo več?

TONI GAŠPERIČ